

Programmabegroting 2019

en het Perspectief 2020-2022

Inhoudsopgave

VOORWOORD	5
SAMENVATTING	6
ORGANISATIE	14
PROGRAMMA 1. SOCIAAL DOMEIN	17
1.1 SOCIALE VEERKRACHT	20
1.2 INTEGRALE TOEGANG SOCIAAL DOMEIN	22
1.3 WERK EN INKOMEN	23
1.4 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	25
1.5 ZORG VOOR JEUGD	27
1.6 GEZONDHEID	28
1.7 ONDERWIJS	29
1.8 INVESTERINGEN	31
1.9 INDICATOREN	33
PROGRAMMA 2. RUIMTE	34
2.1 RUIMTELIJKE ORDENING EN BOUWZAKEN	36
2.2 GRONDBELEID	38
2.3 RECREATIE EN TOERISME	39
2.4 SPORT EN EVENEMENTEN	40
2.5 INVESTERINGEN	41
2.6 INDICATOREN	42
PROGRAMMA 3. LEEFOMGEVING	43
3.1 LANDSCHAP EN NATUUR	45
3.2 MILIEU EN DUURZAAMHEID	46
3.3 BEHEER OPENBAAR GEBIED	48
3.4 VERKEER EN VERVOER	49
3.5 MONUMENTEN EN CULTUUR	49
3.6 BURGER- EN OVERHEIDSPARTICIPATIE	50
3.7 GEMEENTELIJKE GEBOUWEN EN ACCOMMODATIES	51
3.8 INVESTERINGEN	52
3.9 INDICATOREN	54
PROGRAMMA 4. ECONOMIE	55
4.1 WERKGELEGENHEID	57
4.2 MIDDENSTAND EN WINKELGEBIEDEN	57
4.3 BEDRIJVENTERREINEN	58
4.4 AFVALINZAMELING	59
4.5 AVIOLANDA	60
4.6 INVESTERINGEN	60
4.7 INDICATOREN	61

PROGRAMMA 5. BESTUURSKRACHT	62
5.1 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	65
5.2 HANDHAVING	67
5.3 DIENSTVERLENING EN BURGERZAKEN	68
5.4 SAMENWERKEN EN BESTUREN	69
5.5 FINANCIËN	69
5.6 BELASTINGEN EN HEFFINGEN	71
5.7 INFORMATIEVOORZIENING EN AUTOMATISERING	72
5.8 OVERHEAD	73
5.9 PERSONEEL EN ORGANISATIE	74
5.10 COMMUNICATIE	75
5.11 JURIDISCHE ZAKEN	76
5.12 INVESTERINGEN	77
5.13 INDICATOREN	78
PARAGRAFEN	79
PARAGRAAF 1 OPGAVES	79
PARAGRAAF 2 LOKALE HEFFINGEN	81
PARAGRAAF 3 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	95
PARAGRAAF 4 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	101
PARAGRAAF 5 FINANCIERING	105
PARAGRAAF 6 BEDRIJFSVOERING	110
PARAGRAAF 7 VERBONDEN PARTIJEN	116
PARAGRAAF 8 GRONDBELEID	123
OVERZICHTEN	127
OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	127
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2018-2022	128
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2019 NAAR TAAKVELDEN	130
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN NAAR KOSTENSOORTEN	135
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN NAAR KOSTENSOORTEN (PER PROGRAMMA)	136
GEPROGNOSTISEERDE BALANS	137
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	138
BIJLAGEN	139
A. INVESTERINGSOVERZICHT 2019	139
B. TOELICHTING OP GROTE INVESTERINGEN	141
C. RESERVES EN VOORZIENINGEN	149
D. OMBUIGINGEN	151
E. OVERZICHT LOPENDE EN VOorgenomen INVESTERINGEN	152
F. SUBSIDIEOVERZICHT	154
G. AFKORTINGENLIJST	155

Voorwoord

Hierbij presenteert het college van Burgemeester en wethouders u de programmabegroting voor 2019 en het meerjarenperspectief voor de periode 2020 tot en met 2022.

Het jaar 2019 markeert het eerste volledige jaar van de nieuwe gemeenteraads- en collegeperiode. Vanaf dit eerste volledige jaar na de verkiezingen is de programma-indeling van de Planning & Control (P&C) producten aangepast aan de nieuwe portefeuillevverdeling in het college. Er zijn vijf programma's die elk zijn onderverdeeld in een aantal producten. De thema's en de kruisjestabellen uit eerdere rapportages zijn verdwenen waarmee een eenvoudiger en overzichtelijker indeling wordt nagestreefd. De vijf programma's zijn: Sociaal domein, Ruimte, Leefomgeving, Economie en Bestuurskracht.

Inmiddels is een begin gemaakt met de uitvoering van het nieuwe collegewerkprogramma 2018-2022, 'Samen door'. Deze begroting voor 2019 heeft dezelfde programma indeling als het collegewerkprogramma en sluit hier nauw bij aan.

Uiteraard voldoet deze rapportage aan de wettelijk voorschriften en de regelgeving van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Aan het einde van elk programma vermelden we de bijbehorende indicatoren teneinde deze te kunnen betrekken in het beleid 2018-2022. Met de indeling "Wat gaan we doen?" en "Wat mag het kosten?" kan helder worden vastgesteld, met doelstelling en maatregelen, in welke mate de beoogde ambities worden nagestreefd en gerealiseerd. Het college van Burgemeester en wethouders maakt het zo mogelijk dat uw raad optimaal in staat wordt gesteld haar kaderstellende en controlerende rol te vervullen.

Het waarmaken van ambities kost geld. Financiële invloeden van buitenaf zullen niet altijd gunstig zijn voor onze gemeente. Met tegenvallers in de komende jaren zullen we alert moeten omgaan om ons huishoudboekje op orde te houden. Meevallers kunnen we zinvol en verantwoord inpassen in de doelstellingen van het collegewerkprogramma. De komende jaren blijft het belangrijk om alert en scherp te blijven op zaken die veranderen en aanpassingen vragen. Mogelijkheden zullen benut gaan worden met beheersing van de risico's.

Deze rapportage beoogt een duidelijk inzicht te geven in de financiële huishouding van onze gemeente. Het college van Burgemeester en wethouders houdt met een verantwoord beleid vast aan een financieel sluitende begroting en daarnaast aan een sluitend meerjarenperspectief. Het financieel perspectief vanaf 2019 sluit positief. Het doel blijft om niet meer uit te geven dan er binnen komt en binnen dat kader zoveel mogelijk de ambities van het collegewerkprogramma, dat is gebaseerd op het coalitieakkoord, waar te maken.

We doen dit samen, in onderling vertrouwen en respect, met en voor uw raad voor Woensdrecht en haar inwoners en met verdere betrokkenen: 'Samen door'

Namens het college van Burgemeester en wethouders.

Dr. H.S. Kielman

Wethouder financiën

Hoogerheide, oktober 2018

Samenvatting

Hierbij presenteert het college u de programmabegroting voor 2019 en het meerjarenperspectief voor de periode 2020-2022. In lijn met coalitieakkoord en collegewerkprogramma realiseert het college de gestelde doelen binnen de diverse programma's en producten op inhoud en binnen de financiële kaders.

We geven inzicht in de beoogde doelen en te bereiken resultaten binnen de vijf programma's, de producten en hun financiële kaders. Op programmaniveau beschrijven we de doelen en maatschappelijke effecten en geven we inzicht in de totale baten en lasten van het programma. Op product niveau laten we zien welke resultaten we daaraan koppelen, wat we gaan doen en wat de beschikbare baten en lasten voor zowel regulier werk als gekoppeld aan ambitie op product niveau zijn. Tevens zijn per programma de investeringen vermeld, zoals voorzien voor het voorliggende begrotingsjaar als voor het meerjarenperspectief.

Op grond van de regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 24 maart 2016 tot vaststelling van de beleidsindicatoren die door gemeenten in de programma's en programmaverantwoording worden opgenomen geven wij u aan het eind van ieder programma inzicht in de verplichte indicatoren. De raad heeft op 5 juli 2018 besloten tot en met begrotingsjaar 2019 uitsluitend de verplichte indicatoren te gebruiken en met ingang van de P&C cyclus voor begrotingsjaar 2020, op advies van de raads werkgroep, de indicatoren naar behoefte continue te monitoren, te evalueren en/of uit te breiden.

De voorliggende rapportage is de eerste die tot stand is gekomen in de nieuwe rapportagetool, welke rechtstreeks gekoppeld is met het financiële pakket. Het in stand houden van deze directe koppeling is noodzakelijk om de betrouwbaarheid van de financiële informatie in de getoonde tabellen in de programma's te kunnen garanderen. Dat heeft in voorkomende gevallen de (onvermijdelijke) consequentie dat een tabel een afrondingsverschil kan bevatten. Een handmatige correctie daarvan zou afbreuk doen aan de technisch geborgde betrouwbaarheid van de financiële informatie.

Programmaplan samenvatting

Onderstaand treft u een samenvatting per programma aan waarin de belangrijkste hoofdlijnen worden benoemd.

Programma 1 Sociaal Domein

Binnen het Sociaal Domein is sinds 2015 veel veranderd door de overheveling van taken (transitie). Ook zijn veel zorgtaken bij de gemeente neergelegd. Onze gemeente heeft de transities goed doorlopen en samen met partners en inwoners een stabiele basis gelegd om de transformatie verder uit te rollen. We willen immers niet alleen een verandering bewerkstelligen. Het is onze ambitie om het hoge kwaliteitsniveau vast te houden, nog meer inwoners te stimuleren tot zelfredzaamheid en gebruik te maken van het voorliggende veld. Belangrijke rode draad is dat we het aanbod van zorg en ondersteuning nog beter aan laten sluiten bij de behoefte van onze inwoners.

We zien dat veel inwoners zich goed redden. Ook in deze tijden van snelle veranderingen. Maar er zijn ook inwoners die niet zo zelfredzaam zijn. We proberen die kwetsbare groep te ondersteunen, zodat ook zij aansluiting vinden in onze maatschappij. We zetten erop in dat meer mensen kunnen delen in en bijdragen aan een goede kwaliteit van leven. En we stimuleren en ondersteunen het meedoen in de samenleving. Niemand mag buiten de boot vallen. We ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht werk vinden. Zij kunnen terecht bij de ISD, het Werkcentrum Brabantse Wal. Ook zetten we sterk in op het armoedebeleid.

We ontwikkelen de integrale toegang verder door, gericht op een samenhangende aanpak vanaf het moment waarop een inwoner zich meldt (of gemeld wordt) met een (ondersteunings)vraag tot en met het

moment waarop een passend advies gegeven of informatie verstrekt is, een verwijzing heeft plaatsgevonden of een ondersteuningsplan is vastgesteld. Samen met negen gemeenten werken we aan de zorg voor jeugd. Het gaat om alle vormen van jeugdhulp (van hulp aan huis tot aan een behandeling in een instelling). We willen als gemeente de ondersteuningsvraag vroeg in beeld hebben. Uitgangspunt is dat de regie in de eerste plaats bij de jeugdigen en ouders zelf ligt.

We maken ons sterk voor een divers onderwijsaanbod, met aandacht voor achterstand en het voorkomen van kansenongelijkheid. Het Integraal Onderwijshuisvestingsplan wordt in 2019 afgerond.

Programma 2 Ruimte

Op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling staan ons een aantal fundamentele veranderingen te wachten. De invoering van de Omgevingswet wordt in 2021 verwacht, met gevolgen voor beleid, de bedrijfsvoering en dienstverlening. Samen met onze inwoners en bedrijven gaan we aan de slag om de kansen die de wet biedt te benutten.

Op basis van een woonbehoeftenonderzoek wordt de Woonvisie herijkt. Door middel van stimuleringsleningen worden inwoners en bedrijven gestimuleerd om woningen te transformeren en te verduurzamen voor de toekomst. Voor de huisvesting van arbeidsmigranten blijft aandacht en zal gezocht worden naar een goede balans tussen wonen en recreatie. De grondpositie van de gemeente wordt versterkt.

De ingezette koers om Woensdrecht als fiets- en wielergemeente te promoten wordt voortgezet, in combinatie met een intensievere branding van de Brabantse Wal. Samen met recreatieondernemers wordt een uitvoeringsplan opgesteld ter bevordering van het toerisme. Met spraakmakende evenementen wordt de bekendheid van Woensdrecht vergroot en ons imago versterkt.

Programma 3 Leefomgeving

In 2018 is het uitvoeringsprogramma duurzaamheid vastgesteld op basis van de Duurzaamheidsvisie. We nemen dit thema mee in onze manier van werken en denken, hanteren het als uitgangspunt bij beleid en uitvoering en blijven op zoek naar nieuwe mogelijkheden.

Het wegonderhoud wordt naar een hoger niveau getild en er wordt geïnvesteerd in de duurzame verlichting van fietspaden. Er wordt onderzoek verricht naar vergroting van het aantal parkeerplaatsen op de carpoolplaats aan de Antwerpsestraatweg en oplaadpunten voor elektrische auto's worden gestimuleerd.

Voor de middelen die resteren na de uitvoering van de iDop's wordt een nieuwe bestemming gezocht.

Programma 4 Economie

Op regionaal niveau wordt gewerkt aan economische structuurversterking samen met het onderwijs en bedrijfsleven. De kansen en bedreigingen voor de detailhandel in Woensdrecht worden in beeld gebracht d.m.v. een koopstromenonderzoek. Dit vormt samen met de inbreng van ondernemers de basis om later de Detailhandelsvisie en de Economische visie te herijken.

Voor Aviolanda wordt een gezamenlijke Human Capital Agenda opgesteld die is gericht op de ontwikkeling van talent en behoud van ervaring op het gebied van Aerospace maintenance. We gaan verder aan de slag met het Europese subsidieproject Icares en verbinden ondernemers, overheden en onderwijs door nieuwe innovatieve projecten te formuleren om gezamenlijk EU-subsidie aan te vragen.

Onderzocht wordt hoe het aandeel restafval verder verminderd kan worden. Op het gebied van afval wordt gewerkt volgens het principe 'de vervuiler betaalt'; de tarieven voor het aanbieden van restafval worden verhoogd. Het plan 'optimalisering afvalinzameling Woensdrecht' wordt geëvalueerd.

Programma 5 Bestuurskracht

Inwoners voelen zich veilig in onze gemeente. Zelfredzaamheid van onze inwoners is uitgangspunt, maar wil niet zeggen dat men er alleen voor staat. Ondermijnende criminaliteit tast niet alleen het veiligheidsgevoel aan, maar ook de gezagspositie van de gemeente en andere overheidspartners. We werken aan de bestuurlijke weerbaarheid van onze organisatie.

Woensdrecht wil dat inwoners, ondernemers, bezoekers en instellingen zich welkom voelen bij de gemeente, zich gehoord voelen en goed geholpen worden. Ook ervaart onze klant gemak bij het aanvragen van producten en diensten. Dat betekent voor 2019 onder andere dat we starten met de doorontwikkeling van de servicelijn tot een volwaardig Klant Contact Centrum. Daarnaast digitaliseren we de dienstverlening verder en willen we onze klanten maximaal digitaal bedienen. Uiteraard blijven telefonisch en fysiek contact mogelijk. Digitale zelfbediening waar het kan, persoonlijke dienstverlening waar het moet.

Woensdrecht is duurzaam bestuurskrachtig en werkt samen met andere gemeenten en organisaties om maatschappelijke en bestuurlijke opgaven te realiseren. De rol van gemeentes verandert, gemeentes acteren als partner in een web van samenwerkingsverbanden. Daar gaan wij strategisch mee om.

De beoogde invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren in 2020 is aanleiding ook ons HR-instrumentarium de komende jaren aan te passen. Flexibiliteit en brede inzetbaarheid zijn voor Woensdrecht uitgangspunten voor alle veranderingen op het gebied van personeel en organisatie. Als gemeente faciliteren we het vergroten van eigenaarschap (zelfredzaamheid) van de ondernemers en inwoners maximaal. Van onze medewerkers vragen we hetzelfde en dat vraagt een grote mate van flexibiliteit en aanpassingsvermogen. Dat vraagt permanente aandacht voor onze organisatiecultuur en de manier waarop we met elkaar willen samenwerken: zowel binnen de organisatie als met onze inwoners en partners.

Technologische ontwikkelingen zijn voor een groot deel aanjager van de veranderende rol van gemeenten. Gemeenten worden steeds meer een centrale informatieregisseur in het web van inwoners, bedrijven, partners en andere overheden. Datagestuurd werken wordt de komende jaren een sturende factor. Dat is de reden dat informatievoorziening een duidelijke plaats krijgt in de organisatie. Daarbij is voortdurend aandacht voor informatieveiligheid en privacy zodat we blijven voldoen aan de wettelijke vereisten.

Formatieve consequenties

De formatie en bezetting worden voortdurend afgestemd op de taken en ambities voor de organisatie. Het college heeft met het collegewerkprogramma 'Samen Door' haar ambities voor de komende vier jaren vastgesteld en daar de benodigde financiële middelen voor gereserveerd. Deze zijn in deze programmabegroting 2019 en het meerjarenperspectief 2020-2022 opgenomen. Voor de realisatie van haar ambities zijn echter niet alleen financiële middelen nodig. Het college heeft ook gekeken wat de consequenties zijn voor de formatie. De conclusie is dat de formatie op een aantal plaatsen moet worden uitgebreid om de ambities waar te maken.

Vanaf 2015 zijn de extra taken als gevolg van de decentralisaties tijdelijk ingevuld. Deze worden nu binnen de reguliere formatie gebracht. Ook is duidelijk geworden wat de noodzakelijke formatie is om, met de gewenste kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie als uitgangspunt, uitvoering te geven aan de taken in het Sociaal Domein. In 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Door de voorbereidingen en invoering hiervan zal er de komende jaren een forse claim komen op de bestaande personele capaciteit. Om dit op te vangen wordt tijdelijk extra capaciteit ingezet. Binnen het programma leefomgeving brengen we de formatie voor ondersteuning van dorpsplatforms in lijn met de noodzakelijk gebleken bezetting. Ook breiden we de formatie uit ten behoeve van de uitvoering van de Duurzaamheidsvisie en is een onderzoek uitgevoerd naar de noodzakelijke formatie voor accommodatiebeheer en worden de aanbevelingen geïmplementeerd. Ten behoeve van de Human Capital Agenda Aviolanda en Branding van de Brabantse

Wal wordt tijdelijk extra formatie aangesteld. Tot slot wordt de backoffice van het team publieksplein versterkt en vindt een tijdelijke uitbreiding van de formatie plaats om de eerste stappen te zetten naar een volwaardig klantcontact centrum waarin de digitale dienstverlening, waaronder webcare, ook een plaats heeft gekregen.

Programmaplan financieel

Budgetrecht van de raad

Op grond van de Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2017 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale baten en lasten per programma (art 5.1). Deze zijn aan het begin van elk programma in tabelvorm weergegeven. Het college verdeelt de door de raad op programmaniveau vastgestelde middelen over de producten. Daarbij houdt zij zowel rekening met regulier werk, als met de ambities uit het collegewerkprogramma. Binnen ieder programma vindt u per product een tabel die de verdeling over de producten visualiseert. Daarnaast informeren wij u op programmaniveau over aard, duur, nut en noodzaak van de voorgenomen investeringen voor het komende begrotingsjaar. Bij de begrotingsbehandeling geeft uw raad aan van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen van het begrotingsjaar worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd (art. 5.2).

Financieel perspectief

Belangrijk uitgangspunt bij de realisatie van onze doelstellingen en effecten is het voeren van een goed financieel beleid teneinde een sluitende (meerjaren)begroting te realiseren met een in financieel opzicht gezond meerjarenperspectief. Met het huidige meerjarenperspectief zijn we als college daarin geslaagd. Bij het collegewerkprogramma werd reeds een meerjarig positief financieel perspectief gepresenteerd. Sindsdien zijn er diverse mutaties geweest, die geleid hebben tot de in onderstaande tabel vermelde, geactualiseerde ramingen. Deze worden vervolgens kort toegelicht.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving/begrotingsjaar	2018	2019	2020	2021	2022
A. Begrotingsresultaat (stand per 6 juni 2018)	665	1.380	1.476	1.815	1.900
AMBITIES COLLEGEWERKPROGRAMMA	-764	-730	-737	-797	-900
MUTATIES					
a. Kapitaallasten gemeentehuis	-	-349	-369	-354	-354
b. Salarissen en pensioenen	-32	-310	-313	-314	-314
c. Grondverkoop	819	409	189	9	-93
d. Leges en belastingopbrengsten	-	133	133	133	131
e. Afvalverwerking en - inzameling	-202	-	-	-	-
f. Overige mutaties, o.a. reguliere begrotingswerkzaamheden	8	-317	-182	-167	-149
g. Post onvoorzien	-	42	42	42	42
h. Uitbreiding formatie	32	-458	-538	-475	-461
i. Dekking uitbreiding formatie (uit huidige personele lasten)	-	218	355	355	355
SEPTEMBER CIRCULAIRE	-422	8	3	-73	-38
B. Geactualiseerd saldo begroting 2018 t/m 2022	103	25	60	175	120

Hieronder worden de mutaties en de septembercirculaire kort toegelicht.

Kapitaallasten gemeentehuis

Met de Provincie Noord-Brabant zijn afspraken gemaakt hoe de kapitaallasten, die vanaf 2019 niet uit de reserve dekking kapitaallasten gemeentehuis kunnen worden gedekt, moeten worden opgenomen in de begroting.

Salarissen en pensioenen

De cao afspraken voor de komende jaren zijn financieel vertaald. Uitgegaan is van een stijging van salarissen van 3% vanaf 2019 en van een stijging van de pensioenlasten.

Grondverkoop

Actualisatie van de geraamde incidentele opbrengsten uit grondverkopen leidt tot additionele opbrengsten in met name 2018 en 2019.

Leges en belastingopbrengsten

Op basis van de legesverordening en de halfjaarsverantwoording van de belastingopbrengsten 2018 van de BWB zijn de geraamde budgetten geactualiseerd.

Afvalverwerking en –inzameling

Woensdrecht stimuleert en faciliteert correct afvalscheidingsgedrag. Vanuit het principe 'de vervuiler betaalt' kiezen we ervoor het tarief voor restafval te verhogen en het vaste tarief gelijk te houden. Qua tarifiering zitten we nog steeds aan de onderkant in vergelijking met andere gemeenten. Er is een trend zichtbaar waarin de kosten voor afvalinzameling in den lande behoorlijk stijgen. Ook Woensdrecht wordt hiermee geconfronteerd. Voor begrotingsjaar 2019 ontstaat een geprognosticeerd tekort op afval van € 366.000. Hoewel de stijging van de tarieven tot extra opbrengsten leidt, zal er een tekort van € 202.050 eenmalig gedekt moeten worden uit het geprognosticeerde begrotingsresultaat 2018.

Overige mutaties en reguliere begrotingswerkzaamheden

Dit betreft het saldo van de actualisatie van de additionele uitgaven aan onderwijshuisvesting Almata, lagere dividendontvangsten Saver, meerjarige actualisatie van de kapitaallasten en jaarlijks terugkerende begrotingswerkzaamheden.

Post 'onvoorzien'

In de ramingen van het saldo begroting in de periode 2019-2022 is het begrote bedrag voor onvoorziene uitgaven verlaagd. In onze huidige financiële verordening 2017 is bepaald, dat jaarlijks een bedrag van 0,15% van het begrotingssaldo als onvoorzien moet worden geraamd (voor 2018 ongeveer € 75.000). In de afgelopen jaren is gebleken dat het college hierop nauwelijks een beroep heeft hoeven doen. Aan de raad wordt per apart beslispunt voorgesteld om, in afwijking van de huidige financiële verordening, de post 'onvoorzien' vanaf 2019 te fixeren en te ramen op € 35.000 per jaar. BBV stelt geen vereisten aan de hoogte van de post onvoorzien.

Uitbreiding formatie

Het college heeft met het collegewerkprogramma 'Samen Door' haar ambities voor de komende vier jaren vastgesteld en daar de benodigde financiële middelen voor gereserveerd. Deze zijn in deze programmabegroting opgenomen. Voor de realisatie van haar ambities zijn echter niet alleen financiële middelen nodig. Het college heeft ook gekeken wat de consequenties zijn voor de formatie. De conclusie is dat de formatie op een aantal plaatsen structureel moet worden uitgebreid om de ambities waar te maken.

Dekking uitbreiding formatie (uit huidige personele lasten)

Een belangrijk deel van de dekking van de formatie uitbreiding is gevonden in bestaande personele budgetten, o.a. voor inhuur van derden.

Septembecirculaire

De Septembecirculaire 2018 is op Prinsjesdag verschenen en staat in het teken van de vertaling van de Miljoenennota 2019. Voor het begrotingsjaar 2018 heeft de circulaire per saldo een fors negatief effect op de te ontvangen algemene uitkering. Meerjarig is het effect voor de begrotingsjaren 2019 en 2020 licht positief, maar in 2021 en 2022 wederom negatief. De belangrijkste redenen voor deze bijstelling worden hieronder vermeld.

Diverse algemene ontwikkelingen hebben een negatief effect op de hoogte van de algemene uitkering:

- Vanwege lagere rijksuitgaven van € 194 miljoen is, conform 'trap op, trap af' het accres voor Woensdrecht in 2018 € 209.000 lager dan bij de meircirculaire werd voorzien.
- Naar inschatting van het ministerie van Financiën declareren gemeenten in 2018 méér BTW uit het BTW CompensatieFonds (BCF) dan was voorzien. Het fonds is gelimiteerd aan een plafond. Overschrijding van dat plafond wordt gefinancierd door een uitname uit het gemeentefonds voor 2018. Dat betekent voor Woensdrecht € 170.000 minder in 2018.
- Stelpost BCF 2019 e.v. In de toekomst wordt jaarlijks op basis van de laatste inzichten bij de septembecirculaire van het betreffende begrotingsjaar (derhalve voor het eerst in 2019) een nieuw voorschot gegeven. De provinciaal toezichthouder staat een voorschotregeling als structureel dekkingsmiddel toe in de (meerjaren)begroting.
- De aanpassing van de rekentarieven WOZ leidt tot een herziening van de belastingcapaciteit voor Woensdrecht. In de vaststelling van de algemene uitkering voor Woensdrecht wordt daarmee rekening gehouden, resulterend in € 75.000 minder uitkering (structureel € 71.000).

Werkbegroting Sociaal Domein

De budgetten van de werkbegroting Sociaal Domein zijn herijkt naar aanleiding van de laatste ontwikkelingen, cliënt-aantallen en genomen besluiten. Voor de werkbegroting Sociaal Domein geldt het principe 'In=Uit'. In het geval dat de uitgaven hoger blijken te zijn dan de inkomsten zal het college met de jaarrekening een voorstel doen voor de dekking van de tekorten, waar nodig gebruik makend van de reserve Sociaal Domein. De komende jaren voorzien we tekorten, maar deze blijven vooralsnog binnen de bandbreedte van de reserve Sociaal Domein.

Lastenontwikkeling

Conform het collegewerkprogramma 2018-2022 betalen inwoners en bedrijven, buiten de inflatiecorrectie, niet méér aan gemeentelijke lasten dan in 2018. Voor het jaar 2019 stijgen de gemeentelijke belastingen. Een gezin (meerpersoonshuishouden) met in eigendom een woning met een getaxeerde waarde van € 242.000 betaalt in 2019 een bedrag van € 691,17 aan gemeentelijke belastingen. In het overzicht woonlasten van het jaar 2017 stond Woensdrecht op de 67e plaats (bruto woonlasten € 654), nu staat Woensdrecht op nummer 81 (bruto woonlasten € 671). Dit toont aan dat Woensdrecht in vergelijking met andere gemeenten uiterst terughoudend is in het verhogen van de belastingen.

Weerstandsvermogen

De voor 2019 begrote weerstandscapaciteit bedraagt € 4.55 miljoen. Dit bedrag is opgebouwd uit het saldo van de Algemene Reserve, de reserve Sociaal Domein en de onbenutte belastingcapaciteit per 31 december 2019. Hierop zijn de investeringsuitgaven voor de periode tot en met 2022 in mindering gebracht. Aan risico's is een totaalbedrag geraamd van € 2.84 miljoen. Hieruit resulteert een weerstandsratio van 1,60 waarmee voldaan wordt aan de door de raad gestelde minimum norm.

De financiële positie van onze gemeente is te kwalificeren als 'goed'. De solvabiliteit is goed, waardoor een buffer aanwezig is om mogelijke tegenvallers op korte termijn op te vangen. De netto schuldpositie is

in vergelijking met ons balanstotaal beperkt. Conclusie is, dat we geen significante wijzigingen voorzien, die tot structurele verslechtering van de ratio's gaan leiden.

Investeringsen

Voor 2019 is een totaal aan investeringen begroot van ruim € 6 miljoen. De investeringen voor 2019 betreffen binnen programma 1 de renovatie van de basisscholen Op Dreef en de Boemerang en de doorontwikkeling van de integrale toegang, binnen programma 2 het implementatietraject voor de Omgevingswet en de renovatie sportparken, binnen programma 3 het deelproject Scheldeweg, parkeerplaats Korteven, diverse uitvoeringsprogramma's en de reconstructie van de Vijverstraat. Tot slot in programma 5 de investering in materieel voor de buitendienst. Per programma wordt u tevens geïnformeerd over de investeringen, waarvoor wordt voorgesteld deze direct ten laste te brengen van de Algemene Reserve. Voor 2019 betreft dit één investering voor een totaalbedrag van € 225.000.

Vaststellen subsidieplafond 2019

Op grond van de Algemene subsidieverordening gemeente Woensdrecht 2016 stelt de raad jaarlijks het subsidieplafond vast.

Organisatie

Gemeenteraad

In 2018 is in Woensdrecht een coalitie, bestaande uit ABZ, CDA en VVD gevormd. Het coalitieakkoord heeft de titel "Samen door" meegekregen.

Raadsleden

Sinds de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 bestaat de Woensdrechtse gemeenteraad uit de volgende politieke partijen en personen.

Algemeen Belang Zuidwesthoek (ABZ)

Dhr. M.P.M. Schuurbiers, Dhr. M.R.G. Adriaansen, Dhr. A.C.M. Buijsen, Dhr. M.M.E. van Eekeren, Dhr. A.P.C.M. Gelten, Mevr. L.P.C. de Waal, Mevr. A.M. van Zweden-Timmermans

Christen-Democratisch Appèl (CDA)

Dhr. J.A. Pijnen, Mevr. M.H.C.F. Michielsen-Goyvaerts, Dhr. L.J.C.L. de Vos, Dhr. E.C.M. van Wezel

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)

Dhr. E.J.M. Bolders, Dhr. R.C.S.W.J. Willeboordse

Alle Kernen Troef (AKT)

Dhr. L.M. Bolders, Dhr. A.M. Mathijssen

Partij van de Arbeid (PvdA)

Mevr. W.W.J.F. de Koning-Bogers, Dhr. J.P.C. Beunk

Democraten 66 (D66)

Dhr. T.J.W. de Heer, Dhr. J.C.A. van der Ha

De voorzitter van de gemeenteraad is dhr. drs. J.J.C. Adriaansen (burgemeester) en de griffier is dhr. C. Adriaanse.

Ter voorbereiding op de vergaderingen van de gemeenteraad zijn drie raadscommissies ingesteld, de opinieraden voor Ruimte, voor Samenleving en voor Bestuur. Na bespreking in de opinieraden wordt een besluitraad gehouden. Dit is een officiële vergadering van de gemeenteraad, waarin besluiten worden genomen over die voorstellen, die door de opinieraden als A-voorstel zijn aangemerkt.

College van Burgemeester en wethouders en portefeuilleverdeling

Het college van Woensdrecht bestaat uit de burgemeester en vier wethouders. Het college vergadert wekelijks op dinsdag.

Rol	Naam	Portefeuille
Burgemeester	Dhr. drs. J.J.C. Adriaansen	Openbare orde en veiligheid, dienstverlening en burgerzaken, regionale samenwerking, waaronder veerkrachtig bestuur op de Brabantse Wal, verbonden partijen, communicatie en externe oriëntatie, bestuurlijke en juridische zaken, Aviolanda, handhaving, personeel en organisatie, informatieveiligheid en privacy
Wethouders	Dhr. J.P.M. de Waal (1e loco burgemeester)	Ruimtelijke ordening en bouwzaken (inclusief vergunningen/bestemmingsplannen), volkshuisvesting, wonen, grondzaken, toerisme en recreatie, branding Brabantse Wal, informatisering en automatisering, evenementen, sport
	Dhr. L.G.M. van der Beek (2e loco burgemeester)	Onderwijs en onderwijshuisvesting (inclusief voor- en voerschoolse activiteiten/leerplicht/speciaal en passend onderwijs), integraal jeugdbeleid, welzijn en subsidiebeleid, sociale zaken (waaronder participatiewet, armoedebelief en schuldhulpverlening), zorg, wet maatschappelijke ondersteuning en volksgezondheid, integrale toegang
	Dhr. J.M.A. van Agtmaal (3e loco burgemeester)	Milieu en duurzaamheid, beheer openbaar gebied, verkeer en vervoer, cultuur en monumenten, leefbaarheid, burgerparticipatie en burgerinitiatieven/overheidsparticipatie inclusief dorpsplatforms, accommodatiebeheer inclusief huisvesting van de gemeentelijke organisatie, landschap en natuur, DID/Archieven
	Dhr. dr. H.S. Kielman (4e loco burgemeester)	Financiën, belastingen en heffingen, centrale inkoop, economische zaken (werkgelegenheid, middenstand en winkelgebieden, bedrijventerreinen), afvalinzameling

De gemeentesecretaris, mevr. A.P.E. Baart MBA, is naast algemeen directeur van de ambtelijke organisatie ook secretaris van het college. De secretaris is als adviseur aanwezig bij de wekelijkse collegevergaderingen.

Strategisch managementteam (SMT)

Mevr. A.P.E. Baart MBA	algemeen directeur (voorzitter)
Dhr. drs. G.J. Obbink	afdelingshoofd Dienstverlening waarnemend afdelingshoofd Bedrijfsvoering
Mevr. drs. M. Horeman	afdelingshoofd Ontwikkeling beleid en beheer

Adviseur van het bestuur en het SMT is concerncontroller, dhr. drs. J.A.G. Gommers.

Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad (OR) van de gemeente Woensdrecht heeft zeven beschikbare zetels waarvan er drie zijn ingevuld. In de “kiesgroep” gemeentepersoneel is de Abva/Kabo met één lid en de “vrije lijst” met twee leden vertegenwoordigd. Ook is er een ambtelijk secretaris.

Programma 1. Sociaal Domein

Visie

‘Het Sociaal Domein gaat over alles wat inwoners in hun directe bestaan raakt. Het heeft primair betrekking op zorg, welzijn, arbeid, onderwijs en gezondheid. Het sociaal domein gaat dus om inwoners en de wijze waarop zij in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving. Een veilige leefomgeving is een belangrijke randvoorwaarde hiervoor.’

Binnen het sociaal domein is sinds 2015 veel veranderd door de overheveling van taken op het gebied van Wmo, Jeugdwet en Participatie naar de gemeenten. Onze gemeente heeft de transities goed doorlopen en samen met partners en inwoners een stabiele basis gelegd om de transformatie verder uit te rollen. We willen immers niet alleen een verandering bewerkstelligen (transitie). Het is onze ambitie om een verbetering te realiseren. Dit vraagt een omslag in denken en doen, zowel van onszelf als van inwoners en partners (transformatie). De drie Brabantse Wal gemeenten hebben de krachten gebundeld in een netwerkorganisatie om zoveel als mogelijk gezamenlijk uitvoering te geven aan de transformatieopgaven. Ook op het niveau van de regio West-Brabant West wordt de samenwerking geïntensiveerd. Het doel dat we hierbij steeds voor ogen houden, is eraan bij te dragen dat eenieder op een zo volledig en volwaardig mogelijke manier kan deelnemen aan de samenleving.

Het optimaliseren van de kwaliteit van onze dienstverlening en aanbod is een continu proces. Sluit het aanbod aan op de vraag? Zijn er blinde vlekken of dubbelingen in de voorzieningen die we aanbieden? Weten inwoners ons te vinden, zijn we toegankelijk? Hoe kunnen we de samenwerking met inwoners en partners blijven verbeteren, initiatieven stimuleren en faciliteren? Dit is slechts een greep uit de vragen die we onszelf en betrokkenen doorlopend stellen; vragen waarop we een gezamenlijk antwoord bieden in de breedste zin van het woord. Met ‘we’ bedoelen we partners, inwoners en gemeenten in de regio. Het is van belang om doorlopend te investeren in onze relatie met partners en inwoners. Er is immers sprake van een wederzijdse afhankelijkheid in het behalen van de beoogde resultaten.

Maatschappelijk effect

- Inwoners nemen op een zo volledig en volwaardig mogelijke manier deel aan de samenleving.
- Inwoners zijn veerkrachtig, dat wil zeggen: Inwoners zijn in staat om met veranderingen om te gaan, beschikken over de daartoe benodigde hulpbronnen, nemen hun verantwoordelijkheid, zijn (samen)redzaam en participeren naar vermogen.
- Inwoners kunnen delen in en bijdragen aan een goede kwaliteit van leven.
- Inwoners zijn op de hoogte van ontwikkelingen en mogelijkheden.
- De integrale toegang staat dichtbij onze inwoners, is duidelijk herkenbaar, laagdrempelig en heeft hun behoeften voorop staan. Inwoners krijgen antwoord op hun vraag.
- De privacy van inwoners is geborgd.
- Inwoners krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben, niemand valt buiten de boot.
- Inwoners met een ondersteuningsbehoefte ervaren een optimale ondersteuning binnen beschikbare budgetten.
- Werkgevers worden optimaal bediend bij het invullen van vacatures en vragen over instrumenten die zij kunnen inzetten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Inwoners hebben een gezonde levensstijl.
- Talenten worden optimaal ontwikkeld en benut.
- Inwoners hebben gelijke kansen om zich te ontwikkelen.
- Onderwijsruimten / gebouwen worden efficiënt gebruikt.

Uitgangspunten

Het uitgangspunt is dat inwoners de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben, ondanks dat we in eerste instantie inzetten op de eigen kracht en creativiteit van mensen. Niemand mag buiten de boot vallen. We willen dat inwoners zo volledig en volwaardig mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Het resultaat van de ondersteuning en maatregelen moet steeds worden getoetst aan dit doel. Niet de procedures zijn leidend, maar het resultaat dat we willen bereiken.

Standaardoplossingen zijn er niet; er wordt maatwerk geleverd. We zetten op tijd in door voorlichting en ondersteuning te bieden, voordat problemen zich hebben voorgedaan of verergeren. Voorkomen is beter dan genezen. Dit doen we onder meer door de ondersteuning dichtbij de burger te organiseren. Dat wil zeggen zoveel mogelijk vanuit de vindplaatsen in de diverse wijken en kernen. Voorbeelden hiervan zijn scholen, wijkcentra en verenigingsgebouwen. In dit kader faciliteren we burgerinitiatieven ter vergroting van de sociale veerkracht en mogelijkheden om te participeren.

Belangrijkste ontwikkelingen

Samenwerking Brabantse Wal

De drie Brabantse Wal gemeenten hebben de krachten gebundeld om zoveel als mogelijk gezamenlijk uitvoering te geven aan de transformatieopgaven. Deze samenwerking heeft gestalte gekregen in een netwerkorganisatie. De gedachte is dat door samen te werken efficiencyvoordelen behaald kunnen worden. De vrijgekomen tijd kan geïnvesteerd worden in de transformatieopgave en innovatie.

Vervallen centrumgemeenteconstructie

De centrumgemeenteconstructie voor de taken beschermd wonen, maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg komt te vervallen. Alle gemeenten worden verantwoordelijk voor de ondersteuning van deze kwetsbare inwoners. Momenteel geeft de centrumgemeente Bergen op Zoom uitvoering aan voorgenoemde taken voor de zes gemeenten van de regio West-Brabant West (Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen en Woensdrecht).

Privacy

Een integrale werkwijze vraagt om een goed beeld van wat (niet) kan en mag, als het gaat om de omgang met persoonsgegevens. Met de aangescherpte privacywetgeving (AVG), die op 25 mei 2018 is ingegaan, is de noodzaak hiertoe alleen maar groter geworden. We implementeren maatregelen zodanig dat zowel de privacy van inwoners als de beleidsuitgangspunten geborgd zijn.

Belangrijkste te ontwikkelen beleidsnota's

- Integraal Huisvestings Plan (IHP) Onderwijs
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie en Peuteropvang

Belangrijkste bestaande bestuurlijke kaders

Beleidskaders

- Beleidsplan sociaal domein 2018-2021
- Beleidskader Zorg voor Jeugd 2018-2021
- Beleidsnota armoedebelief Niemand buiten de boot 2016-2020
- Notitie Beleidskaders Bibliotheekwerk in de gemeente Woensdrecht
- Regionaal Kompas 2015-2020
- Regionaal plan van aanpak 2020 regio West-Brabant West

Sociale veerkracht

- Algemene subsidieverordening gemeente Woensdrecht 2016
- Subsidieregeling eenmalige subsidie Woensdrecht
- Subsidieregeling maatschappelijk welzijn Woensdrecht

Werk en inkomen

- Re-integratieverordening Participatiewet
- Verordening Noodfonds Armoedebeleid gemeente Woensdrecht 2017
- Handhavings- en maatregelenverordening inkomensvoorzieningen 2015
- Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet
- Verordening individuele studietoelage Participatiewet
- Verordening tegenprestatie inkomensvoorzieningen
- Verordening cliëntenparticipatie ISD Brabantse Wal
- Verordening 'Inkoop producten en diensten Stichting Samen Werken 2012'
- Verordening Wachtlijstbeheer Wet sociale werkvoorziening
- Beleidsregels re-integratie Participatiewet 2015
- Beleidsregels terug- en invordering Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Beleidsregels Tegenprestatie Inkomensvoorzieningen
- Beleidsregels bijzondere bijstand 2017
- Beleidsregels Wet Taaleis Inkomensvoorziening ISD
- Beleidsregels individuele inkomenstoeslag Participatiewet
- Beleidsregels gemeentelijke schuldhelpverlening 2012 Woensdrecht
- Beleidsregels kostendelersnorm Participatiewet
- Regeling ter bevordering van maatschappelijke participatie door schoolgaande kinderen 2017
- Regeling sociaal-culturele bijdrage voor de minima 2016

Maatschappelijke ondersteuning

- Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning Woensdrecht 2018
- Verordening Wmo Adviesraad gemeente Woensdrecht 2015
- Uitvoeringsbesluit maatschappelijke ondersteuning Woensdrecht 2018
- Beleidsregels Voorzieningen Maatschappelijke Ondersteuning Woensdrecht 2018

Zorg voor jeugd

- Verordening jeugdhulp Woensdrecht 2015
- Nadere regeling niet vrij toegankelijke jeugdhulp 2016
- Klachtenregeling Jeugd gemeente Woensdrecht

Onderwijs

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Woensdrecht 2015
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Woensdrecht 2014
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs gemeente Woensdrecht
- Beleidsregel BSO Buitenschoolse Opvang: vervoer naar een opvangadres na schooltijd, anders dan het woonadres
- Nota Handhaving Kinderopvang 2012 + afwegingsmodel

Verbonden partijen

Bij de realisatie van het programma Sociaal Domein zijn de navolgende verbonden partijen betrokken:

- Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal
- WVS-Groep
- Stichting Samenwerken
- GGD West-Brabant
- Regionale Ambulance Voorziening Brabant Midden-West-Noord
- Regionaal Bureau Leerplicht
- Veilig Thuis West-Brabant

Wat mag het kosten?

Op grond van art. 5.1 van de Financiële Verordening gemeente Woensdrecht 2017 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma. Voor het programma Sociaal Domein treft u deze hieronder.

Met ingang van 2019 gaat een groot deel van de integratie-uitkeringen op in de algemene uitkering. Daarmee maken deze uitkeringen deel uit van de trap-op-trap-af systematiek en verhuist een deel van de baten van programma 1 Sociaal Domein naar programma 5 Bestuurskracht (algemene middelen). Uitzondering hierop zijn de uitkeringen voor WMO Beschermd wonen, Jeugd Voogdij/18+ en Participatie WSW oude stijl e.d. Deze nieuwe werkwijze is door het ministerie bij de meicirculaire 2018 kenbaar gemaakt en heeft vooralsnog geen herverdeeleffect tot gevolg doordat ze wordt geneutraliseerd door middel van een suppletie-uitkering. Deze suppletie-uitkering blijft van toepassing tot de verdeelmodellen sociaal domein binnen het gemeentefonds naar verwachting in 2021 integraal zijn aangepast.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	15.924	380	16.304	8.410	8.302	8.271	8.242
Lasten	-24.359	-592	-24.951	-24.290	-24.321	-24.095	-24.355
Resultaat	-8.435	-212	-8.647	-15.880	-16.018	-15.824	-16.113

Werkbegroting Sociaal Domein

Bepaalde budgetten binnen programma 1 Sociaal Domein behoren tot de werkbegroting Sociaal Domein, waarvoor het principe 'In=Uit' geldt. Het gaat met name om de volgende producten:

- 1.1 Sociale veerkracht
- 1.2 Integrale Toegang sociaal domein
- 1.3 Werk en Inkomen, uitgezonderd bijzondere bijstand en BUIG
- 1.4 Maatschappelijke Ondersteuning
- 1.5 Zorg voor Jeugd
- 1.6 Gezondheid
- 1.7 Onderwijs, alleen de budgetten van de bibliotheken

De budgetten van de werkbegroting Sociaal Domein zijn herijkt naar aanleiding van de laatste ontwikkelingen, cliënt-aantallen en genomen besluiten. Voor de werkbegroting Sociaal geldt het principe 'In=Uit'. In het geval dat de uitgaven hoger blijken te zijn dan de inkomsten zal het college met de jaarrekening een voorstel doen voor de dekking van de tekorten, waar nodig gebruik makend van de reserve Sociaal Domein. De komende jaren voorzien we tekorten, maar deze blijven vooralsnog binnen de bandbreedte van de reserve Sociaal Domein.

1.1 Sociale veerkracht

Inleiding

Sociale veerkracht is het vermogen van mensen om te reageren op veranderingen. Veel inwoners redden zich goed. Ook in deze tijden van snelle verandering. Op allerlei gebied zien wij initiatieven van individuen en groeperingen die getuigen van energie en veerkracht. Maar er zijn ook mensen die niet zo zelfredzaam zijn. We proberen die kwetsbare groep te ondersteunen, zodat ook zij aansluiting vinden in onze maatschappij. We zetten erop in dat meer mensen kunnen delen in en bijdragen aan een goede kwaliteit van leven. Dit moet uiteindelijk bijdragen aan een vermindering van de aanspraak op maatwerkvoorzieningen.

We stimuleren en ondersteunen het meedoen in de samenleving; bouwen aan een samenleving van, voor en door de inwoners van Woensdrecht. De Brede Welzijnsinstelling (BWI) is een belangrijke uitvoeringsorganisatie in het realiseren van deze doelstelling. De BWI wordt volledig gesubsidieerd door de gemeente Woensdrecht.

Initiatieven zijn er in allerlei soorten en maten. Vaak beginnen ze klein en groeien ze breder of groter. Kenmerkend is dat de bemoeienis van de gemeente hierbij bescheiden is. We willen ons het initiatief niet toeëigenen. De ondersteunende rol van de gemeente kenmerkt zich door het signaleren en stimuleren, opvangen en doorverwijzen, ondersteunen en faciliteren.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
De Woensdrechtse samenleving is veerkrachtig en kent een hoog algemeen welzijnsniveau.	We ondersteunen partijen die het meedoen in de samenleving bevorderen, bijvoorbeeld door het verstrekken van subsidies of ondersteuning in natura (expertise, faciliteiten e.d.).
	De BWI biedt diensten en producten aan die het algemene welzijn vergroten, waaronder voorlichting en preventie, vrijwilligers- en mantelzorgondersteuning, buurtsportcoach, ouderen- en jongerenwerk, voorzieningenteam en steunpunt statushouders.
	De BWI stimuleert initiatieven bij partijen, legt verbindingen en zorgt dat inwoners van Woensdrecht zelf drager worden van een zorgzame samenleving.
We stimuleren en faciliteren burgerinitiatieven.	We faciliteren initiatieven en geven waar nodig kaders aan.
	We onderzoeken de mogelijkheden om ontwikkelingskansen voor initiatieven te versterken en verankeren.
	We faciliteren een zekere professionalisering van bewonersinitiatieven.

Wat mag het kosten?

De structurele impuls voor het escalatiemodel huisuitzettingen is financieel vertaald binnen dit product.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	35	-26	9	37	46	38	34
Lasten	-1.336	-17	-1.353	-1.366	-1.333	-1.326	-1.327
Resultaat	-1.300	-43	-1.344	-1.329	-1.288	-1.287	-1.293

1.2 Integrale toegang Sociaal Domein

Inleiding

De integrale toegang is het proces vanaf het moment waarop een inwoner zich meldt (of gemeld wordt) met een (ondersteunings)vraag tot en met het moment waarop een passend advies gegeven of informatie verstrekt is, een verwijzing heeft plaatsgevonden of een ondersteuningsplan is vastgesteld. Hierbij is er sprake van een samenhangende aanpak; zowel in het proces vanaf de melding of vraag als in de uitvoering. Ook monitoring en evaluatie, wat kan leiden tot bijstelling, maken hier onderdeel van uit.

De integrale toegang is enige tijd na de transities samen met inwoners, partners en medewerkers geëvalueerd. We stellen vast dat het meeste goed gaat, maar dat het ook nodig is om een aantal verbeteringen door te voeren.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
De integrale toegang staat dichtbij inwoners, is duidelijk herkenbaar, laagdrempelig en heeft hun behoeften voorop staan. Inwoners hebben één aanspreekpunt en krijgen een samenhangend antwoord op hun (ondersteunings)vraag.	We richten één organisatie of samenwerkingsvorm op waarin onderlinge verwachtingen en afspraken zijn vastgelegd. De dienstverlening op het gebied van werk en inkomen (ISD) is volledig ingebed.
	We optimaliseren en borgen het integrale proces van vroegsignalering, waarbinnen de privacy van inwoners is geborgd.
	We werken met één registratie- en klantvolgsysteem voor werk, zorg en welzijn, zodat inwoners slechts eenmaal hun vraag hoeven te stellen, waarbij de privacy geborgd is. Inwoners kunnen de voortgang van hun vraag volgen.
	We hanteren één integraal werkproces waarin rollen goed zijn afgebakend en de samenwerking met partners en betrokkenen in de kernen is geborgd.
	We realiseren een centrale aansturing van de (deelnemers in de) toegang. We hebben een regisseur, die de integraliteit bewaakt over alle onderdelen van het sociaal domein; zowel in het proces als de uitvoering.
	Een integrale werkwijze vraagt om een goed beeld van wat (niet) kan en mag, als het gaat om de omgang met persoonsgegevens. We implementeren maatregelen zodanig dat zowel de privacy van inwoners als de beleidsuitgangspunten geborgd zijn.

Wat mag het kosten?

De budgetten voor de doorontwikkeling integrale toegang en extra inzet van jeugdverpleegkundigen in het CJG zijn binnen dit product begroot.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	8	-	8	7	7	7	7
Lasten	-756	-112	-868	-975	-927	-849	-850
Resultaat	-749	-112	-861	-968	-920	-843	-843

1.3 Werk en inkomen

Inleiding

De Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Brabantse Wal is een samenwerkingsverband van de gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht. De ISD heeft als doelstelling om inwoners (met een afstand tot de arbeidsmarkt) te laten participeren naar vermogen. Dit kan zijn door een reïntegratietraject op weg naar werk, sociale activering, maatschappelijke inzet, vrijwilligerswerk of plaatsing op een garantiebaan of beschut werken.

Het Werkcentrum Brabantse Wal is een samenwerkingsverband bestaande uit de Brabantse Wal gemeenten, het Werkgeversservicepunt (WSP) West-Brabant, Grensinformatiepunt, SROI-punt en netwerkorganisaties. Deze partijen hebben de handen ineen geslagen om vacatures in te vullen met geschikte kandidaten uit de gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht die op zoek zijn naar een baan. De focus ligt hierbij op het koppelen van inwoners die gemeentelijke inkomensondersteuning ontvangen aan de vraag van werkgevers en vice versa.

Niemand mag buiten de boot vallen. Met het armoedebelief wordt ingezet op het wegnemen van belemmeringen om als volwaardig burger in de samenleving te kunnen participeren. Financiële zelfredzaamheid en voorkomen van armoede staan voorop. Wie niet in staat is tot financiële zelfredzaamheid kan terugvallen op een solide vangnet dat gericht is op participatie in de samenleving en het voorkomen van uitsluiting. De ISD verleent inkomensondersteuning aan hen die dit (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen verwerven.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Inwoners (met een afstand tot de arbeidsmarkt) hebben een beter perspectief op werk en grotere kansen op de arbeidsmarkt.	We bieden trajecten op maat aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.
	We verkrijgen een diepgaander en nauwkeuriger inzicht in het cliëntenbestand en de effectiviteit van de inzet van instrumenten.
	In samenwerking tussen de ISD Brabantse Wal, de Stichting Samenwerken, WVS en Werkplein Hart van West-Brabant wordt de ketensamenwerking aangaande leerwerktrajecten en sociale activering uitgevoerd en verder verbeterd.

	We zetten in op de verdere doorontwikkeling en verfijning van de WVS tot een leerwerkbedrijf voor de brede doelgroep van de participatiewet. Hierbij wordt gefocust op het inrichten van deze leerwerktrajecten op basis van de arbeidsmarktbehoefte.
	De ISD Brabantse Wal wordt onderdeel van de integrale toegangen sociaal domein zoals de drie gemeenten deze voor ogen hebben.
	De ISD Brabantse Wal en het Werkcentrum dragen zorg voor een betere aansluiting tussen het cliëntenbestand en de vacatures waar personeelstekorten zijn.
	We optimaliseren de begeleiding van kwetsbare jongeren naar onderwijs of werk.
Werkgevers worden optimaal bediend bij het invullen van vacatures en vragen over instrumenten die zij kunnen inzetten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.	We ontwikkelen een toekomstbestendig Werkcentrum met de flexibiliteit tot aanpassing aan de omstandigheden op de arbeidsmarkt.
	We versterken de integrale werkgeversdienstverlening door het Werkcentrum Brabantse Wal.
	We ontwikkelen indicatoren om de resultaten die het Werkcentrum bewerkstelligt te kunnen meten.
Inwoners nemen zo volwaardig mogelijk deel aan de samenleving. We zetten ons in om armoede en sociale uitsluiting te voorkomen.	We zetten in op de preventie van armoede en schulden. We hebben hierbij bijzondere aandacht voor risicogroepen.
	We blijven investeren in de verbinding met partners, het maatschappelijk middenveld en vrijwilligers. We bevorderen dat deze partijen tijdig een problematische financiële situatie signaleren. Zij zijn de ogen en de oren van de gemeente in de kernen.
	We vergroten de bekendheid van het armoedebeleid en wijzen op de mogelijkheden voor deelname aan regelingen en voorzieningen.
	We zetten in op het tegengaan van (zelf)stigma en vraagverlegenheid.
	We zetten op tijd in, zodat een escalatie van schuldenproblematieken kan worden voorkomen.
	We zetten schuldhelpverlening in om de financiële zelfredzaamheid te vergroten.
	We plegen extra inzet op kwetsbare groepen, zoals kinderen en ouderen.

Wat mag het kosten?

De dalende trend van de BUIG-budgetten is zichtbaar binnen dit product aan zowel baten- als lastenzijde. Daarnaast speelt aan batenzijde de verlaging van de integratie-uitkering Sociaal Domein.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	6.435	97	6.533	6.110	6.007	5.982	5.958
Lasten	-9.256	-134	-9.391	-9.099	-8.888	-8.850	-8.808
Resultaat	-2.821	-37	-2.858	-2.989	-2.882	-2.868	-2.850

1.4 Maatschappelijke ondersteuning

Inleiding

De centrumgemeenteconstructie voor de taken beschermd wonen, maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg komt te vervallen. Alle gemeenten worden verantwoordelijk voor de ondersteuning van deze kwetsbare groep inwoners. Op dit moment geeft de (centrum)gemeente Bergen op Zoom uitvoering aan voorgenoemde taken voor de zes gemeenten van de regio West-Brabant West. De verwachting is dat deze constructie per 1 januari 2021 komt te vervallen.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Het aanbod van zorg en ondersteuning sluit aan op de behoeften van onze inwoners en de beoogde resultaten worden behaald. De geleverde inzet is effectief, efficiënt en van goede kwaliteit.	We ontwikkelen een meetinstrument dat een beter inzicht geeft in de resultaten van de geleverde zorg, zodat aan de hand daarvan zorg en ondersteuning kan worden gestuurd en bijgesteld.
	We investeren verder in de samenwerking met partners. Hiertoe organiseren we overlegtafels en werkgroepen, waarbinnen wordt ingezet op gemeenschappelijke thema's en doelstellingen. Het doel is zoveel mogelijk winst uit de samenwerking te halen.
	We zetten in op innovatie: We stimuleren en bieden ruimte aan de (door)ontwikkeling van voorzieningen en initiatieven.
We hebben de ondersteuningsvraag reeds in een vroeg stadium in beeld, zodat de noodzaak aan zwaardere zorg en ondersteuning zoveel mogelijk wordt voorkomen en de druk op maatwerkvoorzieningen afneemt.	We zetten in op preventie en vroegsignalering.
	We verbeteren de aansluiting tussen voorliggende voorzieningen en maatwerkvoorzieningen, zodat zorg en ondersteuning kan worden op- en afgeschaald.

Inwoners nemen zo volwaardig mogelijk deel aan de samenleving, zoveel mogelijk binnen de eigen leefomgeving.	Door een goed aanbod van faciliteiten in de kernen worden mensen in de gelegenheid gesteld langer zelfstandig te wonen. Het woningaanbod is hierop afgestemd.
	We zetten ons in om zoveel mogelijk mantelzorgers te bereiken en ondersteunen. We ontwikkelen strategieën om in contact te komen met doelgroepen die nu in mindere mate in beeld zijn, zoals jonge mantelzorgers.
	We vergroten de mogelijkheden voor mantelzorgers om hun zorgtaken tijdelijk aan iemand anders over te dragen. Dit doen we door het verder ontwikkelen van respijtzorg en het faciliteren van maatschappelijke initiatieven die hieraan bijdragen.
De centrumgemeentetaken zijn tijdig geïmplementeerd volgens het 'Plan van Aanpak 2020' dat samen met zes gemeenten van de regio West-Brabant West is opgesteld.	We dragen in samenwerking met de zes gemeenten van de regio West-Brabant West zorg voor (de voorbereiding van) de implementatie van de centrumgemeentetaken.
	We maken afspraken met maatschappelijk partners zoals zorgaanbieders over het palet van beschikbare voorzieningen en woningen.
	We zetten in op een doorontwikkeling van de producten voor Beschermd Wonen en ambulante begeleiding zodat nog beter kan worden aangesloten bij de behoeften van onze inwoners.
	Bij de implementatie van de centrumgemeentetaken nemen we de uitgangspunten van het rapport van de Commissie Dannenberg in acht. Daarin wordt gepleit voor het organiseren van zorg in wijken en het bevorderen van zelfstandigheid en participatie.

Wat mag het kosten?

De middelen voor de netwerksamenwerking zijn binnen dit product structureel begroot. De integratie-uitkeringen Wmo huishoudelijke hulp en Wmo begeleiding zijn met ingang van 2019 overgeheveld naar de algemene middelen. Deze treft u aan binnen product 5.5 Financiën.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	4.889	52	4.941	328	323	323	323
Lasten	-4.935	-188	-5.123	-4.957	-5.220	-5.117	-5.250
Resultaat	-46	-136	-182	-4.629	-4.896	-4.793	-4.927

1.5 Zorg voor jeugd

Inleiding

Voor jeugdhulp werken we samen met negen gemeenten in de regio (Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert). Naast de algemene uitgangspunten die binnen het sociaal domein gelden, zetten de colleges specifiek in op de volgende doelstellingen:

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Het aanbod van zorg en ondersteuning sluit aan op de behoeften van onze inwoners en de beoogde resultaten worden behaald. De geleverde inzet is effectief, efficiënt en van goede kwaliteit.	We sturen het jeugdzorgbeleid aan op basis van gegevens over de resultaten. Dit doen we door kwaliteit, cliënttevredenheid en kosten van de jeugdzorg te meten. Hierbij komt een grotere nadruk te liggen op het perspectief van jeugdigen en ouders.
	We werken verder met onze partners aan het verbeteren van het jeugdzorgstelsel. Daarvoor richten we diverse overlegtafels in. Alle onderwerpen kunnen hier aan bod komen.
	We stellen een sturingsvisie op over hoe de negen gemeenten gezamenlijk regie kunnen voeren en hoe er gezamenlijk besluiten worden genomen. Deze gezamenlijke sturingsvisie is gebaseerd op loslaten en vertrouwen in elkaar.
We hebben de ondersteuningsvraag reeds in een vroeg stadium in beeld, zodat de noodzaak aan zwaardere zorg en ondersteuning zoveel mogelijk wordt voorkomen en de druk op (zware) maatwerkvoorzieningen afneemt.	We verkennen met onze partners hoe deskundigen uit de specialistische jeugdzorg (niet-vrij toegankelijk-zorg) kunnen helpen bij preventieve jeugdzorg.
	We willen de deskundigheid van JeugdzorgPlus-organisaties inzetten om gesloten plaatsingen zoveel mogelijk te voorkomen.
Het aanbod van zorg en ondersteuning vormt een samenhangend geheel.	We werken domeinoverstijgend samen en er is een soepele overgang tussen jeugdzorg en volwassenzorg. We trekken samen op met andere regio's en de landelijke overheid, bijvoorbeeld als het gaat om jeugdbescherming.
	We brengen de rollen, taken en verantwoordelijkheden van professionals en partijen in de jeugdzorg opnieuw onder de aandacht en stellen deze waar nodig bij.
	Bij zeer complexe jeugdzorg bewaken we dat specialistische zorgaanbieders samenwerken in een zorgcombinatie; een groep zorgaanbieders die gezamenlijk één traject biedt.

	We ontwikkelen met zorgpartners en onderwijsinstellingen een visie op de verbinding tussen zorg en onderwijs, met als uitgangspunt dat alle jeugdigen onderwijs moeten kunnen volgen.
De regie over jeugdzorg ligt in de eerste plaats bij de jeugdigen en ouders zelf.	Professionals worden verder getraind in de omslag van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'.
	De jeugdprofessionals maken ouders er bewust van dat ondersteuning niet bedoeld is voor wat zij op eigen kracht kunnen.
	We ontwikkelen een kwaliteitsmeting, waarin jeugdigen en ouders hun ervaringen met zorgaanbieders, jeugdprofessionals en jeugdbeschermers kunnen beoordelen. Dit kan toekomstige ouders en jeugdigen helpen bij het maken van keuzes voor zorg.
	We onderzoeken of jeugdigen en ouders zelf hun dossier kunnen beheren.

Wat mag het kosten?

De integratie-uitkering Jeugd wordt met ingang van 2019 deels overgeheveld naar de algemene middelen. Deze treft u aan binnen product 5.5 Financiën.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	4.405	135	4.539	1.777	1.771	1.771	1.771
Lasten	-5.007	51	-4.956	-4.827	-4.866	-4.861	-4.879
Resultaat	-602	185	-417	-3.050	-3.094	-3.090	-3.108

1.6 Gezondheid

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
We zetten ons samen met partners en andere gemeenten in om de gezondheid van de inwoners te beschermen, bewaken en bevorderen.	We zetten in op het voorkomen en terugdringen van overgewicht (voeding, bewegen).
	We zetten in op het voorkomen en terugdringen van roken.
	We zetten in op het voorkomen en terugdringen van schadelijk alcoholgebruik en drugs.
	We zetten in op de preventie van psychische problemen (waaronder voorkomen depressie, eenzaamheid).

	We stellen op Brabantse Wal niveau samen met de GGD en andere instanties een uitvoeringsplan volksgezondheid op (inclusief jeugdgezondheidszorg).
--	---

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	1	10	11	1	0	0	0
Lasten	-838	-65	-903	-904	-903	-900	-901
Resultaat	-836	-55	-892	-903	-903	-900	-901

1.7 Onderwijs

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Woensdrecht beschikt over een divers onderwijsaanbod.	Samen met het onderwijsveld zorgen we dat het brede palet aan scholen wordt gehandhaafd en - indien kansen zich voordoen - wordt uitgebreid. Het scholenaanbod tot en met het hoger beroepsonderwijs is op de schaal van de Brabantse Wal beschikbaar.
We voorkomen achterstanden en kansongelijkheid.	We investeren in een doorlopende ontwikkel- en leerlijn 0 – 23 jaar.
	We geven vorm aan de verdere harmonisatie van de peuteropvang. Hiertoe wordt onder meer een nieuwe beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie en Peuteropvang opgesteld.
	We stroomlijnen de overgang van primair naar voortgezet onderwijs, zeker waar het kwetsbare leerlingen (met een onderwijszorgarrangement) betreft. Dit geldt ook voor de doorstroom van het voortgezet onderwijs naar het MBO.
	We versterken de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Dit doen we onder meer door de ontwikkeling van onderwijszorgarrangementen te stimuleren en het doorontwikkelen van de thuiszitterstafel, waarin jeugdzorg, leerplicht en onderwijs deelnemen.
	We stimuleren en ondersteunen jongeren in het behalen van een startkwalificatie, die aansluit op de vraag van de arbeidsmarkt.
	We versterken de aansluiting vanuit het onderwijs naar de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld door het creëren van voldoende stage- en werkervaringsplekken voor kwetsbare jongeren.
	We dringen de laaggeletterdheid terug. Door middel van het To-taalhuis willen we de aanpak ten aanzien van laaggeletterdheid verder doorontwikkelen.

De onderwijshuisvesting voldoet aan de behoefte. Ruimten en gebouwen worden efficiënt gebruikt.	We maken de ruimtebehoefte en de feitelijke capaciteit van schoolgebouwen inzichtelijk in een integraal onderwijshuisvestingsplan.
	We maken eventuele huisvestingsknelpunten duidelijk, en nemen de bijbehorende investeringskosten mee op de meerjarenbegroting.
	We geven uitvoering aan het integraal onderwijshuisvestingsplan.
	We onderzoeken de haalbaarheid om de onderwijshuisvestingsmiddelen over te hevelen naar de schoolbesturen (Lowys Porquinstichting, ABBO, SOM), waarbij de gemeente de zorgplicht behoudt (doordecentralisatie).
	We geven uitvoering aan de conclusies van het onderzoek naar de haalbaarheid van de doordecentralisatie van onderhuisvestingsmiddelen.
De moderne bibliotheek beweegt mee met ontwikkelingen in de samenleving en is goed gepositioneerd om hier een belangrijke bijdrage aan te leveren.	De bibliotheken ontwikkelen, haken aan bij en stimuleren de ontwikkeling van initiatieven in het sociaal domein gericht op toegang, ontmoeting, samenwerking en het vergroten van de leefbaarheid voor de inwoners in de kernen.
	Met de 'Bibliotheek op school' slaan onderwijs, bibliotheek en gemeente de handen ineen en komt er dagelijks aandacht voor leesplezier en mediawijsheid op school én thuis.
	De bibliotheek werkt in de bestrijding van laaggeletterdheid samen met alle betrokken partijen, waaronder ook het To-taalphuis. Bij de uitvoering hiervan wordt vraaggericht gewerkt.
	In samenwerking met scholen en andere betrokken partijen stimuleren de bibliotheken actief en vraaggericht de ontwikkeling van mediawijsheid bij alle inwoners van Woensdrecht.
	De bibliotheek ondersteunt inwoners bij het gebruik van de verschillende bibliotheekfuncties, die fysiek en digitaal voor hen beschikbaar zijn.

Wat mag het kosten?

De structurele impuls voor het Taalhuis is binnen dit product begroot, evenals de kapitaallasten die horen bij de investeringen m.b.t. de basisscholen zoals toegelicht in paragraaf 1.8.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	151	112	263	150	148	148	148
Lasten	-2.231	-125	-2.356	-2.161	-2.184	-2.192	-2.339
Resultaat	-2.080	-13	-2.093	-2.011	-2.035	-2.043	-2.191

1.8 Investerings

Nieuwe investeringen per programma

Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de raad uitsluitend de investeringen van het komende begrotingsjaar (art. 5.2 Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2017). Tevens kan uw raad dan aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen.

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de navolgende investeringen, hieronder toegelicht naar aard, duur, nut en noodzaak.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Renovatie op Dreef Putte	1.600			
Verbetering De Boemerang	100			
Doorontwikkeling integrale toegang	50			
Nieuwbouw basisschool Woensdrecht				7.100
Totaal	1.750	0	0	7.100

Algemeen

De gemeente Woensdrecht heeft in 2017 bestuurlijk opdracht gegeven om een Integraal Onderwijshuisvestingsplan op te stellen (als onderdeel van het project Doordecentralisatie) in overleg en in samenspraak met de schoolbesturen. Dat proces is in volle gang maar nog niet afgerond. Op dit moment zijn we als gemeente nog in gesprek met LPS, SOM en het Driespan over de ambities en mogelijkheden per kern. Het IHP bevat de gelijkwaardige uitgangspunten en parameters die voor alle schoolgebouwen kunnen en zullen gelden, gebaseerd op de actuele financiële norm. Het IHP is daarmee een integraal plan en voldoet aan de aanstaande wettelijke verplichting. Bij het inschatten van de bedragen is uitgegaan van € 2.079,00 p/m2 bij nieuwbouw (VNG+40%+BENG) en additioneel 50% bij renovatie. Dit is een zeer voorlopige inschatting, gebaseerd op reële normen, maar zonder eventuele bijdragen van de schoolbesturen in het kader van besparing op exploitatie en onderhoud. Bijzondere duurzaamheidsmaatregelen, anders dan BENG, zijn hierin niet meegenomen.

Renovatie basisschool Op Dreef te Putte

Volgens het nog op te stellen Integraal Onderwijshuisvestings Plan (IHP) heeft basisschool Op Dreef te Putte de komende jaren fors onderhoud nodig. Renovatie biedt hier uitkomst. De opgevoerde investeringsbedragen voor 2019 zijn een eerste inschatting. Zodra het IHP is vastgesteld en bekend is wat de gevolgen zijn van de renovatieplicht voor gemeenten t.a.v. bestaande schoolbouw is ook bekend wat de omvang is van de definitief benodigde middelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd vanaf 2019. Binnen product 1.7 Onderwijs is dekking voorzien voor de kapitaallasten.

Verbetering basisschool De Boemerang te Hoogerheide

Op grond van het nog op te stellen Integraal Onderwijshuisvestingsplan (IHP) is voor basisschool De Boemerang te Hoogerheide een investering nodig ter verbetering van het binnenklimaat en optimalisatie van de verkeersruimten. De werkzaamheden worden gestart in 2019 en zullen beoogd gereed zijn in hetzelfde jaar. Binnen product 1.7 Onderwijs is dekking voorzien voor de kapitaallasten.

Doorontwikkeling integrale toegang

De integrale toegang is samen met inwoners, partners en medewerkers geëvalueerd. Eén van de daaruit voortkomende aanbevelingen is gebruik te maken van één registratie- en klantvolgsysteem, wat ervoor zorgt dat inwoners slechts eenmaal hun gegevens hoeven te verstrekken. Het betreft een eenmalige

investering in 2019 welke wordt geactiveerd. Binnen product 1.2 Integrale toegang Sociaal Domein is dekking voorzien voor de kapitaallasten.

Nieuwbouw basisschool Woensdrecht

Op basis van een verkennend onderzoek is vastgesteld dat vervangende nieuwbouw benodigd is voor de basisscholen De Poorte en De Stappen te Woensdrecht. De planning is dat de nieuwe school in 2022 wordt opgeleverd. We gaan hierbij uit van de gezamenlijke visie om een duurzame, flexibele, op moderne onderwijsvisie gerichte school te realiseren. De school zal bovendien een centrale functie in de gemeenschap vervullen en jong en oud verbinden. De bandbreedte van de bouwkosten op basis van kengetallen bedraagt tussen de € 3.7 miljoen (volgens verordening) en € 7.1 miljoen. Zolang niet zeker is wat de werkelijke investeringskosten zullen zijn, is voorlopig binnen product 1.7 Onderwijs dekking voor een deel van de kapitaallasten voorzien.

1.9 Indicatoren

BBV beleidsindicatoren

Hieronder treft u de verplichte BBV beleidsindicatoren welke in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

	Indicator	Periode	Gemeente Woensdrecht	Grootte klasse kleiner dan 25.000 inwoners	Geheel Nederland
1	Bijstandsuitkeringen	2e helft 2017	20,7	21,9	41,1
2	Aantal re- integratievoorzieningen	2e helft 2017	14,7	18,7	29
3	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	2e helft 2017	62	46	57
4	Kinderen in armoede	2015	3,98	3,48	6,58
5	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	2016	1,7	1,2	1,7
6	Absoluut verzuim leerplichtige leerlingen	2017	4,92	1,29	1,82
7	Relatief verzuim leerplichtige leerlingen	2017	19,02	18,83	26,58
8	Jongeren met jeugdhulp	2e helft 2017	10,8	8,8	9,7
9	Jongeren met jeugdreclassering	2e helft 2017	0,6	0,5	0,4
10	Jongeren met jeugdbescherming	2e helft 2017	1,5	0,9	1

Toelichting BBV indicatoren

1. Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.
2. Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
3. Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten
4. Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
5. Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2017/2"
6. Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar. De cijfers van Ingrado hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2016/2017".
7. Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar. De cijfers van Ingrado hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2016/2017".
8. Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
9. Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
10. Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

Programma 2. Ruimte

Visie

Woensdrecht ambieert een goede balans tussen wonen, werken, recreëren en natuur: het één kan niet zonder het ander. Samen met onze partners streven we naar deze balans. Initiatieven die bijdragen aan meerdere doelstellingen hebben de voorkeur. We maken een integrale en breed gedragen visie op de fysieke leefomgeving en nemen belemmeringen voor goede initiatieven en ontwikkelingen zoveel mogelijk weg. We verstevigen onze grondpositie op verantwoorde wijze.

Woensdrecht is het groene hart van de Brabantse Wal. Samen met andere partijen benutten we de kansen die dit gebied biedt. We kijken daarbij ook nadrukkelijk over de Vlaamse-Nederlandse grens. De Brabantse Wal wordt maximaal beleefd: haar cultuurhistorie, ligging en natuur. Woensdrecht werkt aan een florerende groene economie waarin de recreatieve en agrarische sector elkaar aanvullen. Daarbij streven we naar een goede balans tussen recreatief nachtverblijf en nachtverblijf door arbeidsmigranten.

Het aantal woningen en de verschillende woningtypes stemmen we af op de samenstelling van de bevolking. We stimuleren en faciliteren de realisatie van nieuwe duurzame woningen en de transformatie van bestaande woningen.

De bekendheid van Woensdrecht als dé fiets- en wielergemeente van Nederland blijven we ontwikkelen. Onze inwoners profiteren mee van een goed fiets- en wielernetwerk. We bieden ruimte voor aantrekkelijke evenementen en bieden voldoende kansen voor (top)sport. Daarnaast ondersteunen we onze sportverenigingen bij hun verbindende en stimulerende rol.

Maatschappelijk effect

Ruimtelijke ordening en bouwzaken:

- Inwoners ervaren meer invloed op de ontwikkeling van de ruimte om hen heen.
- Een merkbare verandering in de wijze waarop in Woensdrecht inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisatie aankijken tegen en omgaan met de fysieke leefomgeving, waarbij er meer ruimte is voor initiatief en maatwerk en de regeldruk is verminderd.
- Stakeholders ervaren dat Woensdrecht een betrouwbare en professionele samenwerkingspartner is.
- Inwoners en bezoekers ervaren een leef- en verblijfsgebied waar het goed toeven is.

Wonen:

- Een grotere duurzame woningvoorraad, zowel koopwoningen als huurwoningen.
- Alle inwoners hebben de kans om in Woensdrecht te blijven wonen.
- Een goede balans tussen recreatief nachtverblijf en nachtverblijf door arbeidsmigranten.

Grondbeleid:

- De gemeente Woensdrecht heeft een grondpositie die voldoende mogelijkheden biedt voor ontwikkelingen.

Recreatie en toerisme:

- Een toename van het aantal dagrecreanten en een toename van het aantal recreatieve overnachtingen. (Brabantse Wal ambitie veerkrachtig bestuur: in 2021 aantal toeristen gestegen met 10% en aantal overnachtingen gestegen met 3%).
- Inwoners en bezoekers zijn bekend met het fietsaanbod. Men besteedt meer en recreëert vaker en langer in Woensdrecht.
- Sport vervult een rol m.b.t. het promoten van de gemeente op het gebied van recreatie en toerisme en de wielersport.

Sport en evenementen:

- Het enthousiasme en de betrokkenheid van inwoners en organisaties voor het fietsen en het fietsaanbod is vergroot en dit heeft een positief effect op de leefbaarheid.

- Inwoners bewegen meer op de fiets en zijn beter in staat om talenten te ontwikkelen.
- Fiets- en wielersorganisaties ervaren dat hun aanbod actief wordt gepromoot, voelen zich verbonden met de wielers- en fietsgemeente en voelen zich gesteund in het uitdragen van hun enthousiasme.
- Inwoners kunnen gebruik maken van een gevarieerd aanbod aan sportactiviteiten.
- Sport kan worden beoefend door alle inwoners en ze ervaren dat ze hierin worden gestimuleerd. Dit heeft een positief effect op hun gezondheid en (school)prestaties.
- Inwoners en bezoekers die (top)sport beoefenen, hebben het gevoel dat ze in Woensdrecht worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

Uitgangspunten

Uitgangspunten voor dit programma zijn onder meer wettelijke bepalingen en voorschriften op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau en lokale beleidsregels.

Er is aandacht voor:

1. belangen, wensen en behoeften van bewoners;
2. deregulering zodat bewoners en bedrijven meer vrijheden krijgen, binnen de gestelde kaders;
3. de woonbehoefte van mensen die zich hier willen huisvesten;
4. wensen en behoeften van (potentiële) bezoekers.

Belangrijkste ontwikkelingen

De landelijke invoering van de Omgevingswet wordt in 2021 verwacht. Deze wet bundelt de wetgeving en de regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. De implementatie heeft onder meer gevolgen voor het beleid (omgevingsvisie en omgevingsplan), de bedrijfsvoering en de dienstverlening.

Er ligt een grote opgave met betrekking tot verduurzaming van de woningvoorraad. Woensdrecht kent een groot percentage koopwoningen (75%). Daarom moeten we op zoek naar instrumenten om woningeigenaren te bewegen te investeren in duurzaamheid. Ook blijft het zaak om de woningvoorraad af te stemmen op de behoeften.

Woensdrecht kent een groot aantal arbeidsmigranten dat werkzaam is in de Antwerpse en Rotterdamse haven en de land- en tuinbouw. Er ligt een opgave om te zorgen voor voldoende en adequate huisvesting, waarbij er een goede balans nodig is tussen huisvesting, leefbaarheid en recreatie.

Gedurende de vorige bestuursperiode is Woensdrecht gestart met de uitvoering van het Fiets- en wielersplan Woensdrecht. Daarnaast is het wielersplatform opgericht. Dit platform wordt gebruikt om lokaal het fietsaanbod te versterken en te stimuleren. Regionaal doet Woensdrecht dat via de bestuurlijke kopgroep Wielersplan. Daarbij leggen we relaties tussen (vrijetijs)economie en cultuur, sport en welzijn. Fietsen en wielrennen bieden ons een platform en instrument voor het vergroten van economische spin-off, leefbaarheid en saamhorigheid, beweging, gezondheid en talentontwikkeling.

Belangrijkste te ontwikkelen beleidsnota's

- Bestemmingsplan Buitengebied n.a.v. Verordening Ruimte (2020);
- Omgevingsvisie en Omgevingsplan (in het kader van Omgevingswet) (2019/2020);
- Woonwagengebeleid (2020)
- Beleid huisvesting arbeidsmigranten (2019) ;
- Woonvisie (2019);
- Grondbeleid (2019);
- Sportnota (2020).

Belangrijkste bestaande bestuurlijke kaders

- Visie Buitengebied 2015 incl. provinciale Verordening Ruimte (inclusief ladder duurzame verstedelijking) (2014)
- Structuurvisie “Kern Hoogerheide” als beleidsdocument voor de verdere ontwikkeling van de gebieden rondom het centrum van Hoogerheide en de heringerichte Scheldeweg. (2015)
- Woonvisie (2015)
- Beleid huisvesting arbeidsmigranten (2015);
- Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied (2016)
- Structuurvisie “Kern Hoogerheide” (2016)
- Verordening kwaliteitscriteria omgevingsrecht (2016)
- Welstandsnota (2017)
- Erfgoedverordening (2018)
- Fiets- en wielplan (2017)
- Evenementenbeleid (2012)
- Sportnota (2017)
- Regiomarketingsvisie Brabantse Wal (2014)
- Koersdocument Brabantse Wal (2015)

Verbonden partijen

Bij de realisatie van het programma Ruimte zijn de navolgende verbonden partijen betrokken: Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, Woningbouwcorporaties, Gemeenschappelijke Regeling Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten, Streekorganisatie Brabantse Wal, VVV, Regio West-Brabant, Grenspark Kalmthoutse Heide, Belgisch-Nederlands Grensoverleg, VTH samenwerking Brabantse Wal, Regionaal ruimtelijk overleg, Wonen Subregio West-Brabant West.

Wat mag het kosten?

Op grond van art. 5.1 van de Financiële Verordening gemeente Woensdrecht 2017 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma. Voor het programma Ruimte bedragen deze:

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	7.218	32	7.250	2.108	2.168	1.246	1.180
Lasten	-7.725	790	-6.935	-1.898	-1.931	-1.291	-1.254
Resultaat	-507	822	315	210	237	-45	-74

2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken

Inleiding

Woensdrecht staat voor een aantal belangrijke ruimtelijke opgaven en de implementatie van de Omgevingswet. Het is zaak hier voortvarend aan te werken en resultaten te boeken.

Woensdrecht ontwikkelt. Dit betekent dat er gewerkt wordt aan majeure projecten voor woningbouw, infrastructuur en voorzieningen. We blijven investeren in de fysieke leefomgeving en verbeteren de kwaliteit ervan. Daarnaast gaan we voor een merkbare verandering in de wijze waarop Woensdrecht, haar inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisatie aankijken tegen en omgaan met de fysieke leefomgeving, waarbij er meer ruimte is voor initiatief en maatwerk en de regeldruk is verminderd. We zetten de mogelijkheden die de Omgevingswet biedt hier op in.

De uitvoering van het vergunningsverleningsproces gebeurt tijdig en adequaat conform wettelijke termijnen, actuele vastgestelde bestemmingsplannen en de Welstandsnota. Onze inwoners mogen rekenen op een tijdige en adequate terugkoppeling omtrent de status van hun vergunningsaanvraag.

We zetten in op de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Duurzame nieuwbouwplannen richten zich op de behoefte van iedere doelgroep zoals jongeren, starters en senioren in alle kernen.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Bouwaanvragen worden conform beleid en binnen gestelde wettelijke termijnen afgehandeld.	Er is adequate stuurinformatie beschikbaar en monitoring vindt actief plaats.
Een grotere en duurzame woningvoorraad die is afgestemd op de behoeften en ingevuld wordt.	We voeren een woonbehoeften-onderzoek uit en gebruiken de uitkomsten voor een herijking van de Woonvisie.
	We combineren de starterslening en stimuleringslening ter ondersteuning van de doelstellingen uit de Woonvisie en onderzoeken of duurzaamheidsleningen mogelijk zijn.
	Vaststellen van het beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten.
Een merkbare verandering in de ruimtelijke inrichting van de gemeente en een gebied waar het goed vertoeven is.	We maken een integrale en breed gedragen visie op de fysieke leefomgeving en de wijze waarop Woensdrecht daarin samenwerkt met haar inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, als basis voor de implementatie van de Omgevingswet.
	We implementeren de Omgevingswet, op basis van de Omgevingsvisie, op zodanige wijze dat er meer ruimte is voor initiatief en maatwerk en de regeldruk verminderd is.
	Masterplan Hoogerheide Deelplan Noord: we realiseren in 2019 32 appartementen en de nieuwe gemeentewerf/brandweerpost en ambulancepost aan de Doelstraat.
	Masterplan Hoogerheide Deelplan Zuid: we vangen de bestemmingsplanprocedure aan om circa 40 woningen en een verbetering van de infrastructuur te realiseren.
	Masterplan Hoogerheide locatie Semmelweiss en Lucasplein: in 2019 wordt er een plan opgesteld voor circa 30 woningen op het terrein van de voormalige VMBO-school.
	Noordrand Ossendrecht: in 2019 starten we met de realisatie van een duurzame woonwijk met circa 50 woningen.
	Herinrichting 2e deel Scheldeweg: in 2019 starten we de herinrichting tot aan de kruising met de Doelstraat zodat er een passende entree wordt gecreëerd.

Wat mag het kosten?

In 2019 zijn de incidentele middelen voor het behoeftenonderzoek voor de Woonvisie opgenomen. Het krediet ter voorbereiding op de komst van de Omgevingswet is als investering opgenomen en wordt nader toegelicht onder 2.5 Investerings. Hierop zijn geen kapitaallasten van toepassing. Wel wordt dit krediet ter grootte van € 225.000 in één keer afgeschreven in 2019 ten laste van dit product. De bijbehorende dekking ten laste van de algemene reserve moet conform BBV worden verwerkt op product 5.5 Financiën. Daarnaast laat 2018 hoger begrote lasten zien vanwege budgetoverheveling.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	519	89	608	616	616	616	616
Lasten	-196	-97	-293	-508	-145	-144	-144
Resultaat	323	-8	315	108	471	472	472

2.2 Grondbeleid

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Een grondpositie die ontwikkelingen mogelijk maakt.	We verstevigen onze grondpositie op verantwoorde wijze.
	We herijken de Nota grondbeleid.

Wat mag het kosten?

Binnen dit product is rekening gehouden met meeropbrengsten van overige gronden (o.a. snippergroen). Daarnaast zijn de grondcomplexen geactualiseerd. Voor een toelichting daarop verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	6.605	-113	6.492	1.410	1.471	549	483
Lasten	-6.547	1.249	-5.298	-503	-872	-275	-250
Resultaat	59	1.136	1.194	907	599	274	233

2.3 Recreatie en toerisme

Inleiding

We willen dat de Brabantse Wal Europese bekendheid als toeristisch/recreatief gebied geniet.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
We realiseren een toename van het aantal dagrecreanten en het aantal recreatieve overnachtingen.	De gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht en Roosendaal stellen een regiomarketingvisie vast en vertalen die in een regiomarketing- en communicatieplan dat wordt uitgevoerd.
	In het Brabantse Wal programma 'Toerisme en recreatie' wordt ingegaan op het Geopark, regiobranding, vestigingsklimaat, sociale veerkracht, ondernemers en vrijwilligers, recreatie en 75 jaar bevrijding.
	Samen met (recreatie)ondernemers maken we een uitvoeringsplan voor Woensdrecht over kwaliteit en kwantiteit van verblijfsvoorzieningen, de buitenruimte, gastvrijheid, bereikbaarheid, mobiliteit, communicatie en landschapsontwikkeling.
	We zetten ons samen met organisatoren in voor een kalender met aansprekende evenementen die bijdragen aan de merkontwikkeling van de Brabantse Wal en het recreatieve profiel van Woensdrecht.

Wat mag het kosten?

Vanuit het collegewerkprogramma zijn de incidentele middelen voor de Streekorganisatie Brabantse Wal in 2018 en 2019 doorvertaald binnen dit product. Voor het Fiets- en wielplan zijn middelen geraamd tot en met 2020.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	0	55	55	0	0	0	0
Lasten	-199	-246	-445	-137	-111	-93	-93
Resultaat	-199	-191	-389	-136	-111	-93	-93

2.4 Sport en evenementen

Inleiding

De bekendheid van Woensdrecht als dé fiets- en wielergemeente van Nederland blijven we ontwikkelen en de inwoners profiteren mee van een goed fiets- en wielernetwerk. Er is ruimte voor aantrekkelijke evenementen en er zijn voldoende kansen voor (top)sport.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Sport is beschikbaar voor iedereen en wordt gestimuleerd en gefaciliteerd.	De BWI stimuleert sportdeelname en sociale contacten voor jeugd, ouderen en mensen met een beperking.
	De BWI stimuleert samenwerking en kennisdeling tussen organisaties/sportaanbieders, ondernemers, onderwijs, overheid en inwoners.
	De BWI ondersteunt sportaanbieders (breedtesport) voor het versterken van organisaties en het sportaanbod, verhoogt de bekendheid van het sportaanbod en verbetert de aansluiting van vraag en aanbod.
Woensdrecht geniet internationale bekendheid als dé wielergemeente. (zie ook opgave Branding Brabantse wal)	We zetten ons samen met organisatoren in voor een kalender met aansprekende evenementen die bijdragen aan het imago van Woensdrecht als wielergemeente.
	Bekendheid vergroten van Woensdrecht als fiets- en wielergemeente door een communicatiecampagne en grote wielerevenementen.
	Versterken van het fietsaanbod en -voorzieningen waaronder een aansluitend routenetwerk, het MTB-netwerk, sportevenementen, clinics en kennismakingsactiviteiten.

Wat mag het kosten?

De kapitaallasten die horen bij de investeringsimpuls in sportcomplexen, zoals opgenomen in het collegewerkprogramma onder programma 'Leefomgeving', zijn begroot op dit product. Voor een nadere toelichting op deze investeringsimpuls verwijzen wij u naar 2.5 Investeringsimpuls.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	93	1	95	82	82	82	82
Lasten	-784	-116	-900	-750	-804	-779	-768
Resultaat	-690	-115	-805	-668	-722	-697	-686

2.5 Investerings

Nieuwe investeringen per programma

Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de raad uitsluitend de investeringen van het komende begrotingsjaar (art. 5.2 Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2017). Tevens kan uw raad dan aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen.

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de navolgende investeringen, hieronder toegelicht naar aard, duur, nut en noodzaak.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Invoering Omgevingswet	225			
Renovatie gemeentelijke sport- en tennisparken	124			
Algehele herziening omgevingsplan buitengebied	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	349	0	0	0

Invoering Omgevingswet

Na een ambtelijke voorbereiding in 2018 starten we in 2019 met aanvullende activiteiten waarvoor dit krediet benodigd is in relatie tot de implementatie van de Omgevingswet binnen de organisatie van de gemeente Woensdrecht. Daarmee optimaliseren we de dienstverlening ten aanzien van plannen en vergunningen. Doorlooptijd van het krediet eindigt in 2021 vanwege de beoogde invoeringsdatum van de Omgevingswet in dat jaar. Het opgenomen investeringsbedrag is gebaseerd op een raming van vergelijkbare gemeenten en dient o.a. voor het maken van plannen, aanschaf van applicaties en het doorlopen van opleidingen. Het blijft onzeker of dat voldoende zal zijn. Dekking is voorzien ten laste van de algemene reserve. Voor meer informatie over dit implementatietraject verwijzen wij u naar de paragraaf Opgaves.

Renovatie gemeentelijke sport- en tennisparken

Op basis van de eerste inventarisatie van het nieuw, nog op te stellen meerjaren onderhoudsplan van de gemeentelijke sportparken moeten er de komende jaren extra investeringen plaatsvinden op de sportparken. Vooruitlopend op het in het 4e kwartaal aan te bieden meerjaren onderhoudsplan wordt nu voor de jaarschijf 2019 vast een investeringsverzoek gedaan, specifiek ten behoeve van de renovatie van trainings- en wedstrijdvelden te Putte en renovatie van topklaag van kunstgrasvelden te Woensdrecht en Hoogerheide. De bijbehorende kapitaallasten worden gedekt uit de exploitatie en zijn begroot ten laste van product 2.4 Sport en evenementen.

Algehele herziening omgevingsplan buitengebied

Het bestemmingsplan Actualisatie Buitengebied is in februari 2011 door de raad vastgesteld en moet wettelijk gezien iedere 10 jaar worden herzien. Met de voorbereiding moet tijdig worden gestart zodat hier in 2019 een aanvang mee moet worden gemaakt. Vanwege het feit dat de omvang van de benodigde middelen nog niet bekend is zal, indien aan de orde, met een separaat voorstel aan de raad een budgetaanvraag worden gedaan.

2.6 Indicatoren

BBV indicatoren

Hieronder treft u de verplichte BBV beleidsindicatoren welke in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

	Indicator	Periode	Gemeente Woensdrecht	Grootte klasse kleiner dan 25.000 inwoners	Geheel Nederland
1	WOZ-waarde woningen	2018	233	260	230
2	Nieuwbouw woningen	2016	6,9	8,2	7,2
3	Demografische druk	2018	78	78,5	69,6
4	Niet-sporters	2016	48,7	49,9	48,7

Toelichting BBV indicatoren

1. De gemiddelde WOZ waarde van woningen (x € 1000)
2. Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
3. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (%)
4. Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doet.

Programma 3. Leefomgeving

Visie

Woensdrecht bundelt de energie en kracht in de samenleving en zet deze in voor het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte en de voorzieningen. Op die wijze behouden en versterken onze eigen inwoners, samen met verenigingen, de gemeentelijke organisatie en andere deelnemers het eigen leef-, woon- en werkklimaat. We benutten de mogelijkheden actief. Inwoners zijn medeverantwoordelijk en krijgen de gelegenheid om mee te denken, mee te beslissen en mee te werken aan verbeteringen in hun straat, wijk en dorp. We staan open voor initiatieven uit de samenleving en ondersteunen deze waar mogelijk. Belemmeringen die dit in de weg staan nemen we zoveel mogelijk weg.

Woensdrecht wil dat jongeren en ouderen ook toegang hebben tot voorzieningen die buiten hun directe omgeving zijn gelegen. Inwoners ervaren een kwalitatief hoogwaardige buitenruimte en kunnen gebruik maken van een veilig en goed onderhouden fiets- en wegennet. We beschermen het groene karakter van de gemeente en realiseren onze ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen.

Maatschappelijk effect

Landschap en natuur:

- De landschappelijke kwaliteiten van Woensdrecht zijn behouden en waar mogelijk versterkt.
- Een goede balans tussen natuur, agrarisch en recreatief gebruik.
- Het gebied dat ten dienste staat van groen en natuur is minimaal gelijk gebleven.

Milieu en duurzaamheid

- De ketensamenwerking water komt ten goede aan kwaliteit, toekomstbestendigheid, kosten en efficiency.
- De kennis en het bewustzijn over duurzaamheid bij inwoners, bedrijven en de gemeentelijke organisatie is vergroot.
- Nieuwe bouwprojecten zijn duurzaam uitgevoerd.
- Inwoners voelen zich ondersteund in het nemen van energiebesparende maatregelen.
- Duurzame inkoop door Woensdrecht is uitgebreid en wordt structureel toegepast.

Beheer openbaar gebied:

- Het kwaliteitsniveau van de wegen, voetpaden en fietspaden is toegenomen.

Verkeer en Vervoer:

- Veilige wegen, goede bereikbaarheid van belangrijke voorzieningen en een adequaat parkeervoorzieningenniveau.
- Bestaand openbaar vervoer blijft minimaal op het huidige niveau.

Monumenten en cultuur:

- Behoud van culturele en monumentale objecten en efficiënte besluitvorming rondom aanvragen.

Burger- en overheidsparticipatie:

- Optimaal gebruik maken van initiatieven, ideeën en inzet van inwoners onder andere via de dorpsplatforms met meer inbreng en verantwoordelijkheid voor de woon-, werk- en leefomgeving.

Uitgangspunten

Uitgangspunten voor dit programma zijn onder meer wettelijke bepalingen en voorschriften op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau en lokale beleidsregels en -nota's.

Er is aandacht voor:

1. belangen, wensen, behoeften van bewoners;
2. behoud van de voorzieningen in elke kern;
3. terugdringen van de regels zodat bewoners meer vrijheden krijgen, binnen de gestelde kaders;
4. herkenbare en laagdrempelige contactpersonen van de gemeente;
5. met minimale middelen een zo hoog mogelijk kwaliteitsniveau realiseren van wegen, groen e.d.;
6. accommodaties voor onder meer jongeren en ouderen.

Belangrijkste ontwikkelingen

Geen bijzonderheden.

Belangrijkste te ontwikkelen beleidsnota's

- Gemeentelijk rioleringsplan (2019)
- Beleidsplan Duikers en kunstwerken (2019)
- Beheerplan openbare ruimte (2019)
- Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (2019)
- Beleidsplan Speelvoorzieningen (2019)
- Meerjaren Onderhoudsplan gebouwen (2019)

Belangrijkste bestaande bestuurlijke kaders

- Toekomstvisie Dorpsplatforms (2015)
- Bestuursopdracht herpositionering Buitendienst (2015)
- Accommodatienota (2015)
- Beleidsplan wegen 2019-2023
- Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan 2014-2019
- Actualisatie Verbreed gemeentelijk rioleringsplan
- Beheer Openbare Ruimte (BOR) (groenbeheerplan)
- Meerjarenonderhoudsplan Gemeentelijk vastgoed 2016-2019
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2022
- Gemeentelijke Verkeer en Vervoersplan 2016-2020
- Duurzaamheidsvisie (2017)
- Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid (2018)

Verbonden partijen

Bij de realisatie van het programma Leefomgeving zijn de navolgende verbonden partijen betrokken: Saver NV, WVS, Samenwerken aan water in Midden- en West-Brabant, Waterkring West, RAV.

Wat mag het kosten?

Op grond van art. 5.1 van de Financiële Verordening gemeente Woensdrecht 2017 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma. Voor het programma Leefomgeving bedragen deze:

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	2.295	70	2.365	2.251	2.246	2.246	2.246
Lasten	-6.225	-1.306	-7.531	-8.638	-6.455	-6.441	-6.406
Resultaat	-3.930	-1.236	-5.166	-6.387	-4.209	-4.195	-4.161

3.1 Landschap en natuur

Inleiding

De landschappelijke kwaliteiten van Woensdrecht dienen behouden en waar mogelijk versterkt te worden. De energie die het traject Landschappen van Allure heeft losgemaakt mag niet verloren gaan.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Landschap en natuur	We doen een aanvraag bij Provinciale Staten met een beroep op eerdere besluitvorming over de inzet van de middelen Landschap van Allure voor de projecten van "A naar B".

Wat mag het kosten?

Het merendeel van de baten en lasten die een oorzakelijk verband hebben met dit product worden verantwoord op product 5.8 Overhead op basis van de vastgestelde kostensoort/kostenplaats structuur. Daarnaast worden de op dit product beperkt geraamde middelen vanwege afronding niet zichtbaar in de tabel.

3.2 Milieu en duurzaamheid

Inleiding

Als gemeente streven we naar een leefbare omgeving, waarin de negatieve gevolgen van klimaatverandering zo veel mogelijk worden beperkt. Dat betekent dat we maatschappelijke ontwrichting en schade aan gebouwen en hoofdinfrastructuur als gevolg van wateroverlast zoveel mogelijk beperken. Hetzelfde geldt voor droogteschade aan openbaar groen, natuur en landbouw. We voorkomen hittestress en benutten klimaat adaptieve maatregelen voor verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
We beperken de gevolgen van de klimaatverandering op onze waterhuishouding.	Relevante fysieke veranderingen worden benut om klimaatadaptieve maatregelen te nemen volgens het principe 'vasthouden-bergen-afvoeren'.
	We maken ruimte voor water bij ontwikkelingen, zowel in het buitengebied als in het bebouwd gebied.
	We brengen de kwetsbaarheid voor wateroverlast (hoosbuien, langdurige regen, hittestress, droogte en overstromingen) in beeld door middel van een gebiedsdekkende stresstest.
	We voeren een risicodialoog met alle relevante gebiedspartners om het bewustzijn te vergroten over de kwetsbaarheid van klimaatextremen, de mate waarin overlast acceptabel is en hoe de kwetsbaarheid verkleind kan worden.
	Op basis van de stresstest en het risicodialoog maken we een gezamenlijke uitvoeringsagenda met maatregelen.
	We borgen ruimtelijk adaptatie in richtlijnen voor stedelijk water, openbare ruimte en groen en bouw, met aandacht voor planvorming, uitvoering, inkoop en beheer in de eigen organisaties.
	Om woongebieden te beschermen tegen wateroverlast, verdroging en hittestress worden wijken vergroend waar het ruimtebeslag op de openbare ruimte dit toelaat.
	In nieuwe woonwijken of bedrijventerreinen wordt het hemelwater gescheiden ingezameld.
	Bij nieuwbouwlocaties geldt het uitgangspunt van 'waterrobuust' en 'klimaatbestendig' ontwikkelen en wordt binnen de plangrenzen daar waar mogelijk een bergingsvoorziening aangelegd en de 'sponswerking' van de ondergrond benut door het hemelwater.
	Bij elk herstructureringsproject en groot onderhoud van bestaande straten/wijken wordt beoordeeld in hoeverre het verharde oppervlak afgekoppeld kan worden, kan worden geïnfiltreerd of op het oppervlaktewater kan worden geloosd.

	(Regen)water wordt structureel meegenomen in de plannen van de groen- en wegbeheerders (inclusief de relatie met de ondergrond).
We voeren de Duurzaamheidsvisie 2017-2035 uit op basis van een uitvoeringsprogramma (zie ook opgave Duurzaamheid)	We zetten in op de vergroting van kennis en bewustwording over duurzaamheid bij inwoners, organisaties en de gemeentelijke organisatie.
	We voeren nieuwe bouwprojecten gasloos uit.
	We ondersteunen bewoners in het nemen van energiebesparende maatregelen door de inzet van energieambassadeurs en de inzet van het regionale energieloket.
	We onderzoeken hoe duurzame inkoop toegepast en uitgebreid kan worden. Dit verankeren we in het Inkoopbeleid.
	Bij onderhoud, beheer en verbouwing van gemeentelijk vastgoed wordt duurzaamheid integraal meegenomen.
	We onderzoeken hoe we investeringen in duurzaamheid kunnen bevorderen d.m.v. (financiële) stimuleringsmaatregelen, in overleg met woningbouwcorporaties, inwoners en bedrijven.

Wat mag het kosten?

De middelen uit het collegewerkprogramma voor het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid zijn structureel begroot binnen dit product.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	0	-	0	0	0	0	0
Lasten	-195	1	-195	-216	-216	-215	-215
Resultaat	-195	1	-194	-216	-215	-215	-215

3.3 Beheer openbaar gebied

Inleiding

Leefomgeving is een breed begrip waarbij het gaat om de openbare ruimte waar gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt. Binnen die ruimte heeft de gemeente allerlei voorzieningen die beheerd worden zoals riolering, wegen, openbaar groen, speeltoestellen. Onze inwoners hebben recht op kwalitatief goede voorzieningen en zo min mogelijk overlast.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Onze inwoners leven in een leefbare omgeving	Bij (beheer)projecten wordt overlast bij hevige regenval zo veel mogelijk voorkomen door een integratie van de rioolvoorzieningen met de inrichting van de openbare ruimte.
	Vaststellen van een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan inclusief kostendekkingsplan om te kunnen voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht voor grond-, hemel- en afvalwater
	Vaststellen van een beleidsplan Kabels en Leidingen om een veilige ligging ervan te borgen en schades te voorkomen.
	Vaststellen van een geactualiseerd Beheerplan Openbare Ruimte om het onderhoudsniveau van het openbaar groen en andere voorzieningen in de openbare ruimte te bepalen.
	Vaststellen van een beleidsplan Duikers en Kunstwerken om het onderhoud ervan op peil te brengen en te houden.
	Vaststellen van een beleidsplan Speelvoorzieningen om het onderhoud van de speeltoestellen te borgen c.q. nieuwe toestellen te plaatsen. .

Wat mag het kosten?

Binnen dit product zijn o.a. de extra middelen opgenomen om uitvoering te kunnen geven aan de activiteiten uit het Beleidsplan wegen 2019-2023, te komen tot een beleidsplan kabels en leidingen alsmede de extra impuls voor speeltoestellen. Tot slot zijn ook de kapitaallasten behorende bij de investering Project Scheldeweg Noord hier geraamd (voor nadere toelichting op dit project, zie 3.8 Investerings).

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	2.026	70	2.095	2.017	2.013	2.013	2.013
Lasten	-4.560	-1.075	-5.635	-6.532	-4.633	-4.594	-4.593
Resultaat	-2.534	-1.006	-3.540	-4.516	-2.619	-2.582	-2.581

3.4 Verkeer en vervoer

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Woensdrecht is voor weggebruikers goed bereikbaar en de verkeersveiligheid en voldoende parkeergelegenheid zijn geborgd.	Vaststellen van een geactualiseerd Verkeers- en Vervoersplan waarin onder andere de verkeersveiligheid en (duurzame) mobiliteit worden geborgd.
	Onderzoek verrichten naar de mogelijkheid om meer parkeerplaatsen op de carpoolplaats Antwerpsestraatweg te realiseren.
	Stimulering van de realisering van oplaadpunten voor elektrische auto's.

Wat mag het kosten?

Binnen dit product zijn o.a. de extra middelen opgenomen om uitvoering te kunnen geven aan de activiteiten uit het Beleids- en beheerplan openbare verlichting 2019-2022, de kapitaallasten welke verband houden met de investering in de parkeerplaats Korteven (zie 3.8 Investerings) alsmede de incidentele middelen voor het onderzoek naar de verkeerscirculatie in de Raadhuisstraat te Hoogerheide.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	2	-	2	2	1	1	1
Lasten	-366	-165	-532	-960	-555	-561	-554
Resultaat	-364	-165	-530	-958	-554	-559	-552

3.5 Monumenten en cultuur

Inleiding

Monumenten en cultuur geven Woensdrecht mede kleur en zijn belangrijk om te behouden. Het beleid en de regels zijn hier dan ook op gericht.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
We houden monumenten, culturele objecten en uitingen binnen Woensdrecht in stand.	Aanvragen en initiatieven worden conform de geldende regelgeving en binnen de gestelde termijnen afgehandeld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	40	-	40	40	40	40	40
Lasten	-216	-	-216	-63	-67	-67	-67
Resultaat	-176	-	-176	-23	-27	-27	-27

3.6 Burger- en overheidsparticipatie

Inleiding

Onze inwoners denken, beslissen en doen mee in de volle breedte van de samenleving en het woongebied. Inwoners van Woensdrecht zijn daarvoor gemotiveerd, benutten kansen en zien voordelen. Inwoners hebben samen met de gemeente een goed beeld van hetgeen nodig is om de dorpen in de toekomst vitaal te houden en leveren, waar dat kan, zelf een bijdrage.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Burger- en overheidsparticipatie	We faciliteren initiatieven en geven waar nodig kaders aan.
	De Dorpsplatforms functioneren als zelfstandige organen.
	We zoeken naar een nieuwe bestemming voor de gelden die over zijn na de uitvoering van de Idop's.

Wat mag het kosten?

In 2020 worden geen verkiezingen voorzien. Om die reden zijn daarvoor dan ook geen extra incidentele middelen opgenomen.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	0	-	0	0	0	0	0
Lasten	-105	-12	-117	-108	-83	-108	-108
Resultaat	-105	-12	-117	-108	-83	-108	-108

3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties

Inleiding

We hebben de (sport)accommodaties en gebouwen op een gezond kwaliteitsniveau.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Gemeentelijke gebouwen en accommodaties	We investeren waar mogelijk in extra verduurzaming, gaan op zoek naar extra kostenbesparingen en blijven de samenwerking met exploitanten opzoeken.
	Het meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP) voor gemeentelijke gebouwen actualiseren we.

Wat mag het kosten?

Binnen dit product is rekening gehouden met de extra dotatie ten gunste van de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	227	-	227	192	191	191	191
Lasten	-782	-54	-836	-758	-901	-896	-869
Resultaat	-554	-54	-609	-566	-710	-704	-678

3.8 Investerings

Nieuwe investeringen per programma

Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de raad uitsluitend de investeringen van het komende begrotingsjaar (art. 5.2 Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2017). Tevens kan uw raad dan aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen.

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de navolgende investeringen, hieronder toegelicht naar aard, duur, nut en noodzaak.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Uitvoering project Scheldeweg Noord	1.000			
Parkeerplaats Korteven	200			
Uitvoeringsprogramma onderhoud wegen	1.007	980	889	889
Uitvoeringsprogramma openbare verlichting	345	360	246	298
Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer	383	497	335	
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer	904	1.099	1.055	1.055
Reconstructie Vijverstraat Huijbergen	75			
Verharding en fundering Demerstraat te Huijbergen		260		
	3.914	3.196	2.525	2.242

Uitvoering project Scheldeweg Noord

T.b.v. de reconstructie van het tweede deel Scheldeweg Hoogerheide rotonde Raadhuisstraat tot aan kruising Doelstraat is een investeringskrediet benodigd. Daarvoor is nu uitsluitend een voorbereidingskrediet voorhanden. Ondanks een door de gemeente verkregen subsidie zullen nog aanvullende middelen benodigd zijn vanwege verwachte kostenstijgingen voor civiele werken. Daarmee is in deze uitvraag nog geen rekening gehouden. De met dit krediet beoogde activiteiten worden in 2019 afgerond. Dekking van kapitaallasten is voorzien ten laste van de exploitatie op product 3.3 Beheer openbaar gebied.

Parkeerplaats Korteven

De uitbreiding van de carpoolplaats aan de Korteven voorziet in meer parkeergelegenheid voor mensen die willen carpoolen en draagt bij aan duurzamere mobiliteit. De werkzaamheden starten in 2018 en lopen door tot in 2019. Het gevraagde investeringskrediet is gebaseerd op een raming, voorstel is dekking ten laste van de exploitatie op product 3.4 Verkeer en vervoer.

Uitvoeringsprogramma onderhoud wegen

De raad heeft op 27 september 2018 het 'Beleidsplan wegen 2019-2023' vastgesteld. Het totale investeringsbedrag voor het gehele plan (tot en met 2028) bedraagt bijna € 9 miljoen. De in bovenstaande tabel genoemde investeringsbedragen zijn benodigd om de aankomende begrotingsjaren de uit het plan voortvloeiende activiteiten uitvoering te geven. Dekking is voorzien ten laste van de voorziening 'Onderhoud wegen', dotatie vindt plaats via de exploitatie op product 3.3 Beheer Openbaar gebied.

Uitvoeringsprogramma openbare verlichting

De raad heeft op 13 september 2018 het 'Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2022' vastgesteld. Het totale investeringsbedrag voor het gehele plan (tot en met 2028) bedraagt € 2.1 miljoen. De in bovenstaande tabel genoemde investeringsbedragen zijn benodigd om de aankomende begrotingsjaren de uit het plan voortvloeiende activiteiten uitvoering te geven. Dekking is voorzien ten laste van de voorziening 'Onderhoud openbare verlichting', dotatie vindt plaats via de exploitatie op product 3.3 Beheer Openbaar gebied.

Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer

De raad heeft op 3 december 2015 het 'Meerjarenonderhoudsplan Gemeentelijk vastgoed 2016-2019' vastgesteld. Het totale investeringsbedrag voor het gehele plan (tot en met 2019) bedraagt afgerond € 750.000. Het in bovenstaande tabel genoemde investeringsbedrag voor 2019 is benodigd om de aankomende begrotingsjaar de uit het plan voortvloeiende activiteiten uitvoering te geven. Voor het in 2020 e.v. opgenomen bedrag wordt in 2019 een geactualiseerd plan aan de raad ter vaststelling aangeboden. Dekking is voorzien ten laste van de voorziening 'Onderhoud gemeentelijke gebouwen', dotatie vindt plaats via de exploitatie verspreid over diverse producten.

Uitvoeringsprogramma rioolbeheer

De raad heeft op 9 februari 2017 de 'Voortgangsrapportage tussentijdse evaluatie van het vGRP Woensdrecht 2014-2019' vastgesteld. Het totale investeringsbedrag voor het vGRP (tot en met 2073) bedraagt € 62.5 miljoen. De in bovenstaande tabel genoemde investeringsbedrag voor 2019 is benodigd om de aankomende begrotingsjaar de uit het plan voortvloeiende activiteiten uitvoering te geven. In 2019 wordt aan de raad een nieuw vGRP aangeboden. Dekking is voorzien ten laste van de voorziening 'Rioolbeheer', dotatie vindt plaats via de exploitatie op product 3.3 Beheer Openbaar gebied.

Reconstructie Vijverstraat Huijbergen

Volgend op de bestemmingsplanwijziging is aan de Vijverstraat de bouw van drie woningen mogelijk gemaakt. Eerst nadat deze woningen zijn gerealiseerd zal de gemeente met dit aangevraagde krediet de bijbehorende weg rehabiliteren. Het moment van uitvoering is afhankelijk van het moment van afronden van de bouwwerkzaamheden van de woningen. De bijbehorende kapitaallasten worden gedekt uit de exploitatie en zijn begroot ten laste van product 3.3 Beheer openbaar gebied.

Verharding en fundering Demerstraat te Huijbergen

Conform het VGRP wordt in de Demerstraat te Huijbergen een gescheiden rioolstelsel aangelegd. Door op hetzelfde moment ook de verhardingen en funderingen te vervangen worden synergievoordelen behaald. De voorbereidingswerkzaamheden starten in 2019, uitvoering geschiedt in 2020 en wordt naar verwachting ook in dat jaar afgerond. Het gevraagde bedrag is gebaseerd op een raming van fundering en nieuwe bestratingsmaterialen. Dekking is voorzien ten laste van de exploitatie op product 3.3 Beheer openbaar gebied.

3.9 Indicatoren

BBV beleidsindicatoren

Hieronder treft u de verplichte BBV beleidsindicatoren welke in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

	Indicator	Periode	Gemeente Woensdrecht	Grootte klasse kleiner dan 25.000 inwoners
1	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met motorvoertuig	2015	3	7
2	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met fietser	2015	11	9

Toelichting BBV indicatoren

1. *Verkeersongeval met motorvoertuig als aandeel van het totaal aantal ongevallen dat leidt tot ziekenhuisopname (in %). Deze indicator is onderdeel BBV en komt te vervallen. Bij de eerstvolgende herziening van de ministeriële regeling wordt deze indicator van Waarstaatjegemeente.nl gehaald.*
2. *Vervoersongeval met fietser als aandeel van het totaal aantal ongevallen dat leidt tot ziekenhuisopname (in %). Deze indicator is onderdeel BBV en komt te vervallen. Bij de eerstvolgende herziening van de ministeriële regeling wordt deze indicator van Waarstaatjegemeente.nl gehaald.*

Programma 4. Economie

Visie

Woensdrecht zorgt als aanjager samen met andere organisaties en met ons omringende gemeenten voor voldoende werkgelegenheid. Dit betekent dat er goede vestigingsmogelijkheden voor het bedrijfsleven dienen te zijn en er een gezond ondernemersklimaat heerst voor ondernemers in het algemeen en de luchtvaartsector in het bijzonder. De gemeente faciliteert daar waar mogelijk en wenselijk en brengt daar waar nodig partijen samen om tot een economische structuurversterking te komen. De economische visie is daarbij de leidraad. Woensdrecht blijft investeren in een aantrekkelijk, goed bereikbaar winkelaanbod en pakt leegstand actief aan.

We werken aan een florerende groene economie waarin de recreatieve en agrarische sector elkaar aanvullen. Afval wordt ingezameld op basis van het principe 'de vervuiler betaalt', goed scheidingsgedrag wordt beloond.

Maatschappelijk effect

Werkgelegenheid en bedrijventerreinen

- Bedrijven in Woensdrecht bieden de eigen inwoners voldoende werkgelegenheid;
- De werkgelegenheid bij bedrijven in Woensdrecht neemt toe ten opzichte van de periode 2014-2018;
- Bedrijven hebben voldoende vestigings- en/of uitbreidingsmogelijkheden;

Middenstand en winkelgebieden

- Bedrijven in de gemeente beoordelen het vestigingsklimaat als 'goed';
- Bedrijven beoordelen het ondernemersklimaat in Woensdrecht als 'aantrekkelijk';
- Het ondernemersklimaat in Woensdrecht biedt voldoende kansen aan bedrijven;
- Bedrijven beoordelen de regeldruk in Woensdrecht als 'laag';
- In Woensdrecht is er een goede balans tussen economie en ecologie;
- Inwoners en bezoekers komen graag winkelen in Woensdrecht;
- Inwoners en ondernemers vinden dat de winkels goed bereikbaar zijn;

Afvalinzameling

- Inwoners ervaren dat beter scheidingsgedrag leidt tot minder hoge afvalkosten;
- Inwoners en bedrijven zijn meer bereid tot het scheiden van afval;
- De hoeveelheid restafval per persoon, per jaar kan verder dalen tot 100 kg/p.p.;
- Afvalverwerking moet kostendekkend zijn met als uitgangspunt: de vervuiler betaalt.

Uitgangspunten

Naast diverse wettelijke voorschriften en regels geeft het coalitieakkoord specifiek aan:

1. de verruiming van vestigingsmogelijkheden en het realiseren van regionale versterkingen waarbij groeimarkten aangegrepen zullen worden;
2. People, Profit en Planet moeten daarbij in evenwicht zijn;
3. het is van belang zowel de kansen te benutten en de risico's te beperken tot een aanvaardbaar niveau.

Voor alle delen van dit programma geldt dat de gemeente eerder procespartner en deelnemer is dan dat zij een primaire rol heeft. Daarom zijn als resultaatdoelen veelal procesafspraken en inspanningsverplichtingen opgenomen. Daartegenover staat dat de directe budgettaire lasten van de gemeente betrekkelijk beperkt zijn.

Belangrijkste ontwikkelingen

In 2017/2018 heeft de Regio West-Brabant een doorontwikkeling doorgemaakt, waarbij de focus is komen te liggen op economische structuurversterking.

Belangrijkste te ontwikkelen beleidsnota's

- Economische Visie Woensdrecht (2020);
- Visie Detailhandel Woensdrecht (2020);
- Visie bedrijventerreinen (2020).

Belangrijkste bestaande bestuurlijke kaders

- Horecabeleidsplan (2013)
- Algemene plaatselijke verordening (2017)
- Economische visie Woensdrecht (2013)
- Visie Detailhandel Woensdrecht (2014)
- Afvalstoffenverordening
- Besluit invoering Diftar
- Visie Bedrijventerreinen Woensdrecht

Verbonden partijen

Bij de realisatie van het programma Economie zijn de navolgende verbonden partijen betrokken: PZEM NV, Business Park Aviolanda BV, Regio West-Brabant, NV REWIN West-Brabant.

Wat mag het kosten?

Op grond van art. 5.1 van de Financiële Verordening gemeente Woensdrecht 2017 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma. Voor het programma Economie bedragen deze:

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	2.544	-20	2.523	2.828	2.828	2.828	2.828
Lasten	-2.172	-315	-2.487	-2.421	-2.405	-2.404	-2.402
Resultaat	371	-335	36	407	423	424	426

4.1 Werkgelegenheid

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
(Potentiële) starters voelen zich gesteund bij het oprichten van een bedrijf	We ondersteunen de Starterscentra West-Brabant. Zij organiseren kennisprogramma's, netwerkbijeenkomsten en bedrijfsbezoeken voor starters.
	Het college gebruikt zijn netwerk om starters waar mogelijk te ondersteunen. We blijven in contact met starters door bedrijfsbezoeken, het ondernemersspreekuur en onze samenwerking met het Starterscentrum.
We versterken de economische structuur in West-Brabant.	Op regionaal niveau werken we samen met de RWB /REWIn, het onderwijs en bedrijfsleven aan economische structuurversterking. Dat doen we op basis van het programma 'Samen sterk voor werk' en onze gezamenlijke economische ambities.

Wat mag het kosten?

De middelen voor het onderzoek in 2019 m.b.t. de economische visie zijn binnen dit product begroot.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	0	-	0	0	0	0	0
Lasten	-12	-	-12	-27	-12	-12	-12
Resultaat	-12	-	-12	-27	-12	-12	-12

4.2 Middenstand en winkelgebieden

Inleiding

De middenstand is de motor van de economie. Daar waar mogelijk zal het college zich dan ook inzetten om de middenstand te faciliteren, leegstand te trachten te voorkomen en winkelgebieden aantrekkelijk te maken en houden.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Een aantrekkelijk en goed bereikbaar winkelaanbod.	We voeren een koopstromenonderzoek uit en overleggen met ondernemers waarvan de resultaten later gebruikt worden voor een herijking van de Detailhandelsvisie en de Economische visie.
	We voeren een koopstromenonderzoek uit om de kansen en bedreigingen voor detailhandel in beeld te brengen.
	We voeren structureel overleg met de winkeliersverenigingen en faciliteren ze waar mogelijk.

	We voeren een onderzoek uit of de detailhandelsbestemmingen buiten het clustergebied, die niet in gebruik zijn, geherprogrammeerd kunnen worden naar een andere bestemming
	Op basis van actuele data is inzicht in de leegstaande bedrijfs- en winkelpanden en deze informatie kan op aanvraag worden ontsloten.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	25	-2	23	23	23	23	23
Lasten	-57	-5	-62	-71	-71	-71	-71
Resultaat	-32	-8	-39	-48	-48	-48	-48

4.3 Bedrijventerreinen

Inleiding

Vitale bedrijventerreinen zijn van groot belang voor de huisvesting van bedrijven die niet in de kernen gevestigd kunnen zijn. Vandaar dat het college daar waar mogelijk de bedrijven zal faciliteren, of het nu om een nieuwe vestiging, uitbreiding of verplaatsing gaat.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
We zetten in op een ruimtelijke kwaliteitsverbetering op de bedrijventerreinen.	We zetten in op intensiever contact met bedrijven en investeren in de relatie. We gaan in gesprek met de bedrijven over hoe we tot een kwaliteitsverbetering kunnen komen en herijken vervolgens de Visie bedrijventerreinen en de Economische visie.
	Hergebruik van bestaande bedrijventerreinen wordt gestimuleerd.

Wat mag het kosten?

De baten en lasten, die een oorzakelijk verband hebben met dit product worden verantwoord binnen product 3.4 Verkeer en vervoer en product 3.3 Beheer openbaar gebied op basis van de vastgestelde kostensoort/kostenplaatsstructuur.

4.4 Afvalinzameling

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Vanaf 2020 leveren inwoners maximaal 100 kg restafval per persoon per jaar aan.	We onderzoeken hoe we het aandeel restafval kunnen verminderen door het scheidingsgedrag te verbeteren.
	We onderzoeken hoe we afvalinzamelingspunten verder kunnen optimaliseren.
	We evalueren het plan "Optimalisering afvalinzameling Woensdrecht"
	We verhogen de tarieven voor het aanbieden van restafval.

Wat mag het kosten?

Onderstaande tabel laat voor de meerjarenraming een overschot op het product Afvalinzameling zien. Om de tarieven te bepalen moet echter ook nog rekening worden gehouden met de kosten voor kwietschelding (€ 70.000) welke begroot zijn onder het product 1.3 Werk en inkomen in programma 1 Sociaal Domein en de omzetbelasting (€ 426.000). De omzetbelasting wordt voor afval niet geraamd in de begroting maar wordt voor het bepalen van de tarieven van de afvalstoffenheffing en hun kostendekkendheid wel als last meegenomen. Voor het totaaloverzicht verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale heffingen, onderwerp 'afvalstoffenheffing'.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	2.519	-18	2.501	2.805	2.805	2.805	2.805
Lasten	-2.085	-288	-2.373	-2.308	-2.309	-2.309	-2.309
Resultaat	434	-306	128	497	497	497	497

4.5 Aviolanda

Inleiding

Op Aviolanda zijn ruim 3.000 mensen werkzaam. Het is van groot belang dat deze werkgelegenheid wordt behouden en versterkt vanuit een duidelijk gedragen profiel. Dit met aandacht voor landschapsontwikkeling, onderwijs en draagvlak onder de partners.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Behouden en versterken werkgelegenheid Aviolanda	Het Europese subsidieproject Icares (onbemande luchtvaart) wordt voortgezet.
	We stellen een gezamenlijke Human Capital Agenda op gericht op ontwikkeling van talent en behoud van ervaring op het gebied van Aerospace maintenance in Woensdrecht.
	We zoeken actief naar private investeerders en verbinden die aan ondernemers.
	Woensdrecht verbindt ondernemers, overheden en onderwijspartijen door nieuwe innovatieve projecten te formuleren om gezamenlijk EU-subsidie aan te vragen.
	We voeren projecten uit in het kader van de proeftuin Internet of Things.
	Jaarlijks bezoeken minimaal vier basisscholen de MBO-opleiding Luchtvaarttechniek op Aviolanda.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	0	-	0	0	0	0	0
Lasten	-19	-21	-40	-15	-13	-12	-11
Resultaat	-19	-21	-40	-15	-13	-12	-11

4.6 Investerings

Nieuwe investeringen per programma

Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de raad uitsluitend de investeringen van het komende begrotingsjaar (art. 5.2 Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2017). Tevens kan uw raad dan aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen.

Voor 2019 e.v. worden voor dit programma geen investeringen voorzien.

4.7 Indicatoren

BBV indicatoren

Hieronder treft u de verplichte BBV beleidsindicatoren welke in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

	Indicator	Periode	Gemeente Woensdrecht	Grootte klasse kleiner dan 25.000 inwoners	Geheel Nederland
1	Fijn huishoudelijk restafval	2013	157	176	210
2	Hernieuwbare elektriciteit	2016	2,9	?	12,9
3	Banen	2017	687,4	627,9	758,2
4	Vestigingen	2017	119,1	147,1	139,7
5	Netto arbeidsparticipatie	2017	63,2	67,6	66,7
6	Functiemenging	2017	48,9	47,7	52,4
7	Jeugdwerkloosheid	2015	1,21	0,98	1,52

Toelichting BBV indicatoren

1. Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval (kg per inwoner).
2. Geen toelichting beschikbaar.
3. Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
4. Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
5. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking (%)
6. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken) (%). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
7. Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).

Programma 5. Bestuurskracht

Visie

Woensdrecht is een gemeente met ambitie, een kleine gemeente die de maatschappelijke opgaven waar we voor staan waarmaakt. Dat doet ze zelfstandig, maar niet alleen. We maken bewust gebruik van diverse mogelijkheden voor samenwerking, ook met onze inwoners, en we geven kritisch en met zorg vorm aan de verbinding met relevante stakeholders. Zo kunnen wij als kleine gemeente veel bereiken. Anderen erkennen ons als waardevolle en betrouwbare partner. Door de wijze waarop we vorm en uitvoering geven aan onze dienstverlening, veiligheid, handhaving en communicatie verkrijgen bestuur en organisatie het vertrouwen van onze inwoners en is onze relatie gebaseerd op wederzijds begrip.

Woensdrecht werkt samen met andere gemeenten en organisaties om haar maatschappelijke en bestuurlijke opgaven te realiseren. We gaan uit van eigen kracht. Taken die kenmerkend zijn voor de eigenheid van de gemeente houden we in eigen beheer, zodat de organisatie dicht bij de inwoners staat. We werken op verschillende manieren samen met een breed scala aan andere betrokkenen. Wij kijken over gemeente-, provincie- en landsgrenzen heen.

De gemeentelijke dienstverlening is er voor inwoners, ondernemers, toeristen en bezoekers, verenigingen en instellingen. Zij zijn voor specifieke producten en diensten aangewezen op de gemeente en onze dienstverlening sluit aan bij hun behoefte en verwachtingen. Zij voelen zich welkom en gehoord bij ons. Het vertrouwen van de inwoners in de overheid staat of valt bij de kwaliteit van de dienstverlening, technisch, inhoudelijk, procedureel én relationeel. We bieden keuze in kanalen (website/online, mail, telefoon, balie). Wij werken graag samen met onze inwoners dat is gebaseerd op vertrouwen.

We bevorderen het gevoel van veiligheid voor onze inwoners. Samen met andere partijen, met onze inwoners en ondernemers werken we aan een veilige en gezonde leefomgeving en we pakken activiteiten die de rechtsorde aantasten consequent aan. Onze gemeentelijke informatiepositie, aangevuld met informatie van de ketenpartners, is goed op orde. Wij schakelen snel en zijn 'gretig' om signalen op te halen, te verfijnen en er (proactief, preventief) naar te handelen.

De frequentie, snelheid en laagdrempeligheid van communicatie nemen toe door social media. Door de groeiende rol van social media raken communicatie en dienstverlening steeds meer met elkaar verbonden. Mensen verwachten ook online dienstverlening (webcare). We spelen op deze ontwikkelingen in, op een manier die bij Woensdrecht past. Door functioneel in te zetten op externe oriëntatie heeft onze gemeente invloed op voor haar relevante thema's. We gaan zorgvuldig om met onze relaties ten behoeve van de effecten die we willen bereiken.

Maatschappelijk effect

- Door samenwerking vergroten we de slagkracht van de gemeente in het belang van onze inwoners. We bereiken meer (met minder) en we werken actief mee aan het algemeen belang.
- Samenwerking verlaagt kosten en/of kwetsbaarheid, het verbetert kwaliteit, continuïteit en/of klantgerichtheid. Wij kiezen daartoe bewust onze rol en standpunten in de samenwerking. Wij worden erkend als waardevolle samenwerkingspartner in een gelijkwaardige relatie. We hebben en houden positie.
- Inwoners, ondernemers, bezoekers en instellingen voelen zich welkom bij de gemeente, voelen zich gehoord en goed geholpen; de klant ervaart een gemak bij het aanvragen van producten en diensten.
- De gemeente is als dienstverlener bereikbaar, transparant, herkenbaar en betrouwbaar. Ze staat dichtbij de inwoners, begrijpt hun behoeften en speelt daar zoveel mogelijk op in. Dat draagt bij aan het vertrouwen van inwoners in de gemeente.

- Mensen die in Woensdrecht verblijven, ervaren de gemeente als veilig en inwoners hebben reële verwachtingen van veiligheid (veiligheidsniveau) in de woonomgeving. Ze leveren waar dat kan ook zelf een actieve bijdrage aan de veiligheid in de gemeente.
- Inwoners onderkennen het belang van handhaving omdat het zichtbaar bijdraagt aan een veilige en gezonde leefomgeving en dat heeft een positieve invloed op het naleef- en meldgedrag.
- De gemeente is zichtbaar in de Woensdrechtse samenleving en staat dicht bij de inwoners.
- Stakeholders, waaronder inwoners, zijn tijdig, transparant en integer geïnformeerd over voor hen relevante onderwerpen.
- Ten behoeve van de effecten die we willen bereiken gaan we structureel, bewust en zorgvuldig om met onze relaties.
- De lasten en baten van de gemeentelijke begroting zijn in evenwicht.
- Inwoners en bedrijven betalen, buiten de inflatiecorrectie, niet meer aan gemeentelijke lasten dan in 2018.

Uitgangspunten

Wettelijke voorschriften en eigen beleid in het kader van openbare orde en veiligheid, handhaving, dienstverlening, burgerparticipatie en samenwerking blijven van kracht c.q. worden verder ontwikkeld.

Met aandacht voor:

1. ruimte voor de inwoner met een college dat de eigen verantwoordelijkheden en taken niet uit de weg gaat;
2. goede communicatie met de inwoner, transparant bestuur;
3. aanpak van criminaliteit en drugs en géén coffeeshops, veilig gevoel (fysiek, sociaal en milieu);
4. zelfstandigheid van Woensdrecht als gemeente;
5. Woensdrecht werkt vanuit de eigen kracht samen in de regio daar waar dat voor Woensdrecht voordelen oplevert;
6. slim (samen)werken zodat de rijksbezuinigingen opgevangen kunnen worden;
7. de voorwaarden die raad en college van Woensdrecht hebben vastgesteld voor mogelijke samenwerkingsverbanden, zodat de Woensdrechtse inwoner de eigen gemeente nabij ervaart.

Belangrijkste ontwikkelingen

De rol van gemeenten verandert. Gemeenten worden steeds meer een regisseur in het web van inwoners, bedrijven, partners en andere overheden. Ketensamenwerking wordt steeds belangrijker. Inwoners worden mondiger en benutten verschillende communicatiekanalen.

Datagestuurd werken, smart cities, digitale overheid. Informatie wordt de komende jaren een sturende factor voor ons. Digitalisering dwingt gemeenten om anders te kijken naar de enorme hoeveelheden data, die zij in eigen beheer hebben en naar de openbare data waar zij toegang tot hebben. Juist bij integrale thema's, zoals de transformatie binnen het sociaal domein, de nieuwe Omgevingswet, Leefbaarheid, Veiligheid en Participatie biedt data het fundament voor structuur, inrichting en koers in de gemeente.

Naar verwachting treedt eind 2018 de Wet open overheid in werking. Dat vergt een nog actievere rol waarbij wij een actieve informatieplicht krijgen over besluitvorming en de wijze waarop besluiten tot stand zijn gekomen.

Uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied en vervallen van diverse belastingen beïnvloeden de werking van de lokale democratie en dragen eraan bij dat het beleid zo goed mogelijk aansluit bij de voorkeuren van de inwoners. Het landelijke uitstel en daaraan gekoppelde onzekerheid t.a.v. dit onderwerp blijft een risico voor de komende collegeperiode.

Belangrijkste te ontwikkelen beleidsnota's

- Communicatiewerkprogramma 2018-2022
- Uitvoeringsprogramma Dienstverlening 2018-2021
- Informatie Beleidsplan 2020 e.v.
- Financiële Verordening gemeente Woensdrecht 2019 e.v.
- (Districtelijk) Integraal veiligheidsplan (2019)
- Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid (2019)
- Handhavingsprogramma (2019)
- Uitvoeringsagenda Veerkrachtig bestuur (2019)

Belangrijkste bestaande bestuurlijke kaders

Openbare orde, veiligheid en handhaving

- Integraal veiligheidsbeleid 2014-2018 (2014)
- Uitvoeringsprogramma integrale veiligheid 2017-2018 (2017)
- Spreidings- en dekkingsplan, risico-inventarisatie Veiligheidsregio MWB (2015)
- Verordening kwaliteitscriteria VTH 2.1 (2016)
- Handhavingsprogramma 2018
- Handhavingsbeleid 2018

Dienstverlening en burgerzaken

- Dienstverlening; kaders en ambities 2015-2020 (2015)

Samenwerken en besturen

- Ruimte voor initiatief, een handreiking voor een initiatiefrijk Woensdrecht (2016)
- Toekomstvisie dorpsplatforms met statuten, convenant en financiële richtlijn (2015)
- Kadernota 'Woensdrecht regiegemeente van wat naar hoe?' (2012)
- Strategische agenda Regio West-Brabant (2015)
- Actuele toekomstvisie 2035 (2015)
- Visie op bestuurskracht in Woensdrecht (2016)

Financiën, belastingen en heffingen

- Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2017
- Verordening financiële commissie gemeente Woensdrecht 2012
- Controleverordening gemeente Woensdrecht (2015)
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Woensdrecht (2015)

Informatievoorziening en automatisering

- Informatieveiligheid Gemeente Woensdrecht (2016)
- Informatie Beleids Plan 2017-2019
- Informatiebeveiligingsbeleid gemeente Woensdrecht 2018-2021
- Algemeen Privacybeleid van de gemeente Woensdrecht 2017
- Archiefverordening gemeente Woensdrecht 2018
- Beheerregeling informatiebeheer gemeente Woensdrecht 2018

Overhead, Personeel en organisatie

- Integriteitsbeleid Woensdrecht 2016
- Organisatieregeling 2017 gemeente Woensdrecht

Communicatie

- Relatiemanagement en lobby (2017)

Juridische zaken

- Inspraakverordening 2013 gemeente Woensdrecht
- Klachtenverordening 2015
- Verordening commissie bezwaarschriften 2014
- Regeling ambtelijk horen 2016

Verbonden partijen

Bij de realisatie van het programma Bestuurskracht zijn de volgende verbonden partijen betrokken: GR Regio West-Brabant (RWB), Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB), Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB), GR Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB), NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Stichting Inkoopbureau West-Brabant (SIW) en het West-Brabants Archief (WBA).

Wat mag het kosten?

Op grond van art. 5.1 van de Financiële Verordening gemeente Woensdrecht 2017 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma. Voor het programma Bestuurskracht treft u deze hieronder.

Met ingang van 2019 gaat een groot deel van de integratie-uitkeringen op in de algemene uitkering. Daarmee maken deze uitkeringen deel uit van de trap-op-trap-af systematiek en verhuist een deel van de baten van programma 1 Sociaal Domein naar programma 5 Bestuurskracht (algemene middelen).

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	27.024	5.710	32.733	34.895	32.679	32.510	32.593
Lasten	-14.365	-4.803	-19.168	-13.222	-13.053	-12.695	-12.551
Resultaat	12.659	907	13.566	21.673	19.627	19.815	20.042

5.1 Openbare orde en veiligheid

Inleiding

‘Veiligheid’ heeft betrekking op criminaliteit, rampen en crises. Woensdrecht hecht er aan op lokaal niveau keuzes te maken ten einde inwoners een veilige leefomgeving te kunnen bieden. Daarbij werkt zij samen met de eigen inwoners en partijen, ook over de Belgische grens. We willen de samenwerking tussen de hulpdiensten België - Nederland vergroten. De ligging van Woensdrecht in haar omgeving (waaronder ook de kerncentrale Doel), vereist specifiek aandacht voor natuurbranden, luchtkwaliteit en geluid.

In 2019 richten wij onze aandacht met name op het buitengebied van de gemeente in het kader van ondermijnende criminaliteit. We bestendigen de aanpak van de fysieke en sociale veiligheid binnen de kernen. Ander thema dat op de agenda staat is cybercrime dat de gemeentegrenzen overstijgt, maar de veiligheid van onze inwoners aantast. De gemeente en de veiligheidsregio blijven zich inzetten om de veiligheid van de inwoners zo goed als mogelijk te waarborgen door o.a. daadwerkelijke (nood)hulp te verlenen. Er bestaan momenteel structurele operationele afspraken over uitrukken van Belgische hulpdiensten op Nederlands grondgebied. De samenwerking tussen de hulpdiensten van Nederland en België willen wij nog meer vergroten. Bij nieuw te ontwikkelen plannen met een mogelijk grensoverschrijdend effect in de grensstreek (grensoverschrijdend risicoprofiel) in het kader van crisisbeheersing en rampenbestrijding zoeken we de relevante partijen nog meer op. Belangrijke aandachtsgebieden voor Woensdrecht zijn onder andere de vliegbasis, natuurbranden, evenementen en nucleair.

Wij wijzen onze inwoners en ondernemers op hun eigen verantwoordelijkheid. Hierdoor wordt de zelfredzaamheid en de veiligheidsbeleving vergroot. Criminaliteit uit zich niet alleen fysiek, digitaal neemt dit steeds grotere vormen aan en vormt dit een serieuze bedreiging voor onze inwoners. Hoewel dit over

de gemeentegrenzen heen gaat en van heel andere orde is dan fysieke veiligheid, ziet de gemeente een rol om haar inwoners bewust te maken.

De samenwerking houden we in stand houden en breiden daar waar nuttig en mogelijk is, verder uit door elkaar te blijven opzoeken, kennis en kunde te delen en indien mogelijk gezamenlijk acties uit te voeren. Samenwerken en afstemming is cruciaal. Wij blijven met verschillende partijen aansluiten bij de reeds succesvolle integrale en risicogerichte aanpak. Wij onderhouden en indien nodig intensiveren hierin de contacten en zoeken nog meer de verbinding met België.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
We bieden inwoners een veilige leefomgeving.	We intensiveren de structurele operationele afspraken over uitrukken van Belgische hulpdiensten op Nederlands grondgebied.
	We brengen de fysieke en sociale veiligheid van het buitengebied in kaart.
	We zetten in het kader van grensoverschrijdende samenwerking in op opleiden, trainen en oefenen van stakeholders.
	We brengen risicovolle objecten en locaties in beeld.
We vergroten de digitale weerbaarheid van inwoners, bedrijven en instellingen op het gebied van cybercrime	We vergroten de awareness, zowel in de eigen organisatie als in de samenleving.
	We vergroten het inzicht in de problematiek.
We vergroten de objectieve en subjectieve veiligheid door de zelfredzaamheid van onze inwoners te vergroten.	We rollen het project Toolbox brandveilig leven uit.
	We zetten buurtpreventie in en benutten het optimaal.
	We zetten buurtbemiddeling in om gezamenlijk en vroegtijdig problemen op te lossen.
	We zetten communicatie bewust in.
We versterken de verbinding tussen de partijen in het veiligheidsdomein.	We stellen een integraal veiligheidsplan op voor het hele district met ruimte voor maatwerk.
	Samen met onze partners voeren we gerichte (handhavings)acties uit.
We voorkomen dat ondermijnende criminaliteit de openbare (rechts)orde aantast	We voeren integrale controles en handhavingsacties uit.
	We zetten bestuurlijke instrumenten in, zoals uitvoering Damoclesbeleid, BIBOB en APV.
	We vergroten de bestuurlijke weerbaarheid.

Wat mag het kosten?

De structurele middelen in het kader van buurtbemiddeling zijn opgenomen binnen dit product. Daarnaast ziet u in de oplopende bedragen de toename van kosten van de Veiligheidsregio (zoals toegelicht in de bestuursrapportage).

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	2.312	-	2.312	18	17	17	17
Lasten	-1.714	86	-1.628	-1.876	-1.919	-1.969	-2.014
Resultaat	598	86	684	-1.858	-1.902	-1.952	-1.997

5.2 Handhaving

Inleiding

Handhaving van wettelijke regels en beleid voor wat betreft milieu is ondergebracht bij de Omgevingsdienst Midden en West- Brabant. De meeste handhavingstaken voert de gemeente zelf uit.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Behouden en bevorderen van het naleefgedrag voor een veilige, gezonde en hoogwaardige leefomgeving	Woensdrecht voert de taken uit in het kader Vergunningen, Toezicht en Handhaving in samenwerking met de OMWB en het netwerk volgens de kwaliteitscriteria en stemt dit regionaal af ter voorbereiding op de basisdriehoek.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	32	-	32	39	38	38	38
Lasten	-270	-24	-294	-267	-267	-263	-262
Resultaat	-239	-24	-262	-228	-228	-224	-223

5.3 Dienstverlening en burgerzaken

Inleiding

Wij willen dat inwoners, ondernemers, bezoekers en instellingen zich welkom voelen bij de gemeente, zich gehoord voelen en goed geholpen worden. Ook ervaart de klant een gemak bij het aanvragen van producten en diensten. Dat betekent voor 2019 onder andere dat we starten met de doorontwikkeling van de servicelijn tot een volwaardig Klant Contact Centrum. Daarnaast digitaliseren we de dienstverlening verder en willen we de inwoners maximaal online bedienen. Uiteraard blijven telefonisch en fysiek contact mogelijk. Digitale zelfbediening waar het kan, persoonlijke dienstverlening waar het moet.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Optimalisatie dienstverlening en bereikbaarheid resulterend in een klanttevredenheid van minimaal 7 op een schaal van 10.	We trainen onze medewerkers in en begeleiden ze naar hostmanship, om inzicht te verwerven in het effect van gedrag en uitingen op de (beleving van de) kwaliteit van dienstverlening.
	We bereiden besluitvorming over herinrichting van het gemeentehuis tot een 'huis van de gemeente' voor.
	We ontwikkelen een klanttevredenheidsmonitor voor telefonie en website.
	We passen onze standaard brieven en beschikkingen aan vanuit klantperspectief.
	Door middel van een pilot, extra avondopenstelling van het gemeentehuis, in combinatie met meer werken op afspraak, onderzoeken we de daadwerkelijke klantbehoefte nader.
	We implementeren het Uitvoeringsprogramma Dienstverlening 2018-2021
Verder digitaliseren van de dienstverlening	We verbeteren de vindbaarheid, klantgerichtheid en gebruikersvriendelijkheid van informatie op de website.
	We maken een start om de servicelijn door te ontwikkelen tot een volwaardig KCC, o.a. door webcare onder te brengen bij het KCC, regie op klantcontact weer te organiseren, alsmede eenvoudige aanvragen zelfstandig af te wikkelen.
	We digitaliseren in 2019 wederom 12 nieuwe diensten/producten middels ontwikkeling van de bijbehorende webformulieren.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	415	-	415	327	327	327	330
Lasten	-231	-	-231	-169	-169	-168	-168
Resultaat	185	-	185	158	158	159	162

5.4 Samenwerken en besturen

Inleiding

Woensdrecht werkt samen met andere gemeenten en organisaties en met de eigen inwoners. In die samenwerking maakt Woensdrecht transparant strategische keuzes en toont de gemeente haar eigen (bestuurs)kracht. Ook in netwerken behaalt Woensdrecht voordelen voor de (positie van) de eigen gemeente. Daarbij kijkt Woensdrecht naar de toekomst voor consistent beleid en benutten van kansen.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Versterken van de bestuurskracht van Woensdrecht door samenwerking	We werken de uitvoeringsagenda Bestuurskracht in de Brabantse Wal uit en stemmen deze af met de raad.

Wat mag het kosten?

De verhoogde lasten in 2019 De middelen voor de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering zijn vanwege BBV-technische reden opgenomen binnen product 5.8 Overhead.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	121	33	154	184	182	182	157
Lasten	-1.994	34	-1.960	-2.152	-2.051	-2.041	-2.019
Resultaat	-1.873	67	-1.806	-1.968	-1.868	-1.859	-1.862

5.5 Financiën

Inleiding

Onze omgeving is dynamisch. Het totale financiële perspectief is een momentopname. Het college stemt daarom jaarlijks bij de perspectievennota en de programmabegroting af met de raad over te behalen resultaten en te ondernemen activiteiten om de beoogde maatschappelijke effecten te realiseren, rekening houdend met de actualiteit. Op deze wijze ontstaat een planning en control cyclus die continue inspeelt op de dynamiek in onze omgeving, fluctuaties in de algemene uitkering en/of voortschrijdend inzicht.

Verantwoording over de resultaten is een cruciaal onderdeel van ons werk. De totstandkoming van essentiële plannings- en verantwoordingsdocumenten gaan we de komende jaren efficiënter laten plaatsvinden. De komende jaren houden we op meerdere werkvelden de processen tegen het licht, om niet alleen het instrument maar ook de kwaliteit en betrouwbaarheid van de input te verbeteren. Dat komt de kwaliteit van de verantwoording, op welk niveau dan ook, ten goede.

We hebben een begroting waarbij lasten en baten structureel in evenwicht zijn, zonder lastenverhoging voor de inwoner. De gemeente beschikt over een gezonde reservepositie en heeft haar risico's voor de komende jaren duidelijk in beeld. In ons streven naar optimale handelingsvrijheid beogen wij jaarlijks het repressief toezicht van de Provincie te verkrijgen. Bij deze vorm van toezicht kunnen raad en college binnen hun bevoegdheden besluiten en is geen goedkeuring van besluiten door de provincie nodig. De gemeente komt voor repressief toezicht in aanmerking wanneer de begroting voor het aankomende jaar een evenwicht kent tussen geraamde structurele uitgaven en inkomsten; en daarnaast moet in de meerjarenbegroting aannemelijk gemaakt worden dat dit begrotingsevenwicht de komende jaren wordt

gecontinueerd. Is dat niet het geval, dan volgt intensivering van ambtelijk en bestuurlijk contact. In het streven naar repressief toezicht kan de provincie voor de gemeente een sparringpartner zijn. Samenvattend beschikt onze gemeente over voldoende financiële keuzeruimte om ambities waar te maken.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
We verantwoorden transparant	Op verzoek bieden we de raad jaarlijks een verdiepingsrapportage aan.
	In afstemming met de raad vindt een kwaliteitsslag plaats op inhoudelijke verantwoording, met een belangrijke rol voor indicatoren.
	We voldoen aan (wettelijke) verantwoordingsvereisten op het gebied van o.a. Besluit begroting en verantwoording (BBV), interbestuurlijk toezicht (IBT), archiefvereisten, ENSIA, privacy, AO/IC.
Woensdrecht is een financieel gezonde gemeente	We verkrijgen repressief toezicht van de Provincie voor het komende begrotingsjaar.
	De programmabegroting voor het volgende begrotingsjaar wordt meerjarig sluitend en structureel in evenwicht aangeboden aan de raad.
	We realiseren een weerstandsratio die minimaal 1,4 is.

Wat mag het kosten?

Het merendeel van de (te ontvangen) algemene uitkering is begroot op dit product. Daarnaast gaat met ingang van 2019 een groot deel van de integratie-uitkeringen op in de algemene uitkering. Daarmee verhuist een deel van de baten van programma 1 Sociaal Domein naar programma 5 Bestuurskracht (algemene middelen). Onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves lopen ook via dit product.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	19.331	5.589	24.920	29.488	27.254	27.042	27.104
Lasten	-3.303	-4.575	-7.878	-423	-509	-372	-233
Resultaat	16.028	1.014	17.042	29.064	26.745	26.669	26.871

5.6 Belastingen en heffingen

Inleiding

Lokale heffingen zijn te onderscheiden in belastingen enerzijds, en leges, rechten en overige tarieven anderzijds. Beiden zijn een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente.

Het college is van mening dat de opbrengsten uit de heffing van hondenbelasting in evenwicht met de kosten moeten zijn. In 2017 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen om de baten en lasten op dit gebied in de jaren 2018-2020 gefaseerd in evenwicht te brengen. Het college voert deze motie de komende bestuursperiode uit.

We kijken kritisch naar de totale gemeentelijke belastingdruk. Inwoners en bedrijven betalen deze collegeperiode, buiten de inflatiecorrectie, niet méér aan gemeentelijke lasten dan in 2018.

De Waarderingskamer heeft besloten dat per 1 januari 2022 de gebruiksoppervlakte het enige juiste uitgangspunt is voor de taxaties van woningen in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). De WOZ wordt voor onze gemeente uitgevoerd door de Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB). Tot op heden zijn gemeenten vrij om voor het objectkenmerk 'grootte' te kiezen tussen bruto inhoud of gebruiksoppervlakte. Net als de meeste andere gemeenten waardeert de BWB tot op heden op basis van inhoud en dat was ook de basis op het moment van toetreding tot de BWB. De transitie naar gebruiksoppervlak wordt de komende jaren door de BWB uitgevoerd. Voor Woensdrecht gaat het om ca. 10.600 woningen. In de programmabegroting zijn er voor de komende jaren voor dit project middelen opgenomen.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Baten en lasten van hondenbelasting worden in evenwicht gebracht.	We monitoren de behoefte aan flankerende maatregelen en de kosten die daar bij horen.
Gebruiksoppervlak is uitgangspunt voor WOZ waardering	Transitie van waarden op inhoud naar gebruiksoppervlak
Gemeentelijke lasten worden niet verhoogd.	We actualiseren jaarlijks onze belasting- en legesverordeningen. Tariefstijgingen -anders dan inflatiecorrectie- worden vergezeld door flankerende maatregelen/handreikingen voor onze inwoners en bedrijven om de totale lastendruk te kunnen reguleren.

Wat mag het kosten?

Het merendeel van de belastinginkomsten (vooruitlopend op vaststelling van de belastingverordeningen 2019) van onze gemeente wordt geraamd binnen dit product. Ook is de bijstelling als gevolg van de herwaardering naar gebruiksoppervlakte in het kader van de WOZ meegenomen.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	4.808	22	4.831	4.814	4.841	4.884	4.926
Lasten	-405	-54	-459	-515	-473	-413	-414
Resultaat	4.404	-32	4.372	4.298	4.368	4.470	4.513

5.7 Informatievoorziening en automatisering

Inleiding

Voor overheidsorganisaties wordt ketensamenwerking steeds belangrijker. Overheidsorganisaties spelen steeds vaker een rol binnen een veel grotere keten en zijn met het oog op hun eigen functioneren afhankelijk van andere ketenpartners. Technologische ontwikkelingen zijn daarbij voor een groot deel aanjager van de veranderende rol van gemeenten in deze ketens. Gemeenten worden steeds meer een centrale informatieregisseur in het web van inwoners, bedrijven, partners en andere overheden.

Informatie wordt de komende jaren een sturende factor voor ons. Digitalisering dwingt gemeenten om anders te kijken naar de enorme hoeveelheden data, die zij in eigen beheer hebben en naar de openbare data waar zij toegang tot hebben. Juist bij integrale thema's, zoals de transformatie binnen het sociaal domein, de nieuwe Omgevingswet, Leefbaarheid, Veiligheid en Participatie biedt data het fundament voor structuur, inrichting en koers in de gemeente. Door gekoppelde data wordt duidelijker waar zorg nodig is, wat het effect is van interventies in de buurt of problematiek in wijken verschuift. Met slimme analyses is het mogelijk om verbeteringen in processen te ontdekken die anders verborgen blijven. Informatie is daarbij 24/7 beschikbaar, passend binnen de wettelijke regelgeving.

Toegankelijke en betrouwbare overheidsarchieven zijn essentieel voor goed bestuur. Hierbij is het op orde zijn van de digitale en papieren archivering een voorwaarde om alle andere overheidstaken goed uit te kunnen voeren. Wanneer overheidsarchieven niet volledig en betrouwbaar zijn, belemmert dat een goede bedrijfsvoering en de verantwoording naar de samenleving. Tegelijkertijd zien we de Wet open overheid op ons afkomen. Dat vergt een nog actievere rol waarbij de gemeente een actieve informatieplicht krijgt over besluitvorming en de wijze waarop besluiten tot stand zijn gekomen. Borging van privacy en informatieveiligheid blijft een continu aandachtspunt in alle documenten, processen en cultuur.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Archief en informatiebeheer	We behalen tenminste een 'voldoende' beoordeling op basis van de criteria uit het actuele Beleidskader Interbestuurlijk Toezicht.
Naar een datagestuurde organisatie	We richten de organisatie van de informatievoorziening in door kennis en kunde samen te brengen.
	Onze processen worden steeds vaker geautomatiseerd en gedigitaliseerd. Ook ontsluiten we onze informatie, zowel extern als intern, steeds vaker digitaal.
	We ontwikkelen een kwaliteitssysteem om beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie te kunnen waarborgen.
Verankering van informatieveiligheid en privacy is een vanzelfsprekendheid in de organisatie.	We borgen ons privacybeleid door verdere uitrol van het privacyteam in de organisatie.
	We voldoen aan geldende wet- en regelgeving conform het door de raad vastgestelde ambitieniveau voor informatiebeveiligingsbeleid en privacy.
	We voeren de jaarlijkse ENSIA-audit uit en voldoen daarmee aan de landelijke BIG-richtlijn.

Wat mag het kosten?

De structurele middelen vanuit het collegewerkprogramma voor informatiebeveiliging en privacy worden vanwege BBV-technische redenen opgenomen onder product 5.8 Overhead.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	0	-	0	0	0	0	0
Lasten	-112	-	-112	-112	-114	-114	-114
Resultaat	-112	-	-112	-112	-114	-113	-114

5.8 Overhead

Inleiding

Met ingang van 2017 bestaat, conform BBV-regelgeving, een apart product voor Overhead. Grofweg kunnen PIOFACH-taken als overhead worden beschouwd voorzover zij niet direct kunnen en mogen worden toegerekend aan andere producten. Dit betreft ondersteunende taken welke niet direct dienstbaar zijn aan de externe klant of het externe product. Ook sturende taken, vervuld door hiërarchisch leidinggevendenden, behoren tot de overhead. De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

Binnen een relatief kleine gemeente als Woensdrecht is voortdurend behoefte aan het verkleinen van de kwetsbaarheid, het verhogen van de kwaliteit, het waarborgen van de continuïteit en klantgerichtheid en de kostenbeheersing (de 5 K's) op het gebied van bedrijfsvoeringsonderdelen. Samenwerking op de Brabantse Wal of daarbuiten, ook waar het gaat om bedrijfsvoering, blijft van groot belang.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Versterking van de bedrijfsvoering met oog voor de 5 K's	We brengen onze bedrijfsvoeringsbasis verder op orde.
	We werken aan een verdere professionalisering van onze interne dienstverlening.
	Met betrekking tot de regionale samenwerking grijpen we mogelijkheden aan die zich voordoen om de samenwerking verder vorm te geven. Hierbij valt te denken aan P&O, BAG/BGT (Basisregistraties) en financiën.

Wat mag het kosten?

Binnen dit product zijn de incidentele middelen voor de strategisch adviseur Economische zaken geraamd. Vanwege BBV worden alle personeelslasten welke niet direct toewijsbaar zijn aan een taakveld binnen dit product geraamd. Daarnaast zijn ook de middelen voor de doorontwikkeling van dienstverlening en bedrijfsvoering vanwege BBV-technische redenen hierin opgenomen. Tot slot is binnen dit product rekening gehouden met Cao-ontwikkelingen, pensioenpremies alsmede de benodigde formatie om de ambities, naast reguliere zaken, te kunnen realiseren. Voor 2018 geldt daarnaast dat de BBV-technische herpositionering van de personele lasten, zoals toegelicht in de bestuursrapportage op pag. 19, in de primaire begroting is verwerkt.

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	4	66	70	26	20	20	20
Lasten	-6.212	-264	-6.477	-7.599	-7.444	-7.248	-7.220
Resultaat	-6.209	-199	-6.407	-7.573	-7.424	-7.228	-7.200

5.9 Personeel en organisatie

Inleiding

De gemeente Woensdrecht wil een open overheid zijn die samen met haar inwoners, ondernemers en ketenpartners, ieder vanuit zijn eigen rol, een verbonden samenleving creëert. Een samenleving waarin inwoners hun eigen omgeving vormgeven en regie hebben over hun eigen gegevens. Als gemeente faciliteren we het vergroten van eigenaarschap (zelfredzaamheid) van de ondernemers en inwoners maximaal. Van onze medewerkers vragen we hetzelfde, en vragen we om met de veranderingen in de maatschappij mee te bewegen. Dat vraagt een grote mate van flexibiliteit en aanpassingsvermogen. We verwachten dan ook dat medewerkers als ondernemers hun eigen werkzaamheden vormgeven en voortdurend aanpassen aan de behoefte van hun omgeving.

Om aan eigen werk vorm en inhoud te geven legt Woensdrecht verantwoordelijkheden laag in de organisatie. O.a. dit maakt Woensdrecht een aantrekkelijk werkgever. Het vraagt echter permanente aandacht voor onze organisatiecultuur en de manier waarop we met elkaar willen samenwerken: zowel binnen de organisatie als met onze inwoners en partners. Vanuit een ondernemende houding zijn medewerkers zich voortdurend bewust waar ze voor staan en met wie ze dat doen.

De beoogde invoering van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren in 2020 is aanleiding het beeld op goed werkgever- en werknemerschap (regionaal) onder de loep te nemen. Ook in relatie tot een krappere wordende arbeidsmarkt. Dat vormt aanleiding ook ons HR-beleid en instrumentarium de komende jaren op dit nieuwe beeld aan te passen. Flexibiliteit en brede inzetbaarheid zijn voor Woensdrecht uitgangspunten voor alle veranderingen op het gebied van personeel en organisatie. Dat begint bij de vraag welke medewerkers wij nodig hebben, en hoe we ze kunnen vinden, boeien en binden.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Cultuur en organisatie ontwikkeling waarin eigenaarschap en zelfredzaamheid vanzelfsprekend zijn.	We trainen onze medewerkers in en begeleiden ze naar hostmanship, om inzicht te verwerven in het effect van gedrag en uitingen op de (beleving van de) kwaliteit van dienstverlening.
	Onze processen worden steeds vaker geautomatiseerd en gedigitaliseerd. Ook ontsluiten we onze informatie, zowel extern als intern, steeds vaker digitaal.
Flexibiliteit en brede inzetbaarheid: niet alleen voor inwoners, maar ook voor onze medewerkers.	We geven invulling aan Strategische Personeels Planning t.b.v. de juiste mens op de juiste plaats. Met het oog op de regionale arbeidsmarkt doen we dat waar mogelijk in samenwerking met buurgemeenten.

We zorgen voor aantrekkelijk werkgeverschap en trekken daarin regionaal op.	We actualiseren ons HR-beleid en instrumentarium, waar mogelijk in afstemming met buurgemeenten. Daarmee zorgen we ervoor de juiste mensen te vinden, binden en boeien.
---	---

Wat mag het kosten?

Vanwege BBV-regelgeving worden de baten en lasten voor formatie grotendeels verantwoord binnen product 5.8: Overhead. Voor 2018 geldt daarnaast dat de BBV-technische herpositionering van de personele lasten, zoals toegelicht in de bestuursrapportage op pag. 19, in de primaire begroting is verwerkt en om die reden niet meer zichtbaar is.

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	0	-	0	0	0	0	0
Lasten	-61	-6	-67	-61	-60	-60	-60
Resultaat	-61	-6	-67	-60	-60	-60	-60

5.10 Communicatie

Inleiding

De gemeente Woensdrecht staat dicht bij haar inwoners, dat blijkt ook uit de manier van communiceren. De gemeente communiceert proactief, duidelijk, effectief en volledig. Ze maakt gebruik van de diverse kanalen (brief, website, social media, loket etc).

De frequentie, snelheid en laagdrempeligheid van communicatie neemt in hoog tempo toe door social media. Ook de manier van communiceren verandert: beeld krijgt een steeds belangrijkere functie en de berichten zijn kort. Het is openbaar en iedereen kan reageren. Door de groeiende rol van social media zien we ook dat de wereld van communicatie zich steeds meer mengt met die van dienstverlening. Mensen verwachten ook online dienstverlening (webcare). Het is belangrijk dat we op deze ontwikkelingen inspelen, op een manier die bij Woensdrecht past. We zetten lobby gericht in als instrument.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
We beïnvloeden thema's die voor de gemeente Woensdrecht relevant zijn.	We werken actief en planmatig aan ons netwerk om verbinding te leggen met de belangrijkste stakeholders.
	We maken een lobbyagenda die past bij het collegewerkprogramma 'Samen Door'.
We informeren onze inwoners volledig, in duidelijke taal en op een effectieve manier zodat zij zich begrepen en gehoord voelen.	Communicatie krijgt expliciet aandacht bij gemeentelijke projecten voortvloeiend uit het collegewerkprogramma 'Samen Door'.
	We geven uitvoering aan het communicatiewerkprogramma naar aanleiding van het collegewerkprogramma 'Samen Door'.

	We trainen onze medewerkers in en begeleiden ze naar hostmanship, om inzicht te verwerven in het effect van gedrag en uitingen op de (beleving van de) kwaliteit van dienstverlening.
We versterken de verbinding tussen online communicatie en dienstverlening.	We reageren en/of acteren op binnenkomende signalen via bijvoorbeeld social media.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	0	-	0	0	0	0	0
Lasten	-55	-	-55	-40	-40	-40	-40
Resultaat	-55	-	-55	-40	-40	-40	-40

5.11 Juridische zaken

Inleiding

Woensdrecht voldoet aan vigerende wet- en regelgeving. De medewerkers in de organisatie zijn zich bewust van hun handelen, ook in relatie tot de juridische component. Woensdrecht investeert daarom de komende jaren in juridische kennisdeling en -overdracht. Dat draagt bij aan kwalitatieve verbetering van onze dienstverlening, én het beperken van juridische risico's. Daarnaast richten we ons op daadkrachtige en transparante besluitvorming in bezwaar- en klaagschriften. Zo snel mogelijk duidelijkheid en een weloverwogen besluit is in het belang van onze klant.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
We handelen ontvangen bezwaar- en klaagschriften tijdig en efficiënt af.	We gaan waar mogelijk in gesprek aan de hand van mediation. Daarbij streven we naar een voor alle betrokken partijen aanvaardbare oplossing.
	Juridische procedures handelen we binnen de gestelde termijn af. Als daarvan wordt afgeweken is dat in samenspraak met de wederpartij.
We ondersteunen de organisatie met en bereiden haar voor op implementatie van nieuwe wet- en regelgeving.	We implementeren de wet Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.
	We borgen juridische kwaliteitszorg bij onze medewerkers, zodat de invloed van wet- en regelgeving en de gevolgen daarvan voor werkzaamheden en dienstverlening aan onze klant helder is.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten	0	-	0	0	0	0	0
Lasten	-7	-	-7	-7	-7	-7	-7
Resultaat	-7	-	-7	-7	-7	-7	-7

5.12 Investerings

Nieuwe investeringen per programma

Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de raad uitsluitend de investeringen van het komende begrotingsjaar (art. 5.2 Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2017). Tevens kan uw raad dan aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de navolgende investeringen, hieronder toegelicht naar aard, duur, nut en noodzaak.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Aanschaf werkmaterieel	2	176	108	54
Herinrichting gemeentehuis	p.m.			
Uitvoering informatiebeleidsplan 2017-2019	p.m.			
	2	176	108	54

Aanschaf werkmaterieel

De raad heeft op 13 september 2018 het 'Beheerplan 2018-2021 materieel team Wijk- en dorpsbeheer' vastgesteld. Het totale investeringsbedrag voor het plan bedraagt bijna € 1.7 miljoen. De in bovenstaande tabel genoemde (investerings)bedragen zijn benodigd om de aankomende begrotingsjaren aan de in het plan benoemde aanschaf van materieel te doen. Dekking is voorzien ten laste van de reserve 'Materieel team Wijk- en dorpsbeheer', dotatie vindt plaats via de exploitatie op product 5.8 Overhead.

Herinrichting gemeentehuis

In 2019 wordt besluitvorming, inclusief mogelijke kredietaanvraag, voorbereid om te komen tot realisatie van een 'huis van de gemeente (zie ook paragraaf Opgaves).

Uitvoering Informatiebeleidsplan 2017-2019

De raad heeft op 1 december 2016 het Informatiebeleidsplan 2017-2019 vastgesteld. In dit plan is een overzicht opgenomen van op te pakken projecten. Bij vaststelling van het plan is aan de raad niet op voorhand gevraagd om middelen toe te kennen. Projecten en activiteiten als gevolg van nieuwe ontwikkelingen worden via de reguliere P&C cyclus ingebracht en onderbouwd met een businesscase. Op dit moment worden voor het plan geen investeringen voorzien. Wel zijn in de voorliggende programmabegroting exploitatiebudgetten opgenomen welke voortvloeien uit het plan en het nieuwe collegewerkprogramma, te weten de impulsen in relatie tot de doorontwikkeling van dienstverlening (zie toelichting tabel bij product 5.3) en bedrijfsvoering (zie toelichting tabel bij product 5.4).

5.13 Indicatoren

BBV indicatoren

Hieronder treft u de verplichte BBV beleidsindicatoren welke in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

	Indicator	Periode	Gemeente Woensdrecht	Grootte klasse kleiner dan 25.000 inwoners	Geheel Nederland
1	Woonlasten éénpersoonshuishouden	2018	590	690	649
2	Woonlasten meerpersoonshuishouden	2018	671	766	721
3	Winkeldiefstal	2017	0,9	0,7	2,2
4	Diefstal uit woning	2017	2,8	2,2	2,9
5	Geweldsmisdrijven	2017	3,9	3	5
6	Vernieling en beschadiging	2017	3,9	3,5	4,8
7	Verwijzingen Halt	2017	167	113	131
8	Jongeren met delict voor de rechter	2015	1,69	0,83	1,45
9	Hardekern jongeren	2014	2,6	0,4	1,3
10	Formatie per 1000 inwoners	2019	6,4		
11	Bezetting per 1000 inwoners	2019	6,45		
12	Apparaatskosten	2019	759		
13	Externe inhuur	2019	3,2		
14	Overhead	2019	15		

Toelichting BBV indicatoren

1. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.
2. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.
3. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
4. Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
5. Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
6. Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
7. Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar
8. Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
9. Het aantal harde kern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar. Deze indicator is onderdeel BBV en komt te vervallen. Bij de eerstvolgende herziening van de ministeriële regeling wordt deze indicator van Waarstaatjegemeente.nl gehaald.
10. Formatie betreft het aantal fte's dat in dienst mag zijn.
11. Bezetting betreft het werkelijke aantal fte's dat werkzaam is.
12. Apparaatskosten per inwoner: alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
13. Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom.
14. Overhead: % van de totale lasten.

Paragrafen

Paragraaf 1 Opgaves

Inleiding

Woensdrecht werkt de komende jaren aan vijf opgaves.

1. In Woensdrecht ligt het hart van de topsector maintenance. **Aviolanda** is de banenmotor van de regio. We voorzien een groei van werkgelegenheid door de groei van het maintenancecluster. In de komende vijf jaar zal een enorme behoefte aan goed opgeleide technici op voornamelijk MBO-niveau ontstaan. Het onderwijsaanbod moet afgestemd worden op de vraag van het bedrijfsleven. De opgave is een kwantitatief hogere output vanuit het onderwijs naar de arbeidsmarkt te realiseren. Hiervoor is ook een grotere instroom van studenten noodzakelijk. Innovatie en samenwerking zijn sleutelbegrippen. De gemeente Woensdrecht neemt binnen de ontwikkeling van het cluster haar rol als één van de stakeholders binnen de Triple Helix aanpak.

2. Woensdrecht wil dat meer toeristen en recreanten de **Brabantse Wal** bezoeken. De Brabantse Wal biedt vele mogelijkheden en streeft naar nationale en internationale bekendheid. De Brabantse Wal wordt een gebied dat aantrekkelijk is voor een diversiteit aan bezoekers die langer in het gebied vertoeven.

3. In 2017 heeft de gemeenteraad de "Duurzaamheidsvisie 2017-2035" vastgesteld. In 2018 is tevens het Uitvoeringsprogramma **Duurzaamheid** vastgesteld. Dit betekent dat er met volle kracht gewerkt gaat worden met de uitvoering ervan. We betrekken ondernemers, organisaties en inwoners bij de opgaven. Ook de Vliegbasis en Businesspark Aviolanda (BPA) zijn belangrijke partners. Enerzijds is de gemeente een aanjager, facilitator, verbinder en anderzijds staat zij ook zelf aan de lat om te investeren in duurzaamheid.

4. Het gemeentehuis (inclusief MFC, bibliotheek, cultureel centrum sporthal) wordt een interactief bruisend **huis van de gemeenschap**. Met de herinrichting van het gemeentehuis bereiken we dat het gebouw een prettige omgeving biedt, die ondersteunend is aan ontmoeten, samenwerken en bedenken. Qua dienstverlening biedt de inrichting een laagdrempelige, gastvrije en informele sfeer. De dienstverlening aan de Kromstraat op het gebied van participatie (ISD) en welzijn (BWI) brengen we onder in het gemeentehuis. Hierdoor ontstaat één integrale toegang tot zorg en welzijn en één integrale toegang tot dienstverlening. Door een flexibele inrichting is vestiging van diverse partijen gemakkelijk te realiseren. In de publieke ruimtes van het gebouw worden (openbare) bijeenkomsten, huwelijksvoltrekkingen, concerten, exposities ed. gehouden

5. De **Omgevingswet** integreert zo'n 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Hieronder vallen onderwerpen als bouwen, milieu, waterbeheer, ruimtelijke ordening, monumentenzorg en natuur. De komst van de Omgevingswet betekent niet automatisch verandering. Dat heeft Woensdrecht zelf in de hand. We kijken op een nieuwe manier naar onze leefomgeving en introduceren een andere wijze van denken en werken. Dat laatste is pas mogelijk als alle betrokkenen samen willen werken.

Wat gaan we doen?

Doelstelling	Maatregelen
Opgave Aviolanda	We stellen met onderwijs en bedrijfsleven een Human Capital Agenda op gericht op tijdige beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel op het gebied van Aerospace en maintenance en het ontwikkelen/aanjagen/ uitvoeren van duurzame innovatieve projecten
Opgave Branding Woensdrecht	Woensdrecht werkt samen met de Brabantse Walgemeenten aan het uitvoeringsprogramma Veerkrachtig Bestuur, programma Toerisme en Recreatie met daarin onder andere regiobranding/Geopark, vestigingsklimaat en vitale netwerken van ondernemers.
Opgave Duurzaamheid	In samenwerking met de partners wordt het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid uitgevoerd.
Opgave Huisvesting	We bereiden besluitvorming over herinrichting van het gemeentehuis tot een 'huis van de gemeente' voor.
Opgave Omgevingswet	We maken een integrale en breed gedragen visie op de fysieke leefomgeving en de wijze waarop Woensdrecht daarin samenwerkt met haar inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, als basis voor de implementatie van de Omgevingswet.
	We implementeren de Omgevingswet, op basis van de Omgevingsvisie, op zodanige wijze dat er meer ruimte is voor initiatief en maatwerk en de regeldruk verminderd is.

Paragraaf 2 Lokale heffingen

Algemeen

Lokale heffingen zijn te onderscheiden in belastingen enerzijds en leges, rechten en overige tarieven anderzijds. Inzicht in de omvang, werking en reikwijdte van de lokale heffingen is van belang voor de raad omdat ze, naast de inkomsten van de algemene uitkering, veelal de enige mogelijkheid vormen om aanvullende wensen te kunnen financieren. Tegelijkertijd wordt steeds kritischer gekeken naar de totale gemeentelijke belastingdruk. Daarbij is niet alleen inzicht in absolute zin belangrijk aangezien Woensdrecht niet op zichzelf staat: inzicht in de hoogte van de heffingen van vergelijkbare gemeenten is eveneens verhelderend. Een gemeente is beperkt in de belastingsoorten die ze mag heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de Gemeentewet.

Onderstaand geven wij een toelichting op de belangrijkste tariefaanpassingen voor het begrotingsjaar 2019. De belastingverordeningen voor 2019 worden in de openbare raadsvergadering van november 2018 aan de raad ter vaststelling aangeboden. De in deze paragraaf opgenomen tarieven voor 2019 zijn onder voorbehoud van besluitvorming door de raad. In deze paragraaf worden achtereenvolgens de volgende onderwerpen toegelicht:

1. Onroerende zaakbelastingen (ozb)
2. Afvalstoffenheffing
3. Rioolheffing
4. Hondenbelasting
5. Forensenbelasting
6. Toeristenbelasting
7. Lokale lastendruk
8. Vergelijkend overzicht woonlasten
9. Marktgelden
10. Lijkbezorgingsrechten
11. Leges
12. Kwijtscheldingsbeleid

Lokaal beleid

Het beleid ten aanzien van lokale heffingen is gebaseerd op de uitgangspunten van het coalitie-akkoord 2018–2022 en het collegewerkprogramma 2018-2022 “Samen door”. Zoveel als mogelijk wordt gekozen voor het uitgangspunt dat voor de tarieven van die belastingen, waarbij maximaal de kosten mogen worden verhaald, de gemeentelijke dienstverlening 100% kostendekkend dient te zijn (o.a. afvalstoffen-, rioolheffing, leges).

De uitgangspunten met betrekking tot de financiën van de gemeente zijn:

- inwoners en bedrijven betalen, buiten de inflatiecorrectie, niet méér aan gemeentelijke lasten dan in 2018;
- we houden vast aan het principe "de vervuiler betaalt". Inwoners ervaren dat verbeterd afvalscheidingsgedrag leidt tot minder hoge afvalkosten én inwoners en bedrijven zijn meer bereid tot het scheiden van afval. De kosten voor het ophalen en verwerken van afval zullen de komende jaren toenemen, waarbij we hebben afgesproken dat de afvalverwerking een kostendekkend proces moet zijn. Ook de hogere afvalstoffenbelasting, een nationale maatregel, veroorzaakt een toename van de kosten;
- de opbrengsten uit de heffing van hondenbelasting moet in evenwicht zijn met de kosten. In 2017 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen om de baten en lasten op het gebied van de hondenbelasting in de jaren 2018-2020 gefaseerd in evenwicht te brengen. Het college voert deze motie de komende bestuursperiode uit. We monitoren de behoefte aan maatregelen en de kosten die daar bij horen.

- we hebben een begroting waarbij de lasten en baten structureel in evenwicht zijn, zonder lastenverhoging voor de inwoner;
- de gemeente beschikt over een gezonde reservepositie en heeft haar risico's voor de komende jaren duidelijk in beeld.

Ontwikkelingen

Hervorming gemeentelijke belastinggebied

In 2016 hebben de Minister van Binnenlandse Zaken en de staatsecretaris van Financiën een brief aan de Tweede Kamer gezonden over de hervorming van het gemeentelijk belastinggebied. In de brief wordt geschetst hoe een verschuiving van rijksbelastingen naar gemeentebelastingen vormgegeven zou kunnen worden, met inbegrip van de wetaanpassingen die daarvoor nodig zijn. In 2015 zijn verschillende studies gepubliceerd, o.a. door het Centraal Planbureau (CPB), de raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) en - in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) - de commissie Financiële ruimte voor gemeenten (commissie Rinnooy Kan) over de inrichting en vormgeving van het gemeentelijk belastinggebied. Het voornemen was om bij de hervorming van het gemeentelijk belastinggebied gelijktijdig een aantal kleine belastingen af te schaffen (bijv. honden-, forensen- en reclamebelasting). De keuze voor de hervorming van het gemeentelijk belastinggebied is overgelaten aan het in 2017 aangetreden nieuwe kabinet. In het meest recente regeerakkoord (oktober 2017) is niets opgenomen over een uitbreiding van het lokaal belastinggebied. In februari 2018 ondertekenden het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen een interbestuurlijk programma (IBP) met bijbehorende gezamenlijke agenda. Over de fiscale thema's zijn daarbij de volgende procesafspraken gemaakt:

- Decentrale belastingstelsels hebben regulier onderhoud nodig om in goede staat te blijven en toekomstbestendig te zijn. Rijk en medeoverheden gaan aan dit onderhoud werken en verkennen daarnaast de mogelijkheden die decentrale belastingstelsels bieden om de realisatie van gezamenlijke ambities te faciliteren;
- Er is afgesproken om eventuele knelpunten in de fiscale regelgeving, op het niveau van zowel de rijksoverheid als de medeoverheden, te inventariseren die belangrijke doelstellingen van Rijk en medeoverheden in de weg staan (bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en de circulaire economie).

WOZ: transitie naar gebruiksoppervlakte

De Waarderingskamer heeft besloten dat per 1 januari 2022 de gebruiksoppervlakte het enige juiste uitgangspunt is voor de taxaties van woningen in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). De WOZ wordt voor onze gemeente uitgevoerd door de Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB). Tot op heden zijn gemeenten vrij om voor het objectkenmerk 'grootte' te kiezen tussen bruto inhoud of gebruiksoppervlakte. Net als de meeste andere gemeenten waardeert de BWB tot op heden op basis van inhoud en dat was ook de basis op het moment van toetreding tot de BWB. De transitie naar gebruiksoppervlak wordt de komende jaren door de BWB uitgevoerd. Voor Woensdrecht gaat het om ca. 10.600 woningen. In de programmabegroting zijn er voor de komende jaren voor dit project middelen opgenomen.

Afvalstoffenbelasting

Het Ministerie van Financiën heeft in haar 'Fiscale vergroeningsbrief' (juni 2018) een forse verhoging van het huidige tarief van de afvalstoffenbelasting aangekondigd. Het huidige tarief voor 2018 bedraagt € 13,21 per ton bij storten of verbranden van afval. De maatregel wordt opgenomen in het Belastingplan 2019. De opbrengst van de afvalstoffenbelasting wordt op nationaal niveau verhoogd met € 100 miljoen. De exacte verhoging is nog niet precies bekend, maar uitgaande van een geraamde opbrengst voor 2018 van ca. € 87 miljoen, zal er sprake zijn van een ruime verdubbeling t.o.v. het huidige tarief van € 13,21 per ton afval. Uitgaande van de verhouding nieuwe opbrengst / huidige opbrengst van de belasting zou het tarief toenemen van € 13,21 naar ca. € 28,40 per ton. Dit betekent voor Woensdrecht voor 2019 een stijging van de lasten van afvalverwerking met ca. € 50.000.

Geraamde inkomsten

In 2019 worden de volgende inkomsten met betrekking tot de lokale heffingen geraamd:

Belastingopbrengsten	Jaarrekening 2017	Begroting 2018 (na wijzig.)	Primitief 2019	Heffings-maatregel 2019	Totaal 2019	In % 2019	Bedrag (per inwoner)
1	2	3	4	5	6	7	8
Onroerende zaakbelastingen	€ 4.156.000	€ 4.269.000	€ 4.289.000	€ -6.000	€ 4.283.000	48,92%	€ 196
Afvalstoffenheffing	€ 1.783.000	€ 1.817.000	€ 1.888.000	€ 165.000	€ 2.053.000	23,45%	€ 94
Rioolheffing	€ 1.910.000	€ 1.963.000	€ 1.893.000	€ -	€ 1.893.000	21,62%	€ 87
Hondenbelasting	€ 136.000	€ 121.000	€ 124.000	€ -19.000	€ 105.000	1,20%	€ 5
Forensenbelasting	€ 41.000	€ 32.000	€ 32.000	€ -	€ 32.000	0,37%	€ 1
Toeristenbelasting	€ 402.000	€ 405.000	€ 390.000	€ -	€ 390.000	4,45%	€ 18
Totaal:	€ 8.428.000	€ 8.607.000	€ 8.616.000	€ 140.000	€ 8.756.000	100,0%	€ 401

Totaal 2019 = belastingopbrengst per belastingsoort, na verwerking van de heffingsmaatregel 2019.

in % 2019 = belastingopbrengst per belastingsoort als percentage van de totale belastingopbrengst 2019.

Bedrag per inwoner = Totaal 2019 gedeeld door 21.850 (raming inwonertal gemeente Woensdrecht per 1-1-2019).

1. Onroerende zaakbelastingen (ozb)

De onroerende zaakbelastingen worden met ingang van 1 januari 2009 berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak, de WOZ-waarde. De peildatum van de WOZ-waarde is 1 januari van het jaar voorafgaand aan het jaar waarop de aanslag betrekking heeft. Dus 1 januari 2018 voor de belastingaanslag van 2019.

De nieuwe WOZ-waarden voor 2019 zijn nog niet bekend. Volgens voorlopige cijfers van de Belasting samenwerking West-Brabant (BWB) is er sprake van een stijging van de WOZ-waarden voor 2019 (peildatum 1 januari 2018) van 3,75% bij woningen en 0,6% bij niet-woningen. Een waardemutatie van de onroerende zaken wordt gecorrigeerd middels aanpassing van de OZB-tarieven. Zodoende blijven de belastingopbrengsten gelijk.

Conform het collegewerkprogramma 2018-2022 wordt de lastendruk jaarlijks verhoogd met maximaal het inflatiepercentage. In de Kadernota 2014 is opgenomen om in de begroting en het meerjarenperspectief rekening te houden met een inflatiepercentage van 2%. Met ingang van de programmabegroting 2017 is dit teruggebracht naar een inflatiepercentage van 1%. Het inflatiepercentage voor 2019 bedraagt 1,71% en is gebaseerd op de ontwikkeling van de consumentenprijsindex van de maand juni 2018 ten opzichte van juni 2017 (bron: CBS). Voor het begrotingsjaar 2019 betekent dit een hogere stijging van 0,71%. Voor het meerjarenperspectief 2020-2022 wordt een inflatiepercentage van +1% aangehouden.

Voor 2018 bedragen de percentages OZB in onze gemeente:

tarief woningen eigenaren	0,1127%
tarief niet-woningen eigenaren	0,1664%
tarief niet-woningen gebruikers	0,1386%

Hoewel verhoging van de tarieven geen wettelijke belemmeringen meer kent, wordt voorgesteld om de percentages OZB 2019 met het inflatiepercentage (+1,71%) te laten stijgen. De waarde- en inflatiecorrectie leiden tot een voorstel aan de raad van de volgende tarieven voor 2019:

tarief woningen eigenaren	0,1104%
tarief niet-woningen eigenaren	0,1683%
tarief niet-woningen gebruikers	0,1401%

Op basis van de inflatiecorrectie wordt een lagere opbrengst onroerende zaak belastingen verkregen van:

hogere opbrengst woningen eigenaren	€ 40.594
lagere opbrengst niet-woningen eigenaren	- € 27.833
lagere opbrengst niet-woningen gebruikers	- € 19.231
totale lagere opbrengst:	- € 6.470

In de begroting 2019 is een opbrengst onroerende zaakbelastingen geraamd van € 4.282.530.

Het 'normtarief' ofwel redelijk peil van de OZB is door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor 2019 vastgesteld op 0,1905% van de WOZ-waarde (2018: 0,1952%; bron: Meicirculaire gemeentefonds 2018).

2. Afvalstoffenheffing

Iedere gemeente heeft de wettelijke plicht tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen binnen haar grondgebied (art. 10.21 en 10.22 Wet milieubeheer). De gemeente kan, ter compensatie van de kosten die verbonden zijn aan de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen, een heffing instellen, alleen van burgers, voor ieder perceel (woning) waar de mogelijkheid bestaat tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen, ook al wordt er geen vuilnis aangeboden.

Het beleid in Woensdrecht is erop gericht de hoeveelheid restafval te verminderen tot maximaal 100 kg per persoon per jaar vanaf 2020. Tevens moet de activiteit 'afvalinzameling & -verwerking' kostendekkend uitgevoerd worden. Dat betekent dat de lasten financieel gedekt moeten worden door de baten. Maar ook dat het principe geldt van 'de vervuiler betaalt'.

Diftar

Met ingang van 1 januari 2013 is Diftar (geDIFferentieerd TARief) volgens het 'volume frequentie systeem' ingevoerd in onze gemeente.

Aantal tikken milieustraat

Het aantal "gratis" tikken voor de milieustraat is met ingang van 1 januari 2017 verhoogd van 2 naar 3 tikken.

Optimalisering afvalinzameling Woensdrecht

De raad heeft in juli 2017 het plan 'Optimalisering afvalinzameling Woensdrecht' vastgesteld. De in het plan 'Optimalisering afvalinzameling Woensdrecht' opgenomen maatregelen worden in 2019 geëvalueerd. Onderdeel van dit plan is het in 2018 ondergronds brengen van de milieuparkjes. Het ondergronds brengen van de milieuparkjes zorgt voor een toename van de lasten. De raad heeft besloten om deze structureel hogere lasten te verhalen door een stijging van de tarieven van de aanbiedingen van de restafvalcontainer en deze op zijn vroegst in te laten gaan per 1 januari 2019.

Uitgangspunten in het kader van de afvalinzameling zijn het principe dat "de vervuiler betaalt" en de kostendekkendheid. Er is een trend zichtbaar waarin de kosten voor afvalinzameling in den lande een

behoorlijke stijgende lijn vertonen. Ook Woensdrecht wordt hiermee geconfronteerd. Voor begrotingsjaar 2019 ontstaat een geprognosticeerd tekort op afval van € 366.000. Alles wijst er op dat de kosten nog verder zullen oplopen. Dit noopt tot maatregelen die enerzijds recht doen aan bovengenoemde uitgangspunten en anderzijds de totale lastendruk niet onaanvaardbaar doen toenemen.

We ontkomen er niet aan om de tarieven te verhogen, maar stellen voor eerst een tussenstap te maken en daarnaast de komende maanden te gebruiken om met SAVER het gesprek te voeren over het reduceren van kosten. We verwachten dat SAVER hierin een substantiële bijdrage levert. Daarnaast onderzoeken we welke besparende maatregelen mogelijk zijn. In het eerste kwartaal van 2019 komen we met een uitwerking richting de raad.

Vanuit het principe “de vervuiler betaalt” kiezen we ervoor het tarief voor restafval te verhogen en het vaste tarief van € 150 gelijk te houden. Het huidige tarief voor restafval is € 4 resp. € 2,35 per lediging van een 240 liter resp. 140 liter restafvalcontainer en € 0,50 per inworp in een ondergrondse restafvalcontainer. Om volledige kostendekking te garanderen zullen de tarieven minimaal moeten verdubbelen. Dergelijke tariefstijgingen achten wij vooralsnog niet aan de orde.

Voor 2019 stellen we voor om de tarieven als volgt te verhogen. Het tarief voor een 240 liter restafvalcontainer stijgt van € 4 naar € 6 per lediging en het tarief voor een 140 liter restafvalcontainers stijgt van € 2,35 naar € 3,50 per lediging. De kosten voor een inworp in een ondergrondse container stijgen van € 0,50 naar € 0,75. De kostendekkendheid van de totale afvalinzameling betreft in dit voorstel 91%. Hoewel de stijging van de tarieven tot extra opbrengsten leidt, zal er een tekort van € 202.000 eenmalig gedekt moeten worden uit het geprognosticeerde begrotingsresultaat 2018. De inwoner die zijn afval goed scheidt zal niet boven de inflatie uitkomen in de combinatie OZB, riool- en afvalstoffenheffing tezamen. De inwoner die zijn afval niet goed scheidt zal boven de inflatie uitkomen qua lasten maar kan zelf de kosten verlagen door betere scheiding. Qua tarifiering zitten we al met al nog steeds aan de onderkant in vergelijking met andere gemeenten. Of er in de toekomst een verdere stijging van het tarief noodzakelijk is kan op dit moment nog niet uitgesloten worden.

Aanslagoplegging

Binnen de Algemene wet inzake rijksbelastingen, ook van toepassing op lokale belastingen, is de regel dat belastingbedragen waarvan de grootte reeds aan het begin van het belastingtijdvak vaststaat, aan het begin van het tijdvak kunnen worden opgelegd. Voor het vaste bedrag, al dan niet gedifferentieerd naar grootte huishouden, is dat het geval. Voor belastingbedragen waarvan de grootte pas na afloop van het tijdvak kan worden vastgesteld geldt dat een (definitieve) aanslag pas na afloop van het tijdvak kan worden vastgesteld. Dat geldt voor de variabele belasting afhankelijk van het aantal ledigingen in het tijdvak.

Juridisch en praktisch gezien is de ideale situatie: basisbedrag op de combi-aanslag en de variabele aanslag een jaar later op de combi-aanslag. Met ingang van 2015 wordt er geen voorlopige aanslag afvalstoffenheffing opgelegd. De vaste kosten 2019 komen op de combi-aanslag gemeentelijke belastingen 2019. De variabele kosten 2019 van Diftar worden opgenomen op de combi-aanslag 2020. Deze systematiek is juridisch getoetst bij de VNG en wordt bij alle BWB-deelnemers (die Diftar kennen) met ingang van 2015 toegepast.

Voorziening 'egalisatie afvalinzameling en –verwerking'

Woensdrecht heeft geruime tijd een voorziening 'egalisatie afvalinzameling & -verwerking' tot haar beschikking gehad voor het afdekken van risico's en financiële resultaten van afval. Bij het afsluiten van de jaarrekening 2017 is de stand van de voorziening gedaald naar nul. In 2018 is een eenmalige dotatie in de voorziening gedaan om:

- de initiële kosten en de minder-opbrengst van de uitgestelde tariefsaanpassing van de afvalstoffenheffing 2018 financieel af te dekken als gevolg van het ondergronds brengen van de bovengrondse afvalinzamelcontainers op de gemeentelijke milieu-parkjes;
- in 2019 een uitname uit de voorziening te doen om het financiële tekort op 'afvalinzameling & -verwerking' voor 2019 af te dekken. Het kostendeckingspercentage in 2019 is 91%.

Tarieven

De tarieven 2019 veranderen ten opzichte van 2018. De volgende tarieven worden voor 2019 voorgesteld:

Omschrijving / jaar	2019	2018
tarief vast deel van de afvalstoffenheffing	€ 150,00	€ 150,00
tarief per lediging van een 240 liter restafvalcontainer	€ 6,00	€ 4,00
tarief per lediging van een 140 liter restafvalcontainer	€ 3,50	€ 2,35
tarief per lediging van een 240 liter gft-afvalcontainer	€ -	€ -
tarief per lediging van een 140 liter gft-afvalcontainer	€ -	€ -
tarief per inworp in een ondergrondse afvalcontainer	€ 0,75	€ 0,50

In de begroting 2019 is een opbrengst afvalstoffenheffing geraamd van € 2.052.875.

Afvalstoffenheffing 2015-2019

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de tarieven afvalstoffenheffing van de jaren 2015 tot en met 2019. Het bedrag van de heffing is gebaseerd op het vast deel van de afvalstoffenheffing, vermeerderd met het 'gemiddeld' aantal ledigingen van een 240 liter restafval- en gft-afvalcontainer.

Afvalstoffenheffing / jaar	2015	2016	2017	2018	2019
eenpersoonshuishouden	€ 223,50	€ 218,75	€ 202,00	€ 202,00	€ 228,00
meerpersoonshuishouden	€ 223,50	€ 218,75	€ 202,00	€ 202,00	€ 228,00

Met ingang van de programmabegroting 2017 is een overzicht van de kostendeckendheid, ingericht naar taakvelden, opgenomen. Onderstaand het overzicht voor het jaar 2019.

Kostendekkendheid Afvalinzameling en verwerking

Nr. en omschrijving taakveld	Nadere omschrijving:	Bedrag	%
Lasten			
7.3 Afval	1. Afvalinzameling	€ -927.000	
	2. Afvalverwerking	€ -681.530	
	3. Milieustraat	€ -556.000	
	4. Overig	€ -145.922	
6.3 Inkomensregelingen	5. Kwijtschelding afvalstoffenheffing	€ -70.000	
Baten (exclusief opbrengsten afvalstoffenheffing)			
7.3 Afval	2. Afvalverwerking	€ 490.800	
	3. Milieustraat	€ 4.605	
	6. Dividenduitkering Saver NV	€ 55.000	
BTW		€ -425.406	
Totaal (lasten minus baten)		€ -2.255.453	100,0%
Opbrengsten afvalstoffenheffing (opgenomen in taakveld 7.3 Afval)		€ 2.052.875	
Saldo en kostendekkendheid		€ -202.578	91,0%
Onttrekking aan de voorziening 'afvalinzameling & - verwerking'		€ 202.050	
Saldo afvalinzameling & -verwerking na onttrekking aan de voorziening		€ -528	

Toelichting op de tabel 'kostendekkendheid 'afvalinzameling & - verwerking'

Het taakveld '7.3 Afval' is het centrale taakveld. Het taakveld '6.3 Inkomensregelingen' wordt voor het deel van de kwijtschelding van de afvalstoffenheffing (totaalbedrag van de raming € 70.000) in de heffing betrokken. Het geraamde saldo van 'afvalinzameling & -verwerking' bedraagt (afgerond) € 1.000 nadelig.

3. Rioolheffing

Onder de naam 'rioolheffing' wordt geheven: een belasting ter bestrijding van de kosten die voor de gemeenten verbonden zijn aan:

- de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, evenals de zuivering van huishoudelijk afvalwater en
- de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, evenals het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

De raad stelt voor een daarbij vast te stellen periode een gemeentelijk rioleringsplan vast (art. 4.22 Wet milieubeheer). In het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) wordt aangegeven op welke manier de gemeente de rioleringsvoorzieningen wil verbeteren, uitbreiden, onderhouden en beheren en welke middelen noodzakelijk zijn om de gestelde doelen te bereiken. Het actualiseren heeft o.a. tot doel het vaststellen en bewaken van de rioolheffing. Het huidige vGRP is vastgesteld door de raad in november 2013 en heeft een looptijd van 6 jaar (2014-2019). De in het vGRP opgenomen beleidsvoornemens, met bijbehorende financiële paragraaf zijn tussentijds geactualiseerd. In februari 2017 heeft de raad de 'voortgangsrapportage tussentijdse evaluatie vGRP Woensdrecht 2014-2019' vastgesteld.

Tarieven

Met ingang van het belastingjaar 2010 wordt een rioolheffing geheven naar het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd. De rioolheffing kent twee grondslagen:

- een vast tarief per perceel;
- een bedrag op basis van het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

Het vaste en variabele tarief 2019 veranderen niet ten opzichte van 2018. Evenals in 2018 worden er staffels (grootteklassen) onderscheiden voor het variabele tarief. De indeling en berekening van de staffels verandert niet. De volgende tarieven worden voor 2019 voorgesteld:

Omschrijving	Art.nr.	Systematiek	Tarief 2019	Tarief 2018
Vastrecht	1.1.1	woning met één persoon	€ 147,00	€ 147,00
		woning met meerdere personen	€ 196,00	€ 196,00
	1.1.2	niet-woning	€ 196,00	€ 196,00
Gedifferentieerde tarieven niet-woningen	2.1.1	vastrecht + voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 501 m3, per m3	€ 0,89	€ 0,89
	2.1.2	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 1.001 tot en met 2.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 berekende bedrag	€ 0,60	€ 0,60
	2.1.3	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 2.001 tot en met 5.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 en 2.1.2 berekende bedrag	€ 0,37	€ 0,37
	2.1.4	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 5.001 tot en met 10.000 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 tot en met 2.1.3 berekende bedrag	€ 0,29	€ 0,29
	2.1.5	voor de hoeveelheid afgevoerd water vanaf 10.001 m3, per m3 verhoogd met het op basis van 2.1.1 tot en met 2.1.4 berekende bedrag	€ 0,21	€ 0,21

In de begroting 2019 is een opbrengst rioolheffing geraamd van € 1.893.360.

Een wijziging van de tarieven heeft geen effect op de budgetruimte omdat de exploitatie op riolering geheel wordt geëgaliseerd door stortingen in dan wel opnames uit de voorziening 'rioolbeheer'.

Rioolheffing 2015-2019

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de rioolheffing van de jaren 2015 - 2019.

Rioolheffing / jaar	2015	2016	2017	2018	2019
eenpersoonshuishouden	€ 144,00	€ 144,00	€ 147,00	€ 147,00	€ 147,00
meerpersoonshuishouden	€ 192,00	€ 192,00	€ 196,00	€ 196,00	€ 196,00

Met ingang van de programmabegroting 2017 is een overzicht van de kostendekkendheid, ingericht naar taakvelden, opgenomen. Onderstaand het overzicht voor het jaar 2019.

Nr. en omschrijving taakveld	Nadere omschrijving:	Bedrag	%
Lasten			
7.2 Riolering	1. Exploitatie en beheer riolering	€ -1.678.002	
	2. Heffing en invordering rioolheffing	€ -39.579	
2.1 Verkeer en vervoer	3. Aandeel kosten straatreiniging	€ -51.526	
6.3 Inkomensregelingen	4. Kwijtschelding rioolheffing	€ -55.000	
Baten (exclusief opbrengsten rioolheffing)			
7.2 Riolering	N.v.t.	€ -	
BTW		€ -69.253	
Totaal (lasten minus baten)		€ -1.893.360	100,0%
Opbrengsten rioolheffing (opgenomen in taakveld 7.2 Riolering)		€ 1.893.360	
Saldo en kostendekkendheid		€ -	100,0%

Toelichting op de tabel 'kostendekkendheid 'riolering'

In de tabel zijn de lasten en baten opgenomen, die voor het bepalen van de tarieven van de rioolheffing van toepassing zijn. Naast de baten en lasten uit het taakveld '7.2 Riolering' wordt van het taakveld '2.1 Verkeer en vervoer' een bedrag van € 51.526 in de heffing betrokken. Dit betreft 75% van de geraamde lasten van straatreiniging inclusief het veegvuil. Van het taakveld '6.3 Inkomensregelingen' wordt een bedrag van € 55.000 voor het deel van de kwijtschelding van de rioolheffing in de heffing betrokken. In de lasten van het taakveld '7.2 Riolering' is een toevoeging aan de voorziening 'rioolbeheer' opgenomen van € 1.177.484. De toevoeging aan de voorziening is gebaseerd op de 'voortgangsrapportage tussentijdse evaluatie vGRP Woensdrecht 2014-2019'. Het kostendekkingspercentage van riolering is 100%.

4. Hondenbelasting

Tarieven

In 2017 zijn de tarieven van de hondenbelasting met 10 procent verlaagd. In 2018 tot en met 2020 worden de tarieven en opbrengsten van de hondenbelasting in drie stappen verlaagd en teruggebracht tot een kostendekkend niveau in 2020. Dit uitgaande van het huidige voorzieningenniveau.

In de verordening hondenbelasting zijn de volgende tarieven voor het jaar 2019 opgenomen. De belasting bedraagt per belastingjaar:

- voor een eerste hond € 40;
- voor iedere hond boven het aantal van één € 70;
- in afwijking van het voorgaande bedraagt de belasting voor honden, gehouden in kennels die zijn geregistreerd bij de raad van beheer op kynologisch gebied in Nederland, € 170 per kennel.

In de begroting 2019 is een opbrengst hondenbelasting geraamd van € 105.000.

Hondenbelasting 2015-2019

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de tarieven van de hondenbelasting van de jaren 2015 tot en met 2019.

Tarieven hondenbelasting / jaar	2015	2016	2017	2018	2019
1e hond	€ 60,00	€ 60,00	€ 54,00	€ 47,50	€ 40,00
2e & volgende hond(en)	€ 100,00	€ 100,00	€ 90,00	€ 80,00	€ 70,00
kennel	€ 250,00	€ 250,00	€ 225,00	€ 200,00	€ 170,00

5. Forensenbelasting

De forensenbelasting wordt opgelegd aan natuurlijke personen (die geen hoofdverblijf in de gemeente hebben) en die meer dan 90 dagen een tweede (gemeubileerde) woning beschikbaar houden voor zichzelf of hun gezin. Conform het collegewerkprogramma wordt de raad voorgesteld het tarief 2019 te indexeren met het inflatiepercentage (+1,71%).

Tarief

Ten aanzien van het tarief 2019 wordt het volgende voorgesteld:

- de belasting bedraagt 2,18 promille (2018: 2,14‰) per jaar van de waarde in het economisch verkeer;
- de belasting bedraagt per jaar per woning minimaal € 100 en maximaal € 645 (2018: € 635).

In de begroting 2019 is een opbrengst forensenbelasting geraamd van € 32.647.

6. Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is een directe belasting die geheven wordt terzake van het houden van verblijf met overnachten binnen de gemeente tegen vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente zijn opgenomen. De belastingplichtige is degene die gelegenheid biedt tot verblijf in hem ter beschikking staande ruimten dan wel op hem ter beschikking staande terreinen. De belasting wordt geheven naar het aantal overnachtingen. In de verordening toeristenbelasting is een registratieplicht opgenomen, zodat duidelijk is dat de exploitant de verplichting heeft zorg te dragen voor een registratie van het aantal overnachtingen tenzij de forfaitaire regeling wordt toegepast.

Tarief

De raad heeft in november 2013 besloten het tarief met ingang van het jaar 2015 te verhogen van € 0,90 naar € 1 per persoon, per overnachting ongeacht het type verblijf. Voor het jaar 2019 stellen wij voor het tarief op € 1 p.p.p.n. te handhaven. In de begroting 2019 is een opbrengst toeristenbelasting geraamd van € 390.000.

7. Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de lastenontwikkeling van een gezin (meerpersoonshuishouden) met in eigendom een woning met een getaxeerde waarde voor het jaar 2019 van € 242.000. De waarde van € 242.000 is gebaseerd op de gemiddelde geschatte woningwaarde van 2018 van € 233.000 (bron: CBS StatLine 03-09-2018) gecorrigeerd met een verwachte waardestijging voor 2019 van +3,75% (bron: BWB 09-2019).

Lastenontwikkeling gezin / jaar	2015	2016	2017	2018	2019
Lastenontwikkeling	€ 665,63	€ 662,76	€ 654,28	€ 660,59	€ 691,17

8. Vergelijkend overzicht woonlasten

Om inzicht te hebben in de hoogte van de woonlasten in Woensdrecht zijn in onderstaande tabel de woonlasten van een aantal (buur)gemeenten opgenomen, zij het dat deze betrekking hebben op 2018: de tarieven 2019 van deze gemeenten zijn thans nog niet bekend.

Ter informatie zijn ook de “laagste” en de “hoogste” waarden opgenomen. De cijfers zijn ontleend aan “de Atlas van de lokale lasten 2018” van het COELO. Het begrip bruto gemeentelijke woonlasten is samengesteld uit de OZB voor een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De vergelijking ziet er als volgt uit:

Gemeente	bruto woonlasten eph 2018 in €	bruto woonlasten mph 2018 in €	landelijk rangtelnummer
Oud-Beijerland	469	505	1
Etten-Leur	619	647	49
Moerdijk	546	660	64
Woensdrecht	590	671	81
Rucphen	640	691	108
Gemiddelde Noord-Brabant	627	711	
Gemiddelde Nederland	654	721	
Halderberge	626	737	182
Zundert	722	753	215
Steenbergen	672	757	222
Reimerswaal	639	794	283
Roosendaal	766	796	284
Bergen op Zoom	780	812	304
Bloemendaal	1.130	1.234	387

eph = eenpersoonshuishouden; mph = meerpersoonshuishouden met eigen woning

Hieruit blijkt dat Woensdrecht t.o.v. het vergelijkend overzicht woonlasten van het jaar 2017 in de stand van het landelijk rangnummer is gestegen. Stond Woensdrecht in 2017 op nummer 67 (bruto woonlasten € 654), nu staat Woensdrecht op nummer 81 (bruto woonlasten € 671). Daarbij moet in ogenschouw worden genomen dat het aantal gemeenten is afgenomen van 398 in 2017 naar 387 in 2018.

9. Marktgelden

De tarieven van de marktgelden zijn in 2004 voor het laatst verhoogd. Het tarief van de weekmarkt in Putte is per 1 januari 2018 gelijk gesteld aan het tarief van de weekmarkt in Hoogerheide. De tarieven 2019 veranderen niet ten opzichte van 2018. De volgende tarieven worden voor 2019 voorgesteld:

- weekmarkt Putte € 4,50;
- jaarmarkt Putte € 105;
- weekmarkt Hoogerheide € 4,50.

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten van de markten van het begrotingsjaar 2019 en realisatie jaar 2017 opgenomen. Het bedrag is inclusief compensabele BTW.

Omschrijving	begroting 2019	rekening 2017
weekmarkt Putte	€ 4.500	€ 5.555
jaarmarkt Putte	€ 15.960	€ 14.858
weekmarkt Hoogerheide	€ 2.250	€ 1.755
afronding opbrengsten	€ 40	€ 1
Totaal baten	€ 22.750	€ 22.169
Totaal lasten	€ -44.111	€ -47.818
Kostendeckingspercentage	51,6%	46,4%

10. Lijkbezorgingsrechten

De tarieven voor 2019 zijn gewijzigd ten opzichte van de tarieven 2018. De raad wordt voorgesteld het tarief te indexeren met het inflatiepercentage (+1,71%). In onderstaande tabel zijn de baten en lasten van de lijkbezorging opgenomen. Het bedrag is inclusief compensabele BTW.

Omschrijving	begroting 2019	rekening 2017
Baten (diverse tarieven)	€ 74.805	€ 174.891
Lasten: begraafplaatsen / lijkbezorging	€ -78.819	€ -82.249
Kostendeckingspercentage	94,9%	212,6%

Een verklaring voor het hoge kostendeckingspercentage van het jaar 2017 is het gevolg van de verkoopopbrengst van de aula's op de begraafplaatsen in Ossendrecht en Putte. Indien de verkoopopbrengst buiten beschouwing wordt gelaten bedraagt het kostendeckingspercentage 72,8%.

11. Leges

Naast belastingen heft de gemeente rechten (leges) voor individuele dienstverlening aan haar inwoners. De tarieven van de rechten dienen zodanig vastgesteld te worden dat de opbrengsten de kosten van het verlenen van de dienst niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter compensatie van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. Ook dient er rekening gehouden te worden met van rijkswege gestelde maximumtarieven, zoals bijvoorbeeld voor reisdocumenten. Het kostenverhaal bij de leges is wettelijk gelimiteerd op 100%.

De legesverordening is naar aard van de dienstverlening ingedeeld in drie titels:

- titel 1 Algemene dienstverlening;
- titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn.

Het komt voor dat bepaalde onderdelen van de legesverordening een hogere opbrengst realiseren dan de daaraan toegerekende kosten, terwijl bij een ander onderdeel geen 100%-kostenverhaal mogelijk blijkt te zijn. Binnen titel 1 en 2 is kruissubsidiëring toegestaan zodat een eventueel dekkingstekort van het ene hoofdstuk binnen de titel gecompenseerd kan worden door een hoger dekkingspercentage van het andere product. Bij titel 3 is kruissubsidiëring per hoofdstuk toegestaan. De kosten c.q. lasten vloeien voort uit door de overheid vastgestelde taakvelden. Gezien de totale lasten van de taakvelden in 2017 bedraagt de overhead 13%. Voor 2019 wordt verhoging van de loonkosten voorzien hetgeen resulteert in een totale kostenstijging van 2%. Naar aanleiding daarvan zijn - mede gelet op de inflatie - de tarieven voor 2019 met 2% verhoogd. Deze verhoging is niet van toepassing op tarieven die wettelijk zijn bepaald of door het Rijk worden vastgesteld.

Onderstaand een overzicht van de geraamde baten en lasten voor 2019 met bijbehorende percentages van de kostendeckings per hoofdstuk. Binnen Titel 1 en Titel 2 wordt kruissubsidiëring tussen de hoofdstukken toegepast. De mate van kostendeckings blijkt uit het overzicht. Niet vermelde hoofdstukken zijn 'gereserveerde' hoofdstukken.

Titel 1 Algemene dienstverlening			
Productomschrijving	Baten	Lasten	Kostendekking
Hoofdstuk 1 Burgerlijke stand	€ 36.807	€ 35.863	103%
Hoofdstuk 2 Reisdocumenten	€ 145.015	€ 127.218	114%
Hoofdstuk 3 Rijbewijzen	€ 115.380	€ 154.260	75%
Hoofdstuk 4 Verstrekkingen BRP	€ 11.290	€ 10.659	106%
Hoofdstuk 5 Verstrekkingen kiezersregister	€ -	€ -	
Hoofdstuk 6 Verstrekkingen ogv Wbp	€ -	€ -	
Hoofdstuk 8 Vastgoedinformatie	€ 77	€ 254	30%
Hoofdstuk 9 Overige publiekszaken	€ 18.059	€ 28.503	63%
Hoofdstuk 10 Gemeentearchief	€ -	€ -	
Hoofdstuk 12 Leegstandswet	€ 112	€ 112	100%
Hoofdstuk 15 Winkeltijdenwet	€ -	€ -	
Hoofdstuk 16 Kansspelen	€ 1.086	€ 1.614	67%
Hoofdstuk 17 Kinderopvang	€ -	€ -	
Hoofdstuk 18 Telecommunicatie	€ 22.644	€ 24.058	94%
Hoofdstuk 19 Verkeer & vervoer	€ 7.914	€ 20.040	39%
Hoofdstuk 20 Diversen	€ 22.626	€ 24.114	94%
Totaal	€ 381.009	€ 426.695	89%

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			
Productomschrijving	Baten	Lasten	Kostendekking
Hoofdstuk 2 Vooroverleg / beoord. aanvraag	€ 33.574	€ 137.263	24%
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning	€ 569.028	€ 459.791	124%
Totaal	€ 602.602	€ 597.055	101%

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn (ED)			
Productomschrijving	Baten	Lasten	Kostendekking
Hoofdstuk 1 Horeca	€ 12.925	€ 12.877	100%
Hoofdstuk 2 Organiseren evenementen of markten	€ 1.122	€ 7.072	16%
Hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijven	€ -	€ -	
Hoofdstuk 4 Splitsingsvergunning woonruimte	€ -	€ -	
Hoofdstuk 6 Brandbeveiligingsverordening	€ -	€ -	
Totaal	€ 14.047	€ 19.949	70%
Totalen verordening	€ 997.658	€ 1.043.699	96%

12. Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente heeft de mogelijkheid om opgelegde aanslagen kwijt te schelden indien een belastingplichtige niet in staat is een aanslag geheel of gedeeltelijk te betalen. In de Gemeentewet en de Invorderingswet 1990 is het juridisch kader voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen opgenomen. De gemeente is wettelijk verplicht de door de Minister van Financiën vastgestelde regels in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 toe te passen. In de Gemeentewet is geregeld op welke onderdelen de gemeente van de Uitvoeringsregeling af mag wijken. Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt verzorgd door de Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB), op basis van de regeling die de raad vaststelt.

De gemeente past de volgende verruimingsmogelijkheden toe:

1. De mogelijkheid kwijtschelding te verlenen aan kleine ondernemers. Personen die een bedrijf of zelfstandig beroep uitoefenen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van hun privé belastingverplichtingen
2. De mogelijkheid om de netto-kosten van kinderopvang aan te merken als noodzakelijke kosten van bestaan. De gemeente kan besluiten dat voor de kwijtschelding bij het bepalen van het netto- besteedbare inkomen rekening wordt gehouden met de netto-kosten van de kinderopvang.
3. De mogelijkheid om een hogere inkomensnorm voor AOW-gerechtigde personen te hanteren. De aanpassing van de kwijtscheldingsnorm voor AOW-gerechtigde personen is een correctie op het neveneffect van een andere regeling. Hierdoor kan een groep AOW-gerechtigden onbedoeld hun kwijtschelding geheel of gedeeltelijk kwijtraken.

In elke verordening is een artikel opgenomen dat regelt of kwijtschelding mogelijk is. Deze mogelijkheid is opgenomen in de verordeningen afvalstoffenheffing en rioolheffing. Voor de overige belastingsoorten is in Woensdrecht geen kwijtschelding mogelijk. Er worden geen inhoudelijke wijzigingen voorgesteld in de 'Kwijtschelding gemeentelijke belastingen' ten opzichte van vorig jaar. Kwijtschelding is mogelijk voor de volgende gemeentelijke belastingen:

1. afvalstoffenheffing.

Kwijtschelding is mogelijk voor het tarief van het vast deel van de afvalstoffenheffing en voor zover deze is berekend, maximaal 50% van de verschuldigde belasting van het aantal aanbiedingen van de restafvalcontainer en voor zover deze is berekend maximaal 50% van de verschuldigde belasting van het aantal inwerpen in een ondergrondse afvalcontainer. Verder is een vrijstelling opgenomen voor belastingplichtigen door wie blijkt een schriftelijke verklaring van huisarts of medisch specialist of kopie van een afleverbon / factuur / recept als gevolg van een stoma, thuisdialyse, chronische wondverzorging of incontinentie extra afvalstoffen worden aangeboden. Er wordt in dit geval vrijstelling verleend van 10 ledigingen van een restafvalcontainer of bij gebruik van een ondergrondse restafvalcontainer, 55 aanbiedingen in een kalenderjaar.

2. rioolheffing.

Kwijtschelding is mogelijk voor de rioolheffing voor het vaste tarief voor een perceel dat in hoofdzaak tot woning dient.

Het kwijtscheldingsbudget bedraagt voor 2019 € 125.000. Dit bedrag is opgebouwd uit € 70.000 kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en € 55.000 voor rioolheffing.

Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In deze paragraaf worden risico's in beeld gebracht en gerelateerd aan de benodigde weerstandscapaciteit. Op basis van een geactualiseerd risicoregister wordt in programmabegroting en Jaarstukken, het benodigde weerstandsvermogen bepaald.

Het begrip 'risico' wordt gedefinieerd als 'een kans op een niet te voorspellen gebeurtenis, die een nadelig effect kan hebben op de organisatie, de doelen die zijn gesteld of de financiële positie van de gemeente Woensdrecht'. Onze visie op risicobeheersing is in onderstaande uitgangspunten uitgewerkt.

Op structurele wijze omgaan met risicomanagement

Woensdrecht hanteert organisatiebreed een structureel systeem van risicomanagement. Alle onderkende risico's worden opgenomen in een risicoregister met toelichting en beheers- maatregelen. Periodiek worden de risico's geïnventariseerd, worden beheersmaatregelen gekoppeld aan deze risico's en vindt evaluatie plaats van beheersmaatregelen.

Voorzichtig financieel beleid vormt het fundament voor de weerstandscapaciteit

Woensdrecht wil een structureel financieel gezonde organisatie zijn. Daarom wordt uitgegaan van een voorzichtig financieel beleid als fundament voor de weerstandscapaciteit. Met de door de raad vastgestelde normering, dat de omvang van de weerstandscapaciteit (in €) minimaal 1,4 maal zo groot dient te zijn als de gekwantificeerde risico's (in €).

Welke risico's zijn aanvaardbaar?

Aanvaardbare risico's voor onze gemeente zijn die risico's, die onvermijdelijk zijn om de doelstellingen te realiseren, die de raad heeft vastgesteld en waarbij de risico's niet geheel of gedeeltelijk zijn af te dekken door het treffen van kostenefficiënte beheersmaatregelen, zoals bijvoorbeeld het afsluiten van verzekeringen en het aanpassen van werkprocessen.

Risicomethodiek

De kwantificering van een risico wordt bepaald door de kans (waarschijnlijkheid van optreden) en de impact (financiële gevolgen) met elkaar te vermenigvuldigen.

De inschatting van de kans is verdeeld over 5 mogelijke klassen, van zeer klein (minder dan of gelijk aan 5%) tot zeer groot (meer dan of gelijk aan 76%). De inschatting van de impact is verdeeld over 5 mogelijke klassen, van zeer laag (minder dan € 50.000) tot zeer hoog (meer dan € 500.000). Met behulp van een risicoscore (= kans x impact) kunnen risico's worden gerangschikt en wordt inzichtelijk welke risico's het meest belangrijk zijn om te worden beheerst.

De risicomatrix geeft een overzicht van de risico's binnen de verschillende klassen en een indicatie van de totale potentiële impact van het risico. In navolgende risicomatrix zijn de onderscheiden risico's met een geraamd financieel gevolg voor de stand per eind 2019, ingedeeld naar kans-klasse en impact-klasse. De letters in deze tabel verwijzen naar de risico's, die onderstaand nader tekstueel toegelicht worden.

	Impact				
Kans	kleiner dan € 50.000	tussen € 50.000 en € 100.000	tussen € 100.000 en € 250.000	tussen € 250.000 en € 500.000	groter dan € 500.000
Zeer groot (76% - 100%)					
Groot (51% - 75%)					
Gemiddeld (26% - 50%)			l	f, h, i	d
Klein (6% - 25%)	m		k		a, b, c, g
Zeer klein (0% - 5%)				j	e

Status en ontwikkeling van de belangrijkste risico's

De belangrijkste risico's, die onze gemeente in de periode tot en met 2019 loopt, worden hierna weergegeven en vergeleken met de raming in de Jaarstukken 2017. De hoogte van de voor 2019 onderkende risico's resulteren uit de vermenigvuldiging van enerzijds de inschatting van de kans (in %) en van anderzijds de impact (in €).

De inschatting van de kans en de impact zijn onderstaand niet weergegeven, maar vormen een belangrijk onderdeel van ons gemeentelijk risicobeleid.

a. Joint Venture Business Park Aviolanda (BPA)

In deze publiek-private samenwerking loopt onze gemeente een marktrisico als aandeelhouder (20%) en als verschafter van leningen. De financieringsbehoefte, die resulteert uit het Ondernemingsplan Business Plan Aviolanda 2018-2023 kan leiden tot het verschaffen van additionele financiering aan BPA, binnen de door de gemeenteraad gestelde kaders. Vanwege een verlaagde kansinschatting daalt de risico inschatting voor deze deelneming naar € 600.000, ten opzichte van de risico-raming per eind 2017 van € 700.000.

b. Wet Werk en Bijstand, beroep op bijstand en minimabeleid

Fluctuaties in het klantenbestand van de ISD leiden tot extra uitgaven ten laste van het BUIG-budget en het minimabeleid. Factoren, die een stijging van het klantenbestand veroorzaken, zijn de toename van het aantal WW-uitkeringen en taakstelling voor de opname van statushouders. Het actuele risico wordt ingeschat op € 428.600; eind 2017 werd dit risico nog ingeschat op € 466.000.

c. Jeugdzorg

Dit betreft het risico, dat de kosten van de jeugdzorg -vanwege landelijke korting, toename aantal cliënten, e.d.- uiteindelijk hoger zijn dan begroot. Op basis van het budget voor 2019 wordt dit risico ingeschat op € 726.750; in 2017 nog € 694.500.

d. Beschermd wonen

Onduidelijk is nog of de rijksoverheid de tariefstelling inzake beschermd wonen zal gaan verhogen. Indien dat niet het geval is, zal onze gemeente de komende jaren naar verwachting een risico lopen van in totaal € 432.000, hetgeen -vanwege voortschrijdend inzicht- hoger is dan de risico inschatting eind 2017 van € 240.000.

e. Wmo (algemeen)

Risico's zijn gelegen in de manier waarop huishoudelijke ondersteuning wordt vormgegeven en in de hoogte van uurtarieven. Het geraamde budget voor nieuwe taken en huishoudelijke hulp bedraagt € 3.5 miljoen. Het actuele risico wordt ingeschat op € 175.800; eind 2017 nog € 161.500.

Onze gemeente loopt momenteel **beperkte risico's** (d.w.z. lager dan € 150.000 per risico) betreffende de navolgende onderwerpen en organisaties.

f. Afvalinzameling & -verwerking

Dit betreft het risico, dat het tekort op de afvalinzameling en - verwerking niet door flankerende maatregelen en door verhoging van de tarieven kan worden gecompenseerd, waardoor per saldo nog kosten ten laste van de reguliere gemeentelijke exploitatie dienen te worden gebracht.

g. Grondexploitatie

Onze gemeente heeft een beperkte grondpositie. De boekwaarde bedraagt naar verwachting per eind 2019 ca € 0,96 mln. bestaande uit de grondposities in centrum Hoogerheide, Verlengde Duinstraat en Noordrand Ossendrecht. Onze gemeente loopt het risico, dat gronden uiteindelijk niet of tegen een lagere grondprijs verkocht worden.

h. Wmo (eigen bijdrage)

Naast het onder e genoemde algemeen budgettair Wmo risico wordt een additioneel risico onderkend vanwege de invoering van de eigen bijdrage en de maximering van de hoogte van de eigen bijdrage per 1 januari 2019. De geraamde meerjarige financiële effecten voor onze gemeente zijn voor 50% al in de exploitatiebegroting opgenomen. Vanwege de onzekerheid omtrent de compensatie door de rijksoverheid wordt de resterende 50% gezien als risico.

i. ISD

Risico is gelegen in de omvang en duur van de formatieve taakstelling voor de komende 4 jaren. Duidelijk dient te worden of de taakstelling ingevuld kan worden en zo ja, voor welke omvang.

j. Participatiebudget

Risico's in fluctuaties aan de inkomstenkant die niet (volledig) gecompenseerd kunnen worden aan de uitgaven-/beleidskant. Doel is om meer mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, aan het werk te krijgen.

k. Gemeentegaranties cultuur, sport en zorg

Met betrekking tot cultuur, sport en zorg bestaat het risico, dat niet aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan.

l. Wet- en regelgeving

De Europese en nationale wet- en regelgeving vanuit de overheid heeft veelal belangrijke gevolgen voor gemeentelijke organisaties. Regelgeving waar niet altijd automatisch een extra overheidsvergoeding tegenover staat en die omgeven zijn met risico's qua concrete invulling. Voorbeeld hiervan is de toenemende digitalisering waarbij zorgvuldig omgaan met gegevens van inwoners en organisaties voor gemeenten van steeds groter belang is en specifieke huisvestings- en juridische risico's binnen de uitvoering van de programma's. Keuzes en uitvoering zijn omgeven met risico's.

m. Wet Houdbare Overheids Financiën (HOF)

Deze wet zet de investeringsruimte van gemeenten onder druk en legt beperkingen op aan de inzet van reserves. In de praktijk is de impact op onze gemeentelijke financiering laag en daarmee ook het risico.

De totaal geraamde te kwantificeren risico's voor 2019 worden geraamd op € 2.84 miljoen. Dit is nagenoeg gelijk aan de -in de Jaarstukken 2017 geraamde- totale omvang van de risico's van € 2.83 miljoen.

Niet kwantificeerbare risico's

Niet alle risico's hebben direct financiële gevolgen. Op risico's zonder (duidelijke) financiële gevolgen, maar met grote niet-financiële gevolgen, dient het management te sturen.

Een belangrijk niet-gekwantificeerde risico voor onze gemeente is dat de gemeente Moerdijk en de Veiligheidsregio MWB door de omliggende bedrijven van Chemie Pack in Moerdijk verantwoordelijk gehouden worden voor de schade van de brand in 2011.

In de afgelopen jaren is het gemeentelijke risico m.b.t. de door onze gemeente verstrekte garantstellingen voor de Nationale Hypotheekgarantie en voor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw gekwantificeerd. Uit de praktijk van de afgelopen jaren (vanaf start crisis in 2008) is gebleken, dat zelfs in een periode van een zware economische crisis (met in de woningbouw Vestia als belangrijk voorbeeld) geen beroep op gemeentes wordt gedaan om financieel bij te springen. Vandaar dat dit risico (voorheen ingeschat op 0,5%) nu gezien wordt als een theoretisch risico en daarom niet meer gekwantificeerd wordt.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

Bij de inventarisatie van de weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen de weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer en in de exploitatiesfeer.

De weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer wordt gevormd door het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve, het vrij beschikbaar deel van de bestemmingsreserves - de bestemmingsreserve Sociaal Domein - en stille reserves.

Op het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve zijn de geplande, reeds besloten, onttrekkingen voor de komende jaren in mindering gebracht en is de exploitatiewinst over het jaarresultaat 2017 toegevoegd.

Van stille reserves is sprake indien activa een hogere waarde vertegenwoordigen dan de boekwaarde op de balans. Zolang de desbetreffende eigendommen echter niet voor verkoop in aanmerking komen, kunnen de stille reserves niet te gelde worden gemaakt. In de weerstandscapaciteit zijn de stille reserves als pm-post opgenomen.

De weerstandscapaciteit in de exploitatiesfeer wordt gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit en de begrotingsruimte. De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen, die gegenereerd kunnen worden door de tarieven van de gemeentelijke heffingen te verhogen. De onbenutte belastingcapaciteit kan worden berekend door de toegestane belastingtarieven (het tarief om tot een 'artikel 12 gemeente' gerekend te worden) te vergelijken met de belastingbaten/belastingtarieven in onze gemeente.

Norm en realisatie weerstandsratio

Van belang is, dat de 'vrije' ruimte in de exploitatie en de reserves (weerstandscapaciteit) voldoende is om de risico's op te kunnen vangen. Dit wordt uitgedrukt in een weerstandsratio. De raad van Woensdrecht heeft als norm voor de weerstandsratio de (minimale) waarde van 1,4 vastgesteld.

De voor 2019 begrote totale weerstandscapaciteit bedraagt € 4.55 miljoen. Dit bedrag is opgebouwd uit het saldo van de Algemene Reserve, de reserve Sociaal Domein en de onbenutte belastingcapaciteit per 31 dec 2019, waarop de investeringsuitgaven voor de periode tot en met 2022 in mindering zijn gebracht. Aan risico's is een totaalbedrag geraamd van € 2.84 miljoen. Hieruit resulteert een weerstandsratio van 1,60.

Ontwikkeling kengetallen

Navolgende financiële kengetallen geven inzicht in onze financiële positie en zorgen voor een onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten.

Kengetallen	Jaarverslag		Begroting		Meerjarenplanning	
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Netto schuldquote	12,4%	20,4%	22,6%	22,9%	18,7%	14,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	8,7%	17,2%	19,0%	19,3%	15,1%	11,2%
Solvabiliteitsratio	48,5%	41,8%	36,6%	35,5%	36,5%	37,0%
Grondexploitatie	2,4%	3,4%	2,1%	2,9%	1,0%	0,3%
Structurele exploitatieruimte	1,5%	2,3%	1,1%	1,7%	1,9%	1,7%
Belastingcapaciteit	90,5%	91,4%	95,9%	96,2%	96,6%	97,0%

Beoordeling van de kengetallen in relatie tot de financiële positie

De financiële positie van onze gemeente is te kwalificeren als zijnde goed. De meeste ratio's blijven de kwalificatie 'goed' behouden in de ramingsperiode. Onze solvabiliteit neemt af naar 36,6% per eind 2019 door de verschuiving van reserves naar voorzieningen m.b.t. wegen en openbare verlichting. Door stijging van de leningportefeuille neemt de schuldquote toe, maar deze is nog steeds beperkt. Algemene conclusie is, dat zich alleen wijzigingen zullen voordoen in de wijze van financiering, d.w.z. meer financiering met korte schulden en minder met eigen vermogen. Het kengetal belastingcapaciteit blijft in de ramingsperiode stijgen door de verhoging van de woonlastendruk tot een waarde van 95,9% in 2019 en uiteindelijk 97% in 2022, hetgeen betekent dat de Woensdrechtse woonlasten toe blijven groeien naar het landelijk gemiddelde.

Netto schuldquote & netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een waarde van minder dan 90% wordt beschouwd als zijnde goed. De huidige waarde is dus stijgend, maar nog zeer goed.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate, waarin we in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Een waarde van meer dan 50% is goed/uitstekend.

Grondexploitatie

Geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting / jaarrekening en uitgedrukt in een percentage. Een waarde van minder dan 20% is goed.

Structurele exploitatieruimte

Beoordeling van welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Een waarde van meer dan 0% wordt beschouwd als goed.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage. Het Coelo publiceert deze lasten in de 'Atlas van de lokale lasten'. Een waarde van minder dan 95% is goed.

Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Woensdrecht bezit een groot aantal collectieve eigendommen in de buitenruimte (zoals wegen, riolering, water, groen, openbare verlichting, gebouwen en speelvoorzieningen). Het onderhoud van deze eigendommen is van groot belang met het oog op het goed functioneren van de samenleving, de kwaliteit van de woon- en leefomgeving en de veiligheid en optimaal gebruik van de openbare ruimte. Onderhoud is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. De totale uitgaven voor beheer en onderhoud met betrekking tot het openbare gebied bedragen in 2019 circa. € 7.3 miljoen. De onderstaande tabel geeft een weergave van de opbouw (bedragen x € 1.000).

Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2018
Wegen, straten en pleinen	3.702	2.564
Exploitatie openbare verlichting	814	358
Zoutopslag Korteven (gladheidbestrijding)	55	56
Verkeersborden, bewegwijzering en straatnaamborden	56	56
Wegmarkeringen	19	19
Onderhoud watergangen	55	93
Beleidsadviezen en subsidies natuurbescherming	0	0
Openbaar groen	805	905
Hertenkamp Putte	0	0
Speelvoorzieningen	122	73
Exploitatie en beheer riolering	1.657	1.757
Totaal	7.286	5.881

Deze paragraaf geeft inzicht in het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de grotere kapitaalgoederen van de gemeente Woensdrecht.

Wegen

In het beheerplan wegen zijn de onderhoudsplannen, inclusief de benodigde budgetten, globaal voor meerdere jaren opgenomen. De raming van deze budgetten is tot stand gekomen door middel van een theoretische benadering op basis van areaalgegevens, levensduur en gewenste kwaliteit. Op 27 september 2018 is het Beleidsplan wegen 2019-2023 door de raad vastgesteld. Besloten is om de verhardingen op de bedrijventerreinen en in het buitengebied op kwaliteitsniveau C te onderhouden. De overige gebieden worden op kwaliteitsniveau B onderhouden, uitgezonderd de parkeerstroken en inritten langs de hoofdwegen. De woongebieden worden op kwaliteitsniveau C onderhouden. Tenslotte vindt het onderhoud binnen de centrumgebieden op kwaliteitsniveau A plaats. Uitgangspunt is dat de maatregelen die moeten worden genomen om de wegen te onderhouden en het wegenareaal te verkleinen, passen binnen de huidige financiële kaders.

Globale visuele inspecties

Op basis van de jaarlijkse globale visuele wegeninspectie wordt bepaald welke wegen daadwerkelijk onderhouden moeten worden. Aan de hand van een lijst wordt een nadere inspectie uitgevoerd om bestaande schades en eventuele winterschades duidelijk in beeld te brengen. Dit resulteert in een lijst van wegen of weggedeelten waarvoor klein en middelgroot onderhoud benodigd is. Op basis van de

inspectieresultaten wordt met behulp van het wegbeheersysteem een voorstel voor een globale planning gegenereerd.

Actualiseren onderhoudsplanung

Voor de op korte termijn (1-2 jaar) geplande maatregelen is een gedetailleerde inspectie in het veld uitgevoerd en is een maatregeltoets uitgevoerd. Bij de maatregeltoets is daarnaast gekeken naar de op middellange termijn (3-5 jaar) geplande maatregelen. De planning wordt daarnaast afgestemd op de volgende aspecten:

1. Riolvervanging;
2. Afkoppelplannen (aanleg schoonwaterriolering en randvoorzieningen);
3. Geplande herstructurering (herinrichting);
4. Bouwplannen (exploitaties);
5. Realisatie verkeersplannen.

Op basis van deze gegevens wordt het operationele plan (uitvoeringsprogramma en de definitieve planning) opgesteld. De definitieve planning wordt dan ingevoerd in het beheersysteem en de kosten getoetst aan het beschikbare budget.

Uitvoering groot onderhoud wegen

De inspectiegegevens geven, naast benodigd inzicht voor het klein onderhoud, ook (deels) inzicht in de benodigde maatregelen voor het groot onderhoud.

Uitvoering klein onderhoud wegen

Met de globale inspectie is aangegeven of klein onderhoud een financieel gunstiger en economisch verantwoord alternatief is. Het hieruit voortvloeiend klein onderhoud wordt waar mogelijk gecombineerd met maatregelen naar aanleiding van regulier toezicht en binnengekomen meldingen en vindt plaats in afstemming met de buitendienst.

Riolering

In het verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP) is voor 2019 een investeringsbudget voorzien voor de uitvoering van een aantal projecten uit dat plan. Dit zijn de maatregelen die ook in het basis rioleringsplan zijn opgenomen. Op basis van relevantie en doelmatigheid zullen besluiten worden genomen over concrete uitvoeringsprojecten.

Naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden zijn er ontwikkelingen op het gebied van het optimaliseren van de samenwerking in de Waterkring West. Er wordt met het Waterschap en zes regiogemeenten onder andere gewerkt aan uniformering van administratieve bestanden en (ver)rekenmethoden, gezamenlijke aanbestedingen en afstemming van riooltechnische en waterhuishoudkundige inzichten en uitgangspunten. De belangrijkste doelstelling is het bevorderen van de samenwerking tussen de partners in het waterbeheer. Dit met als oogmerk zowel het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening aan inwoners en bedrijven, alsook vermindering van de kwetsbaarheid bij de partners tegen de maatschappelijk laagste kosten (besparingsopgave aan minder meerkosten).

Openbare verlichting

In 2018 is het beleids-, beheer- en kostendekkingsplan voor renovatie van de openbare verlichting geactualiseerd en vastgesteld. Aan het beheerplan is een inspectie en inventarisatie vooraf gegaan: Woensdrecht heeft 5.065 lichtmasten.

Op basis van vastgestelde uitgangspunten zijn de jaarlijks benodigde kosten geraamd voor het in stand houden van de huidige openbare verlichting en de noodzakelijke investeringen om slechte masten en armaturen te vervangen. Hiermee ligt het uitvoeringsprogramma tot en met 2022 vast en wordt bereikt dat onze gemeente over een adequaat openbaar verlichtingsnet blijft beschikken.

Groen

Het onderhouden en renoveren van de openbare groenvoorzieningen binnen en buiten de bebouwde kom gebeurt volgens het groenbeheerplan en is afgestemd op de andere beheerplannen. Het gehanteerde onderhoudsniveau is C. Het openbaar groen in onze gemeente is geïnventariseerd en een groenbeleidsplan is vastgesteld en geactualiseerd in 2017.

Het groenbeleidsplan bestaat uit drie hoofdonderdelen: Groenstructuren, het groenbeleid en de bescherming van bomen. De primaire doelstelling van een groenbeleidsplan kan als volgt worden weergegeven. "Bepaling van het gemeentelijk groenbeleid voor de lange termijn met betrekking tot inrichting, gebruik en beheer van het groen binnen de gemeente en het uitzetten van concrete acties voor de komende jaren, om te komen tot een waardevolle, karakteristieke, veilige en duurzame groenstructuur".

Op basis van de groenstructuren wordt overgegaan tot het opstellen van de beheerplannen door middel van een Beheerplan Openbare Ruimte (BOR). In het BOR is aangegeven aan welk kwaliteitsniveau het openbaar groen in bepaalde delen van een dorpskern moet voldoen. Vanaf 2013 zijn, vanwege de bezuinigingen, geen middelen beschikbaar gesteld t.b.v. groenreconstructies.

Gebouwen

Bij gebouwen onderscheiden we vijf soorten onderhoud:

1. Het dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functieervulling noodzakelijk is;
2. Het correctief onderhoud, waaronder wordt verstaan het uitvoeren van niet geplande werkzaamheden om storingen zo snel mogelijk te verhelpen en verdere schade te voorkomen;
3. Het periodieke onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals vervangen dakbedekking. Dit betreft terugkerend onderhoud met als kenmerken een planmatige voorbereiding;
4. Het achterstallig onderhoud, waarbij het gaat om het uitvoeren van nagelaten of uitgesteld preventief onderhoud en het beëindigen van ongewenste situaties.
5. Vervanging van installaties die substantiële energiebesparingen kunnen opleveren.

Het is landelijk gebruikelijk om de kosten van het periodieke en het achterstallig onderhoud in een meerjarenonderhoudsplan op te nemen, waarna de gemiddeld per jaar benodigde bedragen kunnen worden berekend. Indien dit gemiddelde elk jaar in een voorziening wordt gestort en de jaarlijkse benodigde bedragen aan de voorziening worden onttrokken, is al het noodzakelijke onderhoud aan het onroerende goed in financiële zin afgedekt. Uiteraard moet regelmatig een herijking plaatsvinden. Daarom heeft de raad in december 2015 het nieuwe meerjarenprogramma gebouwen voor onze gemeente vastgesteld voor de periode 2016-2019. Hierin is bepaald dat het conditieniveau op niveau 4 uitkomt. In 2019 voeren we uitvoeringsmaatregelen uit conform de planning uit het gebouwbeheersysteem voor het groot onderhoud.

Reiniging

De afgelopen jaren zijn er flinke stappen gezet op het gebied van afvalinzameling. Centrale afvalinzamelpunten zijn ondergronds gebracht. De invoering van Diftar heeft geleid tot een aanzienlijke verbetering van het scheidingsgedrag van de inwoners. Dat merkt men aan minder hoge afvalkosten. De laatste jaren stagneert het scheidingsgedrag zodat nieuwe impulsen noodzakelijk zijn om de doelstelling van maximaal 100 kg/inwoner in 2020 te kunnen blijven nastreven. De kosten voor het ophalen van afval en de verwerking ervan zullen de komende jaren stijgen en het streven is de afvalverwerking een kostendekkend proces te laten zijn. Vastgehouden wordt aan het principe dat "de vervuiler betaalt". Minder restafval door beter scheiden is goed voor het milieu terwijl daarmee de kostenstijging

voor onze inwoners binnen de perken kan worden gehouden. Nieuwe inzamelingssystemen, zoals omgekeerd inzamelen, zijn niet aan de orde.

Speelvoorzieningen

In juni 2005 is het beleids- en beheerplan speelvoorzieningen door de raad vastgesteld. Dit plan is samengesteld op basis van toenmalige inzichten en behoeften. Ook waren er aanvullende veiligheidseisen (volgens het Attractiebesluit) en spelen de restlevensduur van de speelvoorzieningen en het onderhoud ervan een grote rol. In november 2012 is door de raad besloten om te bezuinigen op het budget voor het vervangen van speeltoestellen. Afgekeurde speeltoestellen worden verwijderd en niet vervangen. Medio 2018 is er een inspectie verricht op het bestaande areaal. In 2019 zal er een beleidsplan Speeltoestellen worden opgesteld om opnieuw een richting voor de komende jaren te bepalen.

Paragraaf 5 Financiering

Algemeen

Met deze paragraaf wordt invulling gegeven aan de verplichting uit de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) om verantwoording af te leggen over het beheer van onze financiële middelen. De kaders van het beheer zijn vastgelegd in het door het college vastgestelde treasury statuut. In deze paragraaf is weergegeven hoe in 2019 het beheer van onze financiële middelen wordt vormgegeven.

Beleidsvoornemens/Realisatie

Het doel is te komen tot een verantwoord financieel beheer, wat gekenmerkt wordt door het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Deze risico's zijn hieronder weergegeven:

1. Renteontwikkeling

Een visie omtrent de renteontwikkeling van de korte- en de lange termijn rente is een voorwaarde om de treasury functie te kunnen uitoefenen. Onze rentevisie is gebaseerd op de verwachtingen van diverse financiële instellingen. Door de bestaande economische ontwikkelingen is het maken van een goede visie op de renteontwikkeling gecompliceerd.

Verwachtingen voor de korte rente

De marktrenten met een korte looptijd, zoals de Euribor zijn al heel lang zeer laag. Dat komt doordat de Europese Centrale Bank (ECB) een monetair beleid voert dat ongekend ruim is. Zo staat de beleidsrente van de ECB (de refi) al heel lang op 0% en de depositorente is zelfs negatief (-0,4%). De ECB houdt de rente zo laag om de economie te stimuleren en de inflatie in de eurozone aan te wakkeren. De economische groei is duidelijk aangetrokken, maar de centrale bank mikt voor de middellange termijn op een inflatie van dicht tegen de 2% aan en dat is nog niet in zicht. De ECB verwacht dat de rente (refi) tot de zomer van 2019 op het huidige niveau blijft. Hiermee zullen de Euribortarieven ook voorlopig op de huidige, lage niveaus blijven. (bron: BNG, ING, ABN-AMRO, ECB, CBS). Ten tijde van het opstellen van de begroting 2019 bedroeg de Euribor 3-maands rente -0,319%.

Verwachtingen voor de lange rente

De afgelopen maanden is de kapitaalmarktrente (10-jaars) weer gedaald. Beleggers maken zich zorgen over de Brexit en een handelsoorlog, terwijl de onrust in Turkije ook niet helpt. De verwachting is dat de kapitaalmarktrente in de rest van dit jaar weer voorzichtig opkrabbelt. In de VS is de Amerikaanse centrale bank bezig de beleidsrente te verhogen. Zover is de ECB nog niet, maar zij vindt wel dat het al voldoende beter met de economie gaat om het opkopen van obligaties af te bouwen. Dit werd gedaan om de kapitaalmarktrenten te drukken. Tot en met september koopt de ECB nog maandelijks voor maximaal 30 miljard euro aan obligaties op. Als de vooruitzichten voor groei en inflatie gunstig blijven, gaat het bedrag daarna naar 15 miljard euro en na december 2018 naar 0. Mocht de inflatie niet blijvend richting de 2% gaan, dan kan alsnog worden besloten om het opkoopprogramma te verlengen en kunnen de kapitaalmarktrenten langer laag blijven. Uitgaande van bovengenoemde marktontwikkelingen kunnen de langlopende rentetarieven op de korte termijn nog onder wat neerwaartse druk blijven, maar de verwachting is dat ze daarna weer voorzichtig gaan stijgen (bron: BNG, ING, ABN-AMRO, ECB, CBS). Ten tijde van het opstellen van de begroting 2019 bedroeg de lange rente voor 10 jaar annuïtair 0,74% en 25 jaar annuïtair 1,51%.

2. Renterisicobeheer

Renterisicobeheer omvat het beperken van de (negatieve) invloed van toekomstige rentewijzigingen op het resultaat van de organisatie en op de waarde van rentedragende activa en passiva, inclusief het minimaliseren van de rentekosten en het optimaliseren van de rentebaten. Renterisico's worden beperkt door:

- een actuele liquiditeitsprognose;
- toetsing aan de kasgeldlimiet, beheersingsinstrument korte schuld;
- toetsing aan de renterisiconorm, beheersingsinstrument lange schuld.

3. Financieringspositie

De financieringspositie geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringsbehoefte, rekening houdend met de investeringen en beschikbare interne en externe middelen. De interne financiering vindt plaats in de vorm van de ten laste van de exploitatierekening gebrachte afschrijvingen en in de vorm van eigen vermogen (reserves). Voor de externe financiering wordt een beroep gedaan op de geld- en kapitaalmarkt. Als de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt een langlopende onderhandse lening aangegaan.

Op grond van de huidige liquiditeitsprognose heeft de gemeente op 31 december 2018 vier langlopende geldleningen met een saldo van € 3.603.675. In 2019 wordt er één geldlening met een restantbedrag van € 113.445 afgelost. De overige aangetrokken geldleningen hebben een looptijd waarbij de rentevervaldatum de komende jaren niet verloopt en vervroegde aflossing niet mogelijk is of alleen met hogere kosten dan de daaraan verbonden rentevoordelen. Voor 2019 is de verwachting dat op grond van de huidige liquiditeitsprognose één nieuwe geldlening moet worden aangetrokken van € 3.500.000. De totale rentelasten van de geldleningen bedragen in 2019 € 196.131.

4. Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de gemeente loopt wanneer geldleningen worden verstrekt aan rechtspersonen die in voorkomende gevallen in financiële problemen zouden kunnen komen.

5. Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de gemeente op de korte termijn niet genoeg geld in kas heeft om aan zijn verplichtingen te voldoen.

6. Debiteurenrisico

Onder debiteurenrisico verstaan we het risico dat debiteuren hun rekeningen niet (op tijd) betalen. Dit risico kan worden beperkt door debiteuren vooraf te laten betalen, opbrengsten tijdig te innen en door de dubieusheid van vorderingen en tegenpartijen conform de richtlijnen op dit gebied zo goed als mogelijk in kaart te brengen. Om dit risico op te kunnen vangen is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. Jaarlijks wordt bezien of deze voorziening nog voldoende is.

7. Garantiestelling risico

De gemeente kan zich garant stellen tegenover financiële instellingen die leningen verstrekken aan verenigingen/instellingen. Indien de verenigingen/instellingen hun betalingsverplichtingen tegenover de geldgevers niet nakomen, kan de gemeente aansprakelijk gesteld worden. In februari 2017 heeft de raad het geactualiseerde beleid ten aanzien van het verstrekken van gemeentegaranties vastgesteld. Informatievoorziening vooraf en tussentijds moet helpen voorkomen dat risico's ten aanzien van garantiestellingen zich daadwerkelijk gaan voordoen.

8. Informatierisico

Dit is het risico dat informatie over de ontwikkeling van financiële risico's niet, niet volledig en/of niet tijdig ter beschikking komt van de treasury verantwoordelijken. Door onjuiste of incomplete informatie bestaat het risico dat onjuiste beslissingen worden genomen. De aanlevering van betrouwbare informatie voor de lange termijn planning (langer dan één jaar) blijft dan ook een groot aandachtspunt.

Eisen Wet Fido

Publieke taak en prudent beheer

Conform het treasury statuut komen leningen, uitzettingen en garanties alleen tot stand indien zij een publieke taak dienen en de uitzettingen een prudent karakter kennen.

Kasgeldlimiet

Ter beperking van renterisico's op de korte schuld dienen de gemeenten te voldoen aan de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is de maximale omvang van de korte schuld (korter dan 1 jaar). Deze limiet wordt berekend naar een vast percentage (8,5%, conform de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden) van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor het jaar 2019 bedraagt deze limiet circa € 4.2 miljoen. Blijkt dat de kasgeldlimiet wordt overschreden, dan zal een langlopende geldlening aangetrokken moeten worden.

Renterisiconorm

Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hierbij is een minimumbedrag bepaald van € 2.5 miljoen. In onderstaande tabel wordt de renterisiconorm voor de komende jaren weergegeven.

Renterisiconorm		(bedragen x € 1.000)			
		2019	2020	2021	2022
1	Renteherzieningen				
2	Aflossingen	748	640	645	651
3	Renterisico (1 + 2)	748	640	645	651
4a	Begrotingstotaal	50.493	48.225	47.100	47.089
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	10.099	9.645	9.420	9.418
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	9.351	9.005	8.775	8.767
5b	Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)				

Schatkistbankieren

Per 1 januari 2014 is het Schatkistbankieren ingevoerd. Schatkistbankieren houdt concreet in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Het principe is dat publiek geld de schatkist niet eerder verlaat dan noodzakelijk is voor de uitvoering van de publieke taak. Volgens het ministerie is dit bevorderlijk voor de doelmatigheid van de bestedingen.

Wel is er een zogenaamde doelmatigheidsdrempel van 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 per gemeente (maar wel met een maximum van € 2.5 miljoen). Bij overtollige middelen die minder zijn dan deze drempel, hoeven decentrale overheden niet te gaan schatkistbankieren. Het drempelbedrag voor de gemeente Woensdrecht bedraagt in 2019 € 412.537 (0,75% van het begrotingstotaal). Omdat Woensdrecht niet structureel beschikt over overtollige middelen, zijn de financiële consequenties in 2019 voor ons beperkt.

Berekening EMU-saldo

Het brutoschuldbegrip is een internationale standaard. Financiële marktpartijen en kredietbeoordelaars maken internationale vergelijkingen op basis van de brutoschuld. Het IMF, de OESO, de EU en landen buiten de EU werken met het brutoschuldbegrip. In de EU heet deze schuld de EMU- schuld. Het EMU-saldo geeft informatie over de bijdrage van gemeenten aan het totale EMU-saldo/EMU-tekort. De definitie van het EMU-saldo is grofweg: het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van een overheidsorgaan in een bepaald jaar.

EMU-saldo (bedragen x € 1.000)		2019	2020	2021	2022
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-3.846	-956	-458	-460
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.298	2.131	2.079	2.183
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	4.403	2.549	2.544	2.519
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-3.376	-436	-108	-7.154
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	300	250	200	200
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord				
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)				
8	Baten bouwgrondexploitatie, voor zover niet op exploitatie verantwoord				
9	Lasten op balanspost voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-904	-1.099	-1.055	-1.055
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten				
11	Verwachte boekwinst bij verkoop van effecten				
Berekend EMU-saldo		-1.125	2.440	3.202	-3.766

Rentetoerekening

Conform het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) moet er inzicht worden gegeven in de rentelasten, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Daarnaast is het verplicht dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente) omslagpercentage. Dit omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeente het uitgangspunt is voor aanpassingen van het BBV. Onderstaand schema geeft de rentetoerekening vanaf 2019 weer.

Renteschema programmabegroting 2019, jaarschijf 2019				
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering			€ 196.131
b	Af: De externe rentebaten		-/-	€ 13.546
	Saldo rentelasten en rentebaten			€ 182.585
c1	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	-/-	€ -	
c2	Rente van projectfinanciering	-/-	€ -	
c3	Rente door verstrekte leningen	-/-	€ -	
				€ -
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€ 182.585
d1	Rente over eigen vermogen			€ -
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)			€ -
	<i>Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente</i>			€ 182.585
e	<i>De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)</i>			€ 182.509
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury			€ 76
	Renteomslagpercentage			0,42047%

Paragraaf 6 Bedrijfsvoering

Algemeen

Elke organisatie heeft richting nodig. Medewerkers en klanten moeten weten waarnaar de organisatie op weg is, wat zij nastreeft. Visie en missie geven dat aan en vormen daarmee het fundament voor de ambtelijke en bestuurlijke organisatie. Onze visie luidt als volgt:

‘De organisatie van de gemeente Woensdrecht geeft professioneel uitvoering aan de ambities van het bestuur waarbij zij voortdurend voeling houdt met de omgeving. Ze brengt bestuur en betrokkenen in positie en zorgt voor een optimale afstemming van participatie en dienstverlening op maatschappelijke belangen.

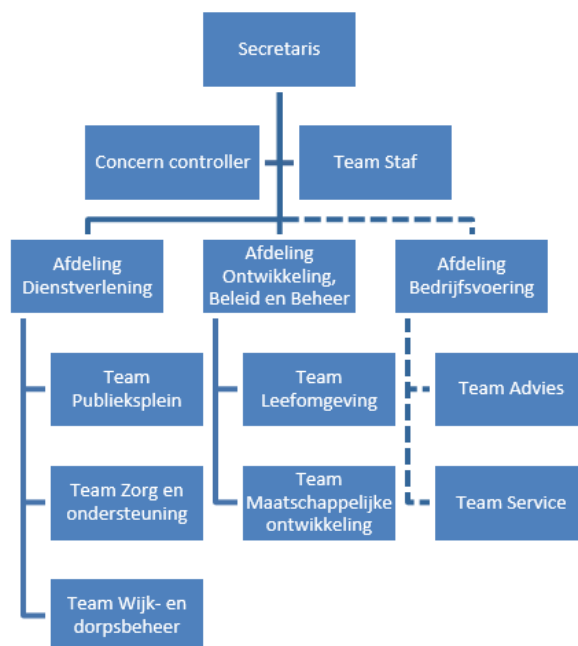
De organisatie is zelfbewust, kent haar opdracht. Ze geeft ruimte aan taakvolwassen medewerkers en faciliteert medewerkers in de eigen verantwoordelijkheid voor hun taakuitvoering en de eigen ontwikkeling. Ze gaat continu na hoe haar taken het best - al dan niet in samenwerking - georganiseerd kunnen worden waarbij ze haar eigen verantwoordelijkheid in acht neemt. Ze bouwt actief met college en raad aan de (h)erkenning van Woensdrecht als bestuurskrachtige gemeente.’

De doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie is per 1 september 2017 feitelijk in structuur doorgevoerd. In de organisatieregeling 2017 zijn visie en missie vertaald naar structuur, werkwijzen, bevoegdheden, rollen en verantwoordelijkheden. Door directe mandatering laag in de ambtelijke organisatie wordt slagkracht bevorderd. Dat komt de dienstverlening aan de burger ten goede. Het college richt zich in de nieuwe organisatie samen met het Strategische Management Team (SMT) op de strategische vraagstukken zoals neergelegd in het collegewerkprogramma. Het Teammanagersoverleg (TMO) richt zich op de bedrijfsvoeringsvraagstukken. Daarnaast is ook de wijze waarop wordt samengewerkt (het DNA van de organisatie/de cultuur) een belangrijke factor. Een trainingsprogramma voor leidinggevendenden dat daaraan invulling geeft wordt in 2019 in een samenwerkings- en cultuurtraject verder uitgerold naar, maar vooral met, alle medewerkers.

De organisatie faciliteert het bereiken van de door het bestuur beoogde maatschappelijke effecten. Daarbij blijft de blik vooral ook naar buiten gericht. De gemeente Woensdrecht zet nadrukkelijk in op overheidsparticipatie, slim samenwerken ((sub-)regionaal en lokaal), meegaan met en gebruikmaken van ontwikkelingen op het gebied van informatievoorziening, ICT, social media, dienstverlening, en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Met als belangrijkste doel: optimaal en efficiënt inzetten van (toegekende) middelen ten behoeve van dienstverlening aan onze klant.

De organisatie

De organisatie-inrichting (op hoofdlijnen) ziet er als volgt uit:

In 2018 is het implementatieproces van de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie afgerond. Anticiperen op in- en externe ontwikkelingen (zoals een nieuw collegewerkprogramma en samenwerking op de Brabantse Wal) is ook in 2019 een opdracht voor de gehele organisatie.

Personeel

Het personeel van de gemeente Woensdrecht werkt professioneel en innovatief aan het verwezenlijken van de resultaten die vastgelegd zijn in het collegewerkprogramma. Het management zorgt er voor dat de juiste medewerkers, met de juiste capaciteiten en competenties zijn toegerust voor hun bijdrage aan de (strategische) doelstellingen. Medewerkers wordt ruimte en uitdaging geboden. Ze worden gestimuleerd in eigen verantwoordelijkheid voor de uitvoer van hun werkzaamheden en eigen ontwikkeling.

Met het oog op het verkleinen van de kwetsbaarheid, het verhogen van de kwaliteit en het waarborgen van de continuïteit, klantgerichtheid en kostenbeheersing is in 2018 in samenwerking met de regio gestart met de ontwikkeling van HR op de aandachtsgebieden: Strategische Personeelsplanning, E-HRM, Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) en Personeels- en salarisadministratie.

Bij het instrument Strategische Personeelsplanning staat de match tussen persoonlijke ontwikkeling en organisatieontwikkeling centraal. Medewerkers krijgen de gelegenheid om hun ambities, talenten en kwaliteiten zowel intern als regionaal in te zetten. Vanuit het leer- en ontwikkelbeleid is er blijvende aandacht voor verbetering, verdieping en vernieuwing van de invulling van taken en rollen.

De Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (Wnra) is een transitie met grote operationele impact. Het betreft een wettelijke verplichting die naar verwachting 1 januari 2020 van kracht wordt. Arbeidsverhoudingen worden gemoderniseerd. De huidige rechtspositie en werkprocessen moeten WNRA-proof gemaakt worden. Hoe groot de belasting op de organisatie is, is mede afhankelijk van te maken keuzes. Met het project E-HRM wil de organisatie inspelen op de steeds verdergaande ontwikkelingen in datamanagement.

De formatie en bezetting worden voortdurend afgestemd op de taken en ambities voor de organisatie. Het college heeft met het collegewerkprogramma 'Samen Door' haar ambities voor de komende vier jaren vastgesteld en daar de benodigde financiële middelen voor gereserveerd. Deze zijn in deze programmabegroting 2019 en het meerjarenperspectief 2020-2022 opgenomen. Voor de realisatie van haar ambities zijn echter niet alleen financiële middelen nodig. Het college heeft ook gekeken wat de consequenties zijn voor de formatie. De conclusie is dat de formatie op een aantal plaatsen moet worden uitgebreid om de ambities waar te maken. Hieronder wordt deze uitbreiding toegelicht.

Sociaal domein

Vanaf 2015 zijn de extra taken als gevolg van de decentralisaties tijdelijk ingevuld. Deze worden binnen de reguliere formatie gebracht. Ook is duidelijk geworden wat de noodzakelijke formatie is om, met de gewenste kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie als uitgangspunt, uitvoering te geven aan de taken in het Sociaal Domein. Concreet betekent dit een structurele (0,5 fte) en tijdelijke inhoudelijke uitbreiding (0,5 fte) bij de toegang en een versterking van de ondersteuning in de toegang (1,5 fte). Ook wordt een deel van de beleidsmatige capaciteit, die nu nog tijdelijk wordt ingevuld (2,5 fte), omgezet naar structurele formatie (1,0 fte).

Ruimte

De Omgevingswet treedt in 2021 in werking. Door de voorbereidingen en invoering hiervan zal er de komende jaren een forse claim komen op de bestaande personele capaciteit. Om dit op te vangen wordt de formatie tijdelijk met 0,5 fte uitgebreid.

Leefomgeving

Binnen het programma leefomgeving zijn er drie gebieden die een uitbreiding van de formatie vragen. Allereerst brengen we de formatie voor ondersteuning van dorpsplatforms in lijn met de noodzakelijk gebleken bezetting, door deze uit te breiden met 0,14 fte. Ten tweede breiden we de formatie met 0,5 fte uit ten behoeve van de uitvoering van de Duurzaamheidsvisie. Tot slot is er een onderzoek uitgevoerd naar de noodzakelijke formatie voor accommodatiebeheer. Het resultaat is dat de formatie structureel wordt uitgebreid met 1,4 fte.

Economie

Ten behoeve van de Human Capital Agenda Aviolanda en Branding van de Brabantse Wal is tijdelijk 0,89 fte aangesteld.

Bestuurskracht

Binnen het programma Bestuurskracht zijn er twee gebieden die een uitbreiding van de formatie vragen. Allereerst wordt de backoffice van het publieksplein versterkt met 2 fte. Daarnaast vindt een tijdelijk uitbreiding van de formatie plaats met 2,0 fte om de eerste stappen te zetten naar een volwaardig klantcontact centrum waarin de digitale dienstverlening, waaronder webcare, ook een plaats heeft gekregen.

Bedrijfsvoering

Op het gebied van bedrijfsvoering is de ambitie om een data gestuurde organisatie vorm te geven waarbij informatievoorziening een duidelijk plaats in de organisatie krijgt. Daarbij is voortdurend aandacht voor informatieveiligheid en privacy zodat we blijven voldoen aan de wettelijke vereisten. Daarnaast moeten we als gemeente de Wet normalisering Rechtspositie Ambtenaren implementeren. Tot slot willen de coördinatie van onze P&C cyclus versterken. Deze bewegingen vragen bij elkaar om een structurele uitbreiding van de formatie van 1,93 fte en een tijdelijke uitbreiding van 1,4 fte.

Dit resulteert in de volgende formatie voor 2019:

Stand per:	Toegestane formatie (fte's)
31 december 2014	122,20
31 december 2015	124,74
31 december 2016	124,33
31 december 2017	128,58
31 december 2018	134,00
31 december 2019 (beoogd)	141,28

Woensdrecht wil maatschappelijk verantwoord ondernemen. De visie van de gemeente is dat specifieke aandachtsgroepen een kans moet worden geboden werkervaring op te doen binnen onze gemeentelijke organisatie. Met (werk)stages en werkervaringsplaatsen binnen onze gemeente dragen we bij aan de vergroting van kansen op de arbeidsmarkt.

Ziekteverzuim

Intern hanteren we een ziekteverzuimnorm van 4,1% .

Integriteit

Integriteit staat op de agenda bij alle bestuurlijke gremia en de ambtelijke organisatie. Op grond van artikel 125 van de Ambtenarenwet en hoofdstuk 7 paragraaf 4 van het Integriteitsbeleid Woensdrecht wordt belangwekkende informatie over integriteit in de begroting/jaarrekening gerapporteerd in deze paragraaf. Er zijn bij het tot stand komen van deze begroting geen bijzonderheden te melden.

Communicatie

Communicatie is een continu proces. In het collegewerkprogramma 2018-2022 is de ambitie van het college duidelijk verwoord. Woensdrecht wil dicht bij haar inwoners staan en weten wat er speelt in de samenleving. Social media zijn daarbij een goed hulpmiddel. Daarvan maken wij gebruik.

Communicatie behoort tot de kernactiviteiten van onze organisatie. Het beleidsveld communicatie is sinds 1 september 2017 vanuit de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie ondergebracht in de staf. Het doel hiervan is dat het team communicatie vanuit het scharnierpunt tussen college, strategisch management team en ambtelijke organisatie beter in staat wordt gesteld invulling te geven aan het werkprogramma.

Concern control

Concern control betreft ruwweg de inrichting van control op processen en projecten en op verbetering en optimalisatie ervan. Zonder daarbij volledig te zijn, zal in 2019 zal de focus liggen op de navolgende onderwerpen. Allereerst op controlewerkzaamheden en (pragmatische) opvolging van de bevindingen uit de interne controles en van de externe accountant. Tevens wordt verbetering van het inzicht in en de sturingswaarde van de relevante beleidsindicatoren beoogd, waarover in de planning & control documenten gerapporteerd wordt om daarmee de raad beter in positie te brengen. Het collegewerkprogramma vormt daarvoor de basis.

Voor verbetering van de control op processen is inzicht in processtappen noodzakelijk. In 2019 zal worden bepaald welke procesbeschrijvingen noodzakelijk zijn om dit inzicht te vergroten. Bewaking van de regelgeving en richtlijnen en het vertalen van provinciale als ook overheidsregelgeving naar gemeentelijke consequenties is en blijft een belangrijk aandachtspunt. We focussen eveneens op de control op projecten

voor de borging van de belangen van onze gemeente, bijvoorbeeld inzake infrastructuur. Tenslotte staat gepland om het fiscaal toezichtkader inzichtelijker te maken. Het belang van een passende fiscale control neemt toe waarmee invulling gegeven wordt aan de Horizontaal Toezicht overeenkomst, die onze gemeente heeft afgesloten met de Belastingdienst.

Financiën

Zowel vanuit BBV als op het gebied van de vennootschapsbelasting spelen er in 2019 vooralsnog geen nieuwe zaken. Een goed moment om de focus daarom volledig te richten op het financieel mogelijk maken van de ambities uit het collegewerkprogramma. Inbedding van de financiële planning en control in de gehele organisatie staat in 2019 op het netvlies, ook in relatie tot de nieuwe werkwijze van de doorontwikkelde organisatie. Geautomatiseerde informatievoorziening die reëel, betrouwbaar én actueel is moet ertoe leiden dat de ambtelijke organisatie optimaal zelfredzaam is om de burger te bedienen. Dat draagt tevens bij aan transparantere en actuelere P&C producties waarmee de raad in stelling wordt gebracht en gehouden.

Per 1 januari 2019 verandert de btw-heffing bij sportaccommodaties. Gevolg is dat minder btw bij de rijksbelastingdienst kan worden teruggevraagd. Het Rijk heeft toegezegd dit btw-nadeel te compenseren, zodat het financieel effect beperkt is.

Informatie & Communicatie Technologie (ICT)

Voor haar dienstverlening aan inwoners en bedrijven, informatie uitwisseling met andere overheden en (markt)partijen en voor het ondersteunen van uitvoerings- en bedrijfsvoeringstaken maakt de organisatie intensief gebruik van ICT. Het aanbod van informatie blijft groeien, evenals de vraag naar informatie. Informatie moet beschikbaar zijn wanneer en waar het nodig is, dit in de gewenste vorm en betrouwbaarheid. Vaak liggen hieraan wettelijke eisen aan ten grondslag. Informatie moet goed beveiligd zijn.

Het terrein van Informatievoorziening & Automatisering is continu aan verandering onderhevig. Het Informatiebeleidsplan 2017-2019, door de raad vastgesteld in december 2016, wordt in 2019 geactualiseerd. We zijn ons bewust van het feit dat we ons bevinden in een constant veranderende maatschappelijke, wettelijke en technische omgeving. De totaalplanning van activiteiten dient daarom steeds weer te worden afgestemd op de bestuurlijke eisen en jaarplannen van de organisatie. Prioriteiten dienen steeds opnieuw te worden herijkt en vastgesteld.

Juridische Zaken

In 2019 is juridische kwaliteitszorg speerpunt. Bij juridische kwaliteitszorg gaat het om de vraag naar de organisatie van de juridische functie, het beschrijven en zo mogelijk beperken van de juridische risico's die aan de orde zijn en het benutten van juridische kansen. We bereiden ons voor op de implementatie van de Wet Open Overheid en treffen voorbereidingen omtrent de implementatie wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en adviseren op het gebied van de wet normalisering rechtspositie ambtenaren.

Regionale samenwerking

De gemeente Woensdrecht beseft dat zij zonder samenwerking haar maatschappelijke effecten niet kan bereiken. Samenwerking is als tweede natuur verankerd in de haarvaten van de organisatie. Op heel veel terreinen werken wij met een grote diversiteit aan partners samen op diverse manieren/in diverse juridische constructies. De gemeente heeft daarvoor een aantal werkwijzen ontwikkeld zoals die met betrekking tot regie op en management van contracten en regelingen, overheidsparticipatie en burgerinitiatieven.

Regionale samenwerking geschiedt op het niveau van de Brabantse Wal al veelvuldig. Bijvoorbeeld op het gebied van het sociaal domein en de streekorganisatie (netwerken), de intergemeentelijke sociale dienst, Stichting Samenwerken en SAVER die in een juridische constructie zijn geborgd. Daarnaast kennen we al samenwerking op het gebied van vergunningen, handhaving en toezicht (VTH) in een werkorganisatie vanuit gezamenlijk belang. De visie op Veerkrachtig bestuur op de Brabantse Wal verbindt onze drie gemeenten op inhoud. Samen geven we uitvoering aan de visie in de vorm van concrete projecten en resultaten vermeld in de uitvoeringsagenda Brabantse Wal.

De afgelopen jaren is hard gewerkt om een bedrijfsvoeringsafdeling op te richten met de Brabantse Wal gemeenten. Medio 2016 is bestuurlijk geconstateerd dat er op dat moment onvoldoende bestuurlijk en ambtelijk draagvlak binnen de gemeente Steenbergen was voor het realiseren van deze bedrijfsvoeringsafdeling. Binnen het bestuurlijk overleg is wel vastgesteld dat samenwerking op de Brabantse Wal, ook waar het gaat om bedrijfsvoering, van belang is voor ieder van de drie gemeenten met het oog op het verkleinen van de kwetsbaarheid, het verhogen van de kwaliteit, het waarborgen van de continuïteit en klantgerichtheid en de kosten beheersing. Het komende jaar wordt organisch verder gewerkt aan de samenwerking, onder andere op het gebied van P&O, de basisregistraties GEO, financiën en VTH.

Woensdrecht is deelnemer in de gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant (RWB) met 19 andere West-Brabantse gemeenten en de gemeente Tholen. In de uitvoeringsagenda van de RWB worden diverse thema's uitgewerkt die van belang zijn voor Woensdrecht. Collegeleden en medewerkers van onze gemeente vervullen daarin een actieve rol. Daarnaast neemt de gemeente deel aan tal van andere regelingen en samenwerkingsverbanden op diverse schalen: GGD, OMWB, VR MWB, WVS, Benego, Veiligheidshuis, Equalit etc.

Inkoop

Stichting Inkoopbureau West-Brabant (SIW) versterkt kwantitatief en kwalitatief de inkoopfunctie van onze gemeente. De inkoopadviseur werkt volgens een vooraf vastgesteld werkplan. Evaluatie van het verloop van dit plan vindt plaats na afloop van het betreffende dienstjaar. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van aansluiting bij regionale projecten indien sprake is van soortgelijke aankopen c.q. aanbesteding van nieuwe contracten. Belangrijke uitgangspunten zijn de Aanbestedingswet en het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Woensdrecht neemt deel in diverse rechtsvormen, zowel publiek als privaat. Wanneer er sprake is van én een *bestuurlijk* belang én een *financieel* belang in een andere partij, is dat voor de gemeente een verbonden partij. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur en/of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente financiële middelen beschikbaar stelt, die zij mogelijk kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij.

Deelnemingen in andere partijen brengen risico's met zich mee, zowel politiek/bestuurlijk als financieel. In deze paragraaf geven we een overzicht van alle verbonden partijen van onze gemeente waarbij ingegaan wordt op ontwikkelingen en risico's. Per verbonden partij nemen we ook diverse financiële cijfers op.

Onze doelstelling is ervoor te zorgen dat verbonden partijen op effectieve en efficiënte wijze bijdragen aan het realiseren van onze gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Uitgangspunten hierbij zijn een heldere verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de gemeente en de verbonden partij en door het opstellen van dienstverleningsovereenkomsten met prestatieafspraken.

Beleid

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van verbonden partijen is vastgelegd in de 'Nota Verbonden partijen, zes kaderstellende spelregels'. De nota is in regionaal verband voorbereid en in de 18 gemeenteraden vastgesteld. Voor verdere informatie wordt verwezen naar deze nota.

Sturing en toezicht

Met ingang van 1 januari 2015 is de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) aangepast. Gemeenschappelijke Regelingen (GR) moeten voortaan uiterlijk 15 april na afloop van het boekjaar (t) de voorlopige jaarrekening over jaar t alsmede de begroting voor het jaar t+2 aan de deelnemende partijen aanleveren. De raad krijgt hierdoor een langere periode om tot bespreking en besluitvorming te komen. Beoogd wordt de raad hiermee beter in positie te brengen.

Met ingang van het begrotingsjaar 2018 heeft de raad van Woensdrecht een aantal financiële en beleidsmatige kaders vastgesteld voor de verbonden partijen. Dit is een regionaal initiatief waarbij sturing wordt gegeven aan het opstellen van de P&C-producten van de verbonden partijen. Deze actie komt voort uit spelregel 4 van de Nota Verbonden partijen.

Belangrijke ontwikkelingen en risico's rond verbonden partijen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de relevante ontwikkelingen, indien van toepassing, ten aanzien van de verbonden partijen toegelicht en is aangegeven welke risico's daarbij aanwezig zijn, die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van de gemeente. Hier wordt volstaan met de verwijzing naar deze paragraaf.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

A. Gemeenschappelijke regelingen

In de tabellen worden vermogen en resultaat genoemd. Uitgegaan is van de meest recente (jaarrekening)cijfers. Waar het jaar 2019 wordt genoemd, is uitgegaan van de begrotingscijfers van de betreffende organisatie. Waar niets is ingevuld, zijn geen cijfers bekend.

A.1 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)

De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant is een samenwerkingsverband tussen 26 gemeenten en een aantal hulpdiensten. Om de veiligheid in de regio Midden- en West- Brabant te vergroten en beter voorbereid te zijn op rampen en crises, bundelen gemeenten, GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen), brandweer en politie hun krachten. De verschillende diensten en besturen werken binnen de Veiligheidsregio intensief samen op het gebied van crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid.

Kengetallen	Per 1 januari 2019	Per 31 december 2019
Omvang eigen vermogen	€ 15.030.000	€ 14.130.000
Omvang vreemd vermogen	€ 43.460.000	€ 53.040.000
Belang gemeente Woensdrecht	2%	
Financieel Resultaat 2017	€ 3.497.000	
Financiële bijdrage Woensdrecht 2019	€ 1.321.079	

A.2 Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

De Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant is een gemeenschappelijke regeling waarin 27 gemeenten uit Midden- en West Brabant en de provincie Noord-Brabant deelnemen. De OMWB voert ten behoeve van de deelnemers taken uit op het gebied van omgevingsrecht. Als verlengstuk van lokaal en provinciaal bestuur levert zij daarnaast een bijdrage aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving in de regio. Ook voert zij vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken uit en handelt klachten af op het gebied van milieu.

Kengetallen	Per 1 januari 2019	Per 31 december 2019
Omvang eigen vermogen	€ 1.288.000	€ 941.000
Omvang vreemd vermogen	€ 7.510.000	€ 6.279.000
Belang gemeente Woensdrecht	ca. 1%	
Financieel Resultaat 2017	€ 4.877.000	
Financiële bijdrage Woensdrecht 2019	€ 281.572	

A.3 GGD West-Brabant

De GGD West-Brabant is een gemeenschappelijke regeling van 18 gemeenten met als doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg zoals voorgeschreven door de Wet publieke gezondheidszorg.

Kengetallen	Per 1 januari 2019	Per 31 december 2019
Omvang eigen vermogen	€ 4.162.000	€ 4.162.000
Omvang vreemd vermogen	€ 10.553.000	€ 10.553.000
Belang gemeente Woensdrecht	2,34%	
Financieel Resultaat 2017	€ 489.000	
Financiële bijdrage Woensdrecht 2019	€ 436.196	

A.4 Regio West-Brabant

De Regio West-Brabant is een alliantie van 19 gemeenten met als doel de regio te versterken en te stimuleren op het gebied van economie en arbeidsmarkt, mobiliteit, duurzaamheid, zorg, welzijn, onderwijs en ruimtelijke ontwikkelingen en wonen. Daarnaast is de RWB een strategische gesprekspartner voor onder andere provincie, de nationale overheid en Europa, waar het gaat om de toekomst van de regio en beschikbare fondsen. 2017 en 2018 staan in het teken van de doorontwikkeling van de RWB, waarbij de focus komt te liggen op ruimtelijke economie.

Kengetallen	Per 1 januari 2019	Per 31 december 2019
Omvang eigen vermogen	€ 295.000	€ 390.000
Omvang vreemd vermogen	€ 9.138.000	€ 7.373.000
Belang gemeente Woensdrecht	Bijdrage o.b.v. inwoner-aantal; zeggenschap 1/19e	
Financieel Resultaat 2017		€ 615.000
Financiële bijdrage Woensdrecht 2019		€ 407.000

A.5 Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)

De Belastingsamenwerking West-Brabant is een gemeenschappelijke regeling waaraan 11 gemeenten en het Waterschap Brabantse Delta deelnemen. Het publiek belang bestaat uit het realiseren van een kwalitatief goed belastingproduct richting belastingplichtigen.

Kengetallen	Per 1 januari 2019	Per 31 december 2019
Omvang eigen vermogen	€ 0	€ 0
Omvang vreemd vermogen	€ 2.510.000	€ 2.310.000
Belang gemeente Woensdrecht	3,50%	
Financieel Resultaat 2017		€ 146.000
Financiële bijdrage Woensdrecht 2019		€ 417.000

A.6 WVS-Groep

WVS-groep is een gemeenschappelijke regeling van 9 gemeenten. Zij behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening in het kader van de vervallen Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Sinds 1 januari 2015 vindt er geen instroom meer plaats in de Wsw. Het aantal Wsw-dienstverbanden wordt derhalve via natuurlijk verloop afgebouwd. WVS-groep is door de deelnemende gemeenten aangewezen als het bedrijf dat (aangepast) werk biedt aan mensen met een indicatie voor beschut werk. Daarnaast is WVS-groep aangewezen als leerwerkbedrijf in het kader van de Participatiewet. De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een gemeentelijke bijdrage in het exploitatietekort. Het exploitatietekort wordt veroorzaakt door de verder gaande bezuiniging op de rijksbijdrage Wsw en de relatief hoge SW-lonen. Dit laatste vloeit uit in het verleden genomen bestuurlijke besluiten (90-er jaren). De gemeenten (en dus ook WVS-groep) worden in de zogenaamde mei- en september circulaire door het ministerie van SZW geïnformeerd over de hoogte van de (toekomstige) rijksbijdrage en de eventueel toe te kennen compensatie voor de gestegen lonen en prijzen. De deelnemers lopen daarmee niet een te kwantificeren risico dat de rijksbijdrage middels een begrotingswijziging wijzigt en derhalve ook het exploitatietekort.

Kengetallen	Per 1 januari 2019	Per 31 december 2019
Omvang eigen vermogen	€ 1.730.000	€ 1.730.000
Omvang vreemd vermogen	€ 23.612.000	€ 22.600.000
Belang gemeente Woensdrecht	4,0%	
Financieel Resultaat (incl.bijdrage deelnemers)	€ 0	
Financiële bijdrage 2019 Woensdrecht (gem. bijdrage ontwerpbegroting 2019)	€ 342.000	

A.7 West-Brabants Archief

In 2016 is het Regionaal archief West-Brabant omgezet naar het West-Brabants Archief. Doel van deze gemeenschappelijke regeling is het voldoen aan de wettelijke verplichting die voortvloeit uit de Archiefwet 1995 en het delen van informatie uit de beheerde archieven aan belangstellenden.

Kengetallen	Per 1 januari 2019	Per 31 december 2019
Omvang eigen vermogen	€ 178.000	€ 158.000
Omvang vreemd vermogen	€ 1.318.000	€ 1.239.000
Belang gemeente Woensdrecht	3,80%	
Financieel Resultaat 2017	€ 150.000	
Financiële bijdrage Woensdrecht 2019	€ 95.000	

A.8 Gemeenschappelijke Regeling Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord

De RAV Midden-West-Noord is een samenwerkingsverband tussen 45 gemeenten, die samenwerken op het gebied van ambulancevervoer.

Kengetallen	Per 1 januari 2019	Per 31 december 2019
Omvang eigen vermogen	€ 13.036.000	€ 12.925.000
Omvang vreemd vermogen	€ 21.593.000	€ 30.593.000
Belang gemeente Woensdrecht	-	
Financieel Resultaat 2017	€ -111.000	
Financiële bijdrage 2019 Woensdrecht	n.v.t.	

A.9 Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Brabantse Wal

De Intergemeentelijke Sociale Dienst is een gemeenschappelijke regeling zonder rechtspersoonlijkheid. Het publiek belang bestaat uit het begeleiden van mensen naar werk, het verstrekken van uitkeringen en het bestrijden van armoede. Het is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht. De ISD kent geen eigen activa en passiva. Vanuit de deelnemende gemeenten wordt een jaarlijkse bijdrage geleverd op basis van het klantenbestand (procentueel aandeel in het totaal). In 2017 is voor de ISD een taakstelling personele kosten vastgesteld, waarop in oktober 2018 besluitvorming plaatsvindt. Deze besluitvorming kan een aanpassing van de begroting tot gevolg hebben.

Kengetallen	Per 1 januari 2019	Per 31 december 2019
Omvang eigen vermogen	Nvt	Nvt
Omvang vreemd vermogen	Nvt	Nvt
Belang gemeente Woensdrecht	11,65%	
Financieel Resultaat 2017	€ 0	
Financiële bijdrage Woensdrecht 2019	€ 1.059.578	

A.10 Gemeenschappelijke Regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten

Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant. Behartigen van de belangen van de 17 deelnemende gemeenten op het gebied van uitvoering van de Leerplichtwet 1969 en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie.

Kengetallen	Per 1 januari 2017	Per 31 december 2017
Omvang eigen vermogen	€ 0	€ 0
Omvang vreemd vermogen	€ 1.400.000	€ 1.400.000
Belang gemeente Woensdrecht	0,74%	
Financieel Resultaat 2017	€ 21.000	
Financiële bijdrage Woensdrecht 2019	€ 11.000	

A.11 Openbaar lichaam Belgisch-Nederlands Grensoverleg (BENEGO)

Bevorderen van grensoverschrijdende samenwerking door middel van grensoverschrijdend overleg en behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de 13 Nederlandse en 10 Belgische gemeenten. BENEGO kent geen vermogenspositie en geen financieel resultaat. Eventuele projectkosten worden direct verrekend.

Kengetal	Per 1 januari 2017	Per 31 december 2017
Belang gemeente Woensdrecht	4,40%	

A.12 Gemeenschappelijke Regeling Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten (HNG)

De Gemeenschappelijke Regeling HNG is per 01-04-2010 opgeheven. Het doel van de regeling beperkt zich tot het blijven instaan voor de verplichtingen die niet zijn overgegaan naar de NV Bouwfonds.

De verkoopprijs van de HNG wordt niet in één termijn uitbetaald, maar uitgesmeerd over 25 gelijke jaarlijkse termijnen, de laatste termijn 01-09-2020. Woensdrecht ontvangt jaarlijks een aandeel van € 94.305.

Middels een akte van cessie heeft het HNG aan de BNG alle rechten - voortvloeiende uit de jaarlijkse termijnbetalingen van de verkoopsom - aan elke individuele gemeente overgedragen en heeft de BNG de overdracht aanvaard.

Kengetallen	Per 1 januari 2019	Per 31 december 2019
Financiële bijdrage 2019 Woensdrecht	€ 0	
Ontvangen bijdrage 2019	€ 94.000	

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

B. Vennootschappen en coöperaties

B.1 PZEM NV

Woensdrecht is aandeelhouder in PZEM NV. Begin 2017 is het onderdeel Retail van Delta NV verkocht. Onderdeel van de verkoop was dat de naam Delta werd overgedragen. De resterende onderdelen zijn verder onder de naam PZEM gegaan. In de tweede helft van 2017 is door de gezamenlijke aandeelhouders de aandeelhoudersstrategie van PZEM herijkt. Het publiek belang van deze vennootschap bestaat uit het leveren van energie (elektriciteit, water en gas). In Woensdrecht levert PZEM drinkwater.

Kengetallen	Per 1 januari 2017	Per 31 december 2017
Belang gemeente Woensdrecht		0,91%

B.2 SAVER

SAVER is een samenwerking op het gebied van het inzamelen van huishoudelijk- en bedrijfsafval en reiniging alsmede op het gebied van andere milieuvelden. Gemeente Woensdrecht is aandeelhouder, samen met de gemeenten Bergen op Zoom, Roosendaal en Halderberge.

Kengetallen	Per 31 december 2017
Omvang eigen vermogen	€ 25.860.000
Omvang vreemd vermogen	€ 8.210.000
Belang gemeente Woensdrecht	11%
Financieel Resultaat 2018 (begroot)	€ 550.000

B.3 Joint Venture Park Aviolanda

Business Park Aviolanda is een publiek/private samenwerking tussen Fokker (20%), de provincie Noord-Brabant (60%) en de gemeente Woensdrecht (20%). De samenwerking is gericht op het realiseren van 'luchtvaartgebonden' activiteiten.

Kengetallen	Per 1 januari 2019	Per 31 december 2019
Omvang eigen vermogen	€ 12.242.800	€ 10.029.800
Omvang vreemd vermogen	€ 12.442.100	€ 36.762.100
Belang gemeente Woensdrecht		20%
Financieel Resultaat 2019 (begroot, na belastingen)		€ -2.213.000
Financiële bijdrage Woensdrecht		verschaffen van eigen en vreemd vermogen

B.4 NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van de financiering van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente Woensdrecht is aandeelhouder.

Kengetallen	Per 1 januari 2017	Per 31 december 2017
Omvang eigen vermogen	€ 4.486.000	€ 4.953.000
Omvang vreemd vermogen	€ 149.483.000	€ 135.041.000
Achtergestelde schulden	€ 31.000.000	€ 31.000.000
Belang gemeente Woensdrecht	0,02%	0,02%
Financieel Resultaat 2017	€ 393.000.000	

B.5 NV Rewin West-Brabant

De regionale ontwikkelingsmaatschappij NV REWIN West-Brabant is een uitvoeringsorganisatie van achttien West-Brabantse gemeenten en Tholen en heeft als doel het versterken van de regionale economische ontwikkeling van West-Brabant. REWIN informeert bedrijven bij kantoor- en bedrijfsvestiging, begeleidt West-Brabantse en Thoolse bedrijven bij groei en financiering en ontwikkelt regionale projecten voor versterking van de economische structuur. Ook levert REWIN op verzoek maatwerk aan de gemeenten uit het landelijke gebied bij lokale economische problemen.

De financiële bijdrage van de gemeente Woensdrecht is jaarlijks € 57.595.

Paragraaf 8 Grondbeleid

Algemeen

Onder grondbeleid verstaan we het geheel aan maatregelen dat een gemeente ter beschikking staat om haar vastgestelde ruimtelijke, volkshuisvestelijke en economische doelstellingen te realiseren. Grondbeleid is geen doel op zich, maar is “dienstbaar” aan de hiervoor genoemde beleidsvelden. Grondbeleid kan op verschillende manieren worden uitgevoerd, waarbij een gemeente een actieve of een faciliterende rol kan innemen, met uiteraard diverse gradaties daar tussenin. Met grondbeleid zijn grote bedragen gemoeid; daarnaast is het een beleidsveld waarbij niet alle handelingen en transacties even transparant gemaakt kunnen worden. Dit heeft alles te maken met de toch wat moeilijke positie die de gemeente op de huidige grondmarkt inneemt, want de concurrent in de vorm van marktpartijen en projectontwikkelaars is uiterst alert. Juist daarom is het raadzaam om over het te voeren grondbeleid helder te communiceren en vooraf duidelijkheid te verkrijgen over de gestelde kaders.

In deze paragraaf grondbeleid wordt een beknopte toelichting gegeven op het te voeren grondbeleid in het jaar 2019. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording dient elke gemeente in de jaarlijks bij de programmabegroting op te nemen ‘paragraaf grondbeleid’ tenminste inzicht te geven in de volgende zaken:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de te realiseren doelstellingen;
- Een aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd;
- Een prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitatie;
- De beleidsuitgangspunten m.b.t. de reserves voor grondzaken;
- De beleidsuitgangspunten m.b.t. het te voeren risicomanagement;
- Een onderbouwing van de winst- en verliesneming.

Gemeentelijk grondbeleid

Op 10 juli 2014 is de Nota Grondbeleid 2014 – 2018 vastgesteld. Voor het verwezenlijken van de ruimtelijke doelstellingen zet de gemeente voornamelijk in op een faciliterende grondpolitiek. In 2019 wordt de Nota Grondbeleid geactualiseerd. Uitgangspunt is dat er een actievere grondpolitiek wordt ingezet.

Indien de gemeente zelf geen ontwikkelende rol heeft dan wordt met initiatiefnemers voor het stellen van randvoorwaarden, locatie-eisen voor de ontwikkeling en het verhalen van kosten een overeenkomst gesloten. De gemeente geeft de voorkeur aan het afsluiten van een anterieure overeenkomst. Dit betreft een overeenkomst tussen de gemeente en (markt-)partijen over de grondexploitatie, gesloten voor de vaststelling van een planologische maatregel.

De gemeente heeft nog diverse gronden in eigendom, waaronder de gronden gelegen nabij de Hoef, de Noordrand, de Verlengde Duinstraat en de Putseweg / Scheldeweg. Bij het in ontwikkeling nemen van deze gronden is de gemeente verplicht zich te houden aan de algemene regels die zijn opgesteld door de commissie BBV voor het exploiteren van gronden. Voor het optimaal kunnen beheren en beheersen van de gemeentelijke grondexploitaties is het wenselijk om naast deze algemene regels van de BBV aanvullende regels vast te stellen. Deze aanvullende regels zijn opgenomen in de Nota Grondbeleid 2014-2018. Hierin is vastgesteld dat de gemeente een afzonderlijke grondexploitatie opstelt voor ‘in exploitatie genomen gronden’ waarbij er daadwerkelijk sprake is van een waardevermeerdering, er directe kosten worden gemaakt en er sprake is van een fysieke wijziging van de gronden. De grondexploitaties worden eenmaal per jaar geactualiseerd bij de vaststelling van de begroting.

Onderstaand treft u de volgende ontwikkelingen betreffende het jaar 2019 aan:

- A Ontwikkeling risico's
- B Stand van zaken projecten

A Ontwikkeling risico's

Er kan onderscheid gemaakt worden in twee soorten risico's ten aanzien van de grondexploitaties:

- Algemene risico's (conjuncturele of marktrisico's)
- Risico's op planniveau (afzet en invulling)

Algemene risico's

De momentele lage hypotheekrente zorgt ervoor dat de vraag naar nieuwbouwwoningen fors toeneemt. Dit heeft een positief effect op de afzet en verkoopsnelheid van de bouwgronden. Het eerder, dan was geprognostiseerd, verkopen van de bouwgronden, levert een positief resultaat op in de grondexploitaties. De huidige grondexploitaties hebben rekening gehouden met deze toenemende vraag. Mocht de hypotheekrente stijgen of de gemeente in haar grondprijzenbeleid besluiten om hogere grondprijzen vast te stellen, dan zal dit de vraag naar bouwgrond negatief beïnvloeden en zal de geprognostiseerde verkoopsnelheid mogelijk niet gehaald worden. Door het niet, of later verkopen van de bouwgronden kunnen er verliezen ontstaan op grondexploitaties.

Risico's op planniveau

Een berekening van de risico's op planniveau wordt jaarlijks, bij het opstellen van de begroting, gemaakt. Hiertoe worden de grondexploitaties geactualiseerd. Actualisatie houdt in dat:

- de uitgiftetermijnen zijn bijgesteld;
- de lasten opnieuw zijn beoordeeld en bijgesteld;
- grondprijzen zijn geraamd op basis van het grondprijzenbeleid 2014-2016.

Het grondprijzenbeleid wordt begin 2018 in herziene vorm aangeboden aan de raad.

Nieuwe regels: Vennootschapsbelasting overheden en BBV

Per 1 januari 2016 is de Vennootschapsplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden. Het doel van het wetsvoorstel is het scheppen van een gelijk speelveld voor overheidsondernemingen en private ondernemingen. De grondexploitaties van de gemeente Woensdrecht vallen onder bedrijfsactiviteiten. Dit betekent dat de gemeente vennootschapsplichtig is. De hoogte van de bijdrage per jaar is van een aantal factoren afhankelijk, waaronder de rekenmethode voor de afdracht. In 2019 moet de aangifte over het jaar 2017 zijn ingediend en verwachten wij duidelijkheid over de standpunten ten aanzien van de openingsbalans en fiscale winstberekening door de fiscus. Vanaf 2016 gelden tevens nieuwe regels die zijn opgenomen in de notitie Grondexploitaties 2016 van de commissie BBV. In de grondexploitaties is rekening gehouden met deze nieuwe regels.

De raming van de investeringen en opbrengsten van de grondexploitaties zijn geactualiseerd. Hierbij is voor alle complexen rekening gehouden met een kostenstijging van 2½%.

B Stand van zaken projecten

In onderstaande tabel wordt de prognose van de grondexploitaties weergegeven.

	Prognose eindopbrengst Begroting 2019			Prognose eindopbrengst Jaarrekening 2017		
	Prognose voordelig	Prognose nadelig	Prognose jaar gereed	Prognose voordelig	Prognose nadelig	Prognose jaar gereed
Complexen in exploitatie						
De Hoef Hoogerheide	€ 155.469		2019	€ 155.469		2019
Centrum Hoogerheide	€ 435.622		2024	€ 330.362		2026
Noordrand Ossendrecht	€ 440.728		2024	€ 488.012		2024
Verlengde Duinstraat H'heide	€ 1.357.151		2024			
Totaal	€ 2.388.970			€ 973.843		

Complexen in exploitatie

Complex De Hoef Hoogerheide

Complex de Hoef laat in 2019 een positief resultaat zien. Dit komt door de snelle verkoop van de bouw kavels. Ook het verkrijgen van een positief besluit op het niet nodig zijn van een grondwatersanering omdat deze voldoende stabiel is en afneemt betekent dat de gereserveerde saneringskosten nu volledig vervallen en leiden tot meer winst.

In de door de Commissie BBV uitgebrachte notitie wordt aangegeven dat (tussentijds) winst op grondexploitaties genomen moeten worden op het moment dat met zekerheid geconcludeerd kan worden dat het project winstgevend is. De tussentijdse winst moet genomen worden naar rato van de voortgang en is voor complex De Hoef voor 2019 berekend op € 59.500.

Complex Centrum Hoogerheide

De structuurvisie "Kern Hoogerheide" met de daarbij behorende grondexploitatie 'Centrum Hoogerheide' zijn vastgesteld door de raad van Woensdrecht. Deze grondexploitatie sluit positief. In 2016 tot heden zijn vooral kosten gemaakt voor het bestemmingsplan en voorbereidende kosten voor het ontwerp infrastructuur. In verband met te verwachten waterproblematiek is op advies van de rioolbeheerder een extra waterbuffer in het gebied opgenomen. Dit heeft geleid tot een iets minder positief resultaat. Het bestemmingsplan Scheldeweg Noord is in 2017 onherroepelijk in werking getreden. Een gedeelte van de gronden is aan derden geleverd in 2018. De overige gronden worden in 2019 geleverd. De tussentijdse winst voor het complex Centrum Hoogerheide, naar rato van de voortgang, is voor 2019 berekend op € 12.500.

In het complex centrum Hoogerheide is een extra kostenpost opgenomen van € 150.000. Het gaat wat betreft de kosten om extra programma van opslag voor verenigingen en het duurzaam opknappen van de terreininrichting van de toekomstige brandweerpost/gemeentewerf aan de Doelstraat. Zodoende ontstaat er een toekomst bestedigere brandweerpost/gemeentewerf. Door op de locatie

Semmelweisstraat 4 extra woningen te projecteren worden extra opbrengsten gerealiseerd. Hierdoor is er per saldo zelfs meer eindwinst voor de grondexploitatie centrum Hoogerheide.

Complex Verlengde Duinstraat Hoogerheide

Op de locatie Verlengde Duinstraat in Hoogerheide, gelegen achter de bestaande woningen aan de Verlengde Duinstraat en de Wouwbaan, zijn 27 woningen gepland. Voor de realisering van deze 27 woningen is door de raad 17 mei 2018 een bestemmingsplan vastgesteld. In augustus 2018 is het bestemmingsplan onherroepelijk in werking getreden. In dit plan worden 16 bouwkvavels uitgegeven door Ruimte voor Ruimte en 9 bouwkvavels door de gemeente en de uitgifte is in 2018 gestart. De tussentijdse winst voor het complex Verlengde Duinstraat Hoogerheide, naar rato van de voortgang, is voor 2019 berekend op € 518.900.

Complex Noordrand Ossendrecht

Het plan voorziet in de ontwikkeling van een duurzame woonwijk met circa 43 woningen in Ossendrecht. In het plan zijn 19 uitgeefbare bouwkvavels en 24 huurwoningen opgenomen. De start uitgifte van de bouwkvavels is voorzien na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan (beoogd 1e kwartaal 2019). De tussentijdse winst voor het complex Noordrand, naar rato van de voortgang, is voor 2019 berekend op € 45.600.

Tussentijdse winst 2019

De totale tussentijdse winst van de 4 complexen (De Hoef, Centrum Hoogerheide, Verlengde Duinstraat Hoogerheide en Noordrand Ossendrecht), naar rato van de voortgang, is voor 2019 berekend op € 636.500.

Complexen (nog) niet in exploitatie genomen

Complex overige gronden

De classificatie “niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)” is vervallen vanwege wijzigingen in BBV voorschriften en deze gronden zijn per 1-1-2016 verantwoord onder de materiële vaste activa, rubriek overige investeringen met economisch nut “grond en terreinen”. Dit betreft gronden waarvoor geen directe plannen en/of mogelijkheden zijn om de gronden binnen twee jaar te ontwikkelen. Deze gronden komen wel in aanmerking voor verkoop, pacht, verhuur of ontwikkelingen in de toekomst.

Reserves

Algemeen:

De reserves van het grondbedrijf zijn per 1 januari 2012 samengevoegd met de algemene reserve van de gemeente. Bij onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie zal de algemene reserve worden aangesproken om als buffer te fungeren.

Reserve anterieure overeenkomsten:

Deze reserve komt tot stand op basis van een wettelijke verplichting. Deze verplichting houdt in dat alle gemaakte kosten verhaald worden op initiatiefnemer. Deze reserve wordt gevoed door vooruitbetaalde bedragen door derden en zal afnemen in de jaren dat het project tot uitvoering wordt gebracht. De inkomsten kunnen niet gezien worden als winst, maar als het verhalen van gemaakte of nog te maken gemeentelijke kosten.

Overzichten

Overzicht van incidentele baten en lasten

Inleiding

De definitie voor het begrip “incidenteel” is baten en lasten, die zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen of materieel wijzigen. De BBV voorschriften vereisen, dat inzicht gegeven dient te worden in de incidentele baten en lasten. Baten en lasten uit eenmalige activiteiten ontstaan vanwege projecten, eenmalige bijdragen en onvoorziene situaties. Ook eenmalige onttrekkingen aan reserves worden als incidentele baten in lasten beschouwd.

In het onderstaand overzicht zijn de belangrijkste (groter dan € 10.000) opgenomen:

Incidentele baten (bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Programma				
2. Ruimte	733	504	248	215
5. Bestuurskracht	949	580	155	145
Totaal	1.683	1.083	403	360

Incidentele lasten (bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Programma				
1. Sociaal Domein	-217	-102	-33	-33
2. Ruimte	-203	-55	-	-
3. Leefomgeving	-288	-163	-25	-
4. Economie	-15	-	-	-
5. Bestuurskracht	-1.036	-717	-436	-426
Totaal	-1.758	-1.037	-494	-459
Saldo incidentele baten en lasten	76	-47	92	99

Presentatie van het structureel begrotingssaldo

	2019	2020	2021	2022
<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Saldo baten en lasten	-3.846	-956	-458	-460
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	3.871	1.015	632	580
Begrotingssaldo na bestemming	25	60	175	120
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	76	-47	92	99
Structureel begrotingssaldo	101	13	266	219

Overzicht van baten en lasten 2018-2022

Baten

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Programma 1. Sociaal Domein							
1.1 Sociale Veerkracht	35	-26	9	37	46	38	34
1.2 Integrale Toegang Sociaal Domein	8	-	8	7	7	7	7
1.3 Werk en Inkomen	6.435	97	6.533	6.110	6.007	5.982	5.958
1.4 Maatschappelijke Ondersteuning	4.889	52	4.941	328	323	323	323
1.5 Zorg voor Jeugd	4.405	135	4.539	1.777	1.771	1.771	1.771
1.6 Gezondheid	1	10	11	1	0	0	0
1.7 Onderwijs	151	112	263	150	148	148	148
Resultaat	15.924	380	16.304	8.410	8.302	8.271	8.242
Programma 2. Ruimte							
2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken	519	89	608	616	616	616	616
2.2 Grondbeleid	6.605	-113	6.492	1.410	1.471	549	483
2.3 Recreatie en toerisme	0	55	55	0	0	0	0
2.4 Sport en evenementen	93	1	95	82	82	82	82
Resultaat	7.218	32	7.250	2.108	2.168	1.246	1.180
Programma 3. Leefomgeving							
3.1 Landschap en natuur	0	-	0	-	-	-	-
3.2 Milieu & duurzaamheid	0	-	0	0	0	0	0
3.3 Beheer openbaar gebied	2.026	70	2.095	2.017	2.013	2.013	2.013
3.4 Verkeer en Vervoer	2	-	2	2	1	1	1
3.5 Monumenten en Cultuur	40	-	40	40	40	40	40
3.6 Burger- en overheidsparticipatie	0	-	0	0	0	0	0
3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties	227	-	227	192	191	191	191
Resultaat	2.295	70	2.365	2.251	2.246	2.246	2.246
Programma 4. economie							
4.1 Werkgelegenheid	0	-	0	0	0	0	0
4.2 Middenstand en winkelgebieden	25	-2	23	23	23	23	23
4.3 Bedrijventerreinen	-	-	-	-	-	-	-
4.4 Afvalinzameling	2.519	-18	2.501	2.805	2.805	2.805	2.805
4.5 Aviolanda	0	-	0	0	0	0	0
Resultaat	2.544	-20	2.523	2.828	2.828	2.828	2.828
Programma 5. Bestuurskracht							
5.1 Openbare orde en veiligheid	2.312	-	2.312	18	17	17	17
5.2 Handhaving	32	-	32	39	38	38	38
5.3 Dienstverlening en burgerzaken	415	-	415	327	327	327	330
5.4 Samenwerken en besturen	121	33	154	184	182	182	157
5.5 Financiën*	16.841	41	16.882	25.478	25.929	26.164	26.411
5.6 Belastingen en heffingen	4.808	22	4.831	4.814	4.841	4.884	4.926
5.7 Informatievoorziening en automatisering	0	-	0	0	0	0	0
5.8 Overhead	4	66	70	26	20	20	20
5.9 Personeel en organisatie	0	-	0	0	0	0	0
5.10 Communicatie	0	-	0	0	0	0	0
5.11 Juridische zaken	0	-	0	0	0	0	0
Resultaat	24.533	162	24.695	30.886	31.354	31.632	31.900
Mutaties in de reserves	2.491	5.548	8.038	4.009	1.325	877	693
Totaal Baten	55.005	6.171	61.176	50.493	48.225	47.100	47.089

* exclusief mutaties in de reserves

Lasten

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting primair 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Programma 1. Sociaal Domein							
1.1 Sociale Veerkracht	-1.336	-17	-1.353	-1.366	-1.333	-1.326	-1.327
1.2 Integrale Toegang Sociaal Domein	-756	-112	-868	-975	-927	-849	-850
1.3 Werk en Inkomen	-9.256	-134	-9.391	-9.099	-8.888	-8.850	-8.808
1.4 Maatschappelijke Ondersteuning	-4.935	-188	-5.123	-4.957	-5.220	-5.117	-5.250
1.5 Zorg voor Jeugd	-5.007	51	-4.956	-4.827	-4.866	-4.861	-4.879
1.6 Gezondheid	-838	-65	-903	-904	-903	-900	-901
1.7 Onderwijs	-2.231	-125	-2.356	-2.161	-2.184	-2.192	-2.339
Resultaat	-24.359	-592	-24.951	-24.290	-24.321	-24.095	-24.355
Programma 2. Ruimte							
2.1 Ruimtelijke ordening en bouwzaken	-196	-97	-293	-508	-145	-144	-144
2.2 Grondbeleid	-6.547	1.249	-5.298	-503	-872	-275	-250
2.3 Recreatie en toerisme	-199	-246	-445	-137	-111	-93	-93
2.4 Sport en evenementen	-784	-116	-900	-750	-804	-779	-768
Resultaat	-7.725	790	-6.935	-1.898	-1.931	-1.291	-1.254
Programma 3. Leefomgeving							
3.1 Landschap en natuur	-0	-	-0	-0	-0	-0	-0
3.2 Milieu & duurzaamheid	-195	1	-195	-216	-216	-215	-215
3.3 Beheer openbaar gebied	-4.560	-1.075	-5.635	-6.532	-4.633	-4.594	-4.593
3.4 Verkeer en Vervoer	-366	-165	-532	-960	-555	-561	-554
3.5 Monumenten en Cultuur	-216	-	-216	-63	-67	-67	-67
3.6 Burger- en overheidsparticipatie	-105	-12	-117	-108	-83	-108	-108
3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties	-782	-54	-836	-758	-901	-896	-869
Resultaat	-6.225	-1.306	-7.531	-8.638	-6.455	-6.441	-6.406
Programma 4. economie							
4.1 Werkgelegenheid	-12	-	-12	-27	-12	-12	-12
4.2 Middenstand en winkelgebieden	-57	-5	-62	-71	-71	-71	-71
4.3 Bedrijventerreinen	-	-	-	-	-	-	-
4.4 Afvalinzameling	-2.085	-288	-2.373	-2.308	-2.309	-2.309	-2.309
4.5 Aviolanda	-19	-21	-40	-15	-13	-12	-11
Resultaat	-2.172	-315	-2.487	-2.421	-2.405	-2.404	-2.402
Programma 5. Bestuurskracht							
5.1 Openbare orde en veiligheid	-1.714	86	-1.628	-1.876	-1.919	-1.969	-2.014
5.2 Handhaving	-270	-24	-294	-267	-267	-263	-262
5.3 Dienstverlening en burgerzaken	-231	-	-231	-169	-169	-168	-168
5.4 Samenwerken en besturen	-1.994	34	-1.960	-2.152	-2.051	-2.041	-2.019
5.5 Financiën*	-165	-451	-615	-285	-199	-128	-120
5.6 Belastingen en heffingen	-405	-54	-459	-515	-473	-413	-414
5.7 Informatievoorziening en automatisering	-112	-	-112	-112	-114	-114	-114
5.8 Overhead	-6.212	-264	-6.477	-7.599	-7.444	-7.248	-7.220
5.9 Personeel en organisatie	-61	-6	-67	-61	-60	-60	-60
5.10 Communicatie	-55	-	-55	-40	-40	-40	-40
5.11 Juridische zaken	-7	-	-7	-7	-7	-7	-7
Resultaat	-11.227	-679	-11.905	-13.084	-12.743	-12.450	-12.438
Mutaties in de reserves	-3.138	-4.124	-7.263	-138	-310	-245	-113
Totaal Lasten	-54.847	-6.226	-61.072	-50.468	-48.165	-46.926	-46.969
Saldo van Baten en Lasten	158	-55	103	25	60	175	120

* exclusief mutaties in de reserves

Overzicht van baten en lasten 2019 naar taakvelden

Taakveld BBV -deel 1

(Bedragen x € 1.000)

		Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
0.1 - Bestuur	Baten	183	182	182	157
	Lasten	-1.522	-1.520	-1.510	-1.485
	Resultaat	-1.339	-1.339	-1.328	-1.328
0.10 - Mutaties reserves	Baten	4.009	1.325	877	693
	Lasten	-138	-310	-245	-113
	Resultaat	3.871	1.015	632	580
0.2 - Burgerzaken	Baten	327	327	327	330
	Lasten	-221	-196	-220	-220
	Resultaat	106	131	107	110
0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	40	40	40	40
	Lasten	-55	-59	-59	-59
	Resultaat	-15	-19	-19	-19
0.4 - Overhead	Baten	26	20	20	20
	Lasten	-7.759	-7.604	-7.408	-7.380
	Resultaat	-7.733	-7.584	-7.387	-7.359
0.5 - Treasury	Baten	18	17	17	17
	Lasten	-16	-14	-14	-14
	Resultaat	2	3	4	4
0.61 - OZB woningen	Baten	2.572	2.597	2.623	2.649
	Lasten	-263	-263	-262	-262
	Resultaat	2.309	2.335	2.361	2.387
0.62 - OZB niet-woningen	Baten	1.711	1.728	1.745	1.762
	Resultaat	1.711	1.728	1.745	1.762
0.64 - Belastingen overig	Baten	108	93	93	93
	Lasten	-252	-210	-152	-152
	Resultaat	-144	-117	-59	-59
0.7 - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	29.365	29.756	29.967	30.189
	Resultaat	29.365	29.756	29.967	30.189
0.8 - Overige baten en lasten	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-248	-237	-236	-236
	Resultaat	-248	-237	-236	-236

Taakveld BBV -deel 2

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
0.9 - Vennootschapsbelasting (VpB)				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-192	-113	-44	-36
Resultaat	-192	-113	-44	-35
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer				
Baten	18	17	17	17
Lasten	-1.759	-1.802	-1.852	-1.898
Resultaat	-1.741	-1.785	-1.836	-1.881
1.2 - Openbare orde en veiligheid				
Baten	39	39	39	39
Lasten	-384	-384	-379	-378
Resultaat	-345	-345	-341	-340
2.1 - Verkeer en vervoer				
Baten	40	38	38	38
Lasten	-4.727	-2.609	-2.602	-2.593
Resultaat	-4.687	-2.571	-2.564	-2.555
2.2 - Parkeren				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-11	-11	-11	-11
Resultaat	-11	-11	-11	-11
3.1 - Economische ontwikkeling				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-61	-46	-46	-46
Resultaat	-61	-46	-46	-46
3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-15	-13	-12	-11
Resultaat	-15	-13	-12	-11
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Baten	23	23	23	23
Lasten	-37	-37	-37	-37
Resultaat	-14	-14	-14	-14
3.4 - Economische promotie				
Baten	423	423	423	423
Resultaat	423	423	423	423
4.1 - Openbaar basisonderwijs				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-37	-37	-36	-36
Resultaat	-37	-37	-36	-36
4.2 - Onderwijshuisvesting				
Baten	1	0	0	0
Lasten	-907	-943	-926	-1.075
Resultaat	-906	-943	-926	-1.075
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken				
Baten	117	116	116	116
Lasten	-747	-730	-757	-756
Resultaat	-631	-614	-641	-640

Taakveld BBV -deel 3

(Bedragen x € 1.000)

		Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
5.1 - Sportbeleid en activering	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-55	-55	0	0
	Resultaat	-55	-55	0	0
5.2 - Sportaccommodaties	Baten	71	70	70	70
	Lasten	-666	-713	-689	-678
	Resultaat	-595	-643	-619	-608
5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-116	-116	-115	-115
	Resultaat	-115	-115	-115	-115
5.4 - Musea	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-120	-122	-121	-121
	Resultaat	-120	-122	-121	-121
5.6 - Media	Baten	32	32	32	32
	Lasten	-470	-474	-472	-472
	Resultaat	-438	-442	-440	-440
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Baten	15	14	14	14
	Lasten	-1.186	-974	-1.008	-1.009
	Resultaat	-1.172	-959	-994	-995
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	209	207	207	207
	Lasten	-2.061	-2.179	-2.168	-2.143
	Resultaat	-1.852	-1.972	-1.961	-1.936
6.2 - Wijkteams	Baten	7	7	7	7
	Lasten	-964	-915	-838	-839
	Resultaat	-957	-909	-831	-832
6.3 - Inkomensregelingen	Baten	3.935	3.899	3.899	3.899
	Lasten	-6.863	-6.689	-6.647	-6.662
	Resultaat	-2.927	-2.790	-2.749	-2.764
6.4 - Begeleide participatie	Baten	3	1	1	1
	Lasten	-2.324	-2.154	-2.155	-2.128
	Resultaat	-2.321	-2.153	-2.154	-2.127

Taakveld BBV -deel 4

(Bedragen x € 1.000)

		Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
6.5 - Arbeidsparticipatie	Baten	36	45	38	33
	Lasten	-330	-369	-373	-346
	Resultaat	-294	-323	-335	-312
6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	75	74	74	74
	Lasten	-762	-765	-766	-771
	Resultaat	-688	-691	-692	-697
6.71 - Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	253	249	249	249
	Lasten	-3.935	-4.208	-4.108	-4.237
	Resultaat	-3.683	-3.959	-3.859	-3.987
6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	7	2	2	2
	Lasten	-4.174	-4.214	-4.213	-4.230
	Resultaat	-4.167	-4.212	-4.211	-4.228
6.81 - Geëscaleerde zorg 18+	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-244	-229	-223	-223
	Resultaat	-244	-228	-223	-223
6.82 - Geëscaleerde zorg 18-	Baten	33	32	32	32
	Lasten	-674	-673	-670	-671
	Resultaat	-642	-641	-638	-639
7.1 - Volksgezondheid	Baten	1	0	0	0
	Lasten	-883	-882	-879	-880
	Resultaat	-882	-882	-878	-880
7.2 - Riolering	Baten	1.900	1.900	1.900	1.900
	Lasten	-1.703	-1.703	-1.701	-1.702
	Resultaat	197	197	199	198
7.3 - Afval	Baten	2.805	2.805	2.805	2.805
	Lasten	-2.308	-2.309	-2.309	-2.309
	Resultaat	497	497	497	497
7.4 - Milieubeheer	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-216	-216	-215	-215
	Resultaat	-216	-215	-215	-215

Taakveld BBV -deel 5*(Bedragen x € 1.000)*

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria				
Baten	75	74	73	73
Lasten	-67	-70	-47	-47
Resultaat	7	4	26	27
8.1 - Ruimtelijke ordening				
Baten	1.521	1.581	659	594
Lasten	-900	-931	-334	-309
Resultaat	620	651	326	285
8.3 - Wonen en bouwen				
Baten	494	490	490	490
Lasten	-94	-68	-68	-68
Resultaat	401	422	422	422
Resultaat van Baten en Lasten	25	60	175	120

Overzicht van baten en lasten naar kostensoorten

Begroting 2019 (bedragen x € 1.000)

	Baten	Lasten
11 - Salarissen en sociale lasten	-	-10.516
21 - Belastingen	-	-311
31 - Grond	1.301	-2
32 - Duurzame goederen	97	-478
33 - Pachten	16	-
36 - Huren	248	-
37 - Leges en andere rechten	3.149	-
38 - Overige goederen en diensten	677	-7.343
42 - Subsidies	-	-356
51 - Rente	14	-
52 - Dividenden en winsten	61	-
71 - Mutatie reserves	4.009	-138
72 - Mutatie voorzieningen	383	-4.453
73 - Afschrijvingen	-	-2.298
74 - Toegerekende reële en bespaarde rente	-	-194
221 - Belastingen op producenten	4.918	-
222 - Belastingen op huishoudens	1.786	-
341 - Sociale uitkeringen in natura	-	-8.326
342 - Eigen bijdragen en verhaal sociale uitkeringen in natura	234	-
351 - Ingeleend personeel	-	-332
352 - Uitgeleend personeel	55	-
411 - Sociale uitkeringen in geld	-	-3.995
412 - Verhaal sociale uitkeringen in geld	69	-
431 - Inkomensoverdrachten - Rijk	33.471	-111
433 - Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	-	-4.081
436 - Inkomensoverdrachten - overige overheden	-	-3.361
438 - Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	-	-4.038
448 - Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	5	-135
Totaal	50.493	-50.468

Saldo van Baten en Lasten	25
----------------------------------	-----------

Overzicht van baten en lasten naar kostensoorten (per programma)

Baten (Bedragen x € 1.000)		Sociaal Domein	Ruimte	Leef- omgeving	Economie	Bestuurs- kracht	Totaal
31	Grond	-	1.301	-	-	-	1.301
32	Duurzame goederen	-	97	-	-	-	97
33	Pachten	-	13	4	-	-	16
36	Huren	28	81	121	-	18	248
37	Leges en andere rechten	8	610	96	2.077	358	3.149
38	Overige goederen en diensten	25	5	128	494	25	677
51	Rente	-	-	2	-	11	14
52	Dividenden en winsten	-	-	-	55	6	61
71	Mutatie reserves	-	-	-	-	4.009	4.009
72	Mutatie voorzieningen	-	-	-	202	181	383
221	Belastingen op producenten	-	-	245	-	4.673	4.918
222	Belastingen op huishoudens	-	-	1.648	-	138	1.786
342	Eigen bijdragen en verhaal sociale uitkeringen in natura	234	-	-	-	-	234
352	Uitgeleend personeel	33	1	5	-	16	55
412	Verhaal sociale uitkeringen in geld	69	-	-	-	-	69
431	Inkomensoverdrachten - Rijk	8.015	-	-	-	25.457	33.471
448	Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	-	1	-	-	4	5
Totaal Baten		8.410	2.108	2.251	2.828	34.895	50.493

Lasten (Bedragen x € 1.000)		Sociaal Domein	Ruimte	Leef- omgeving	Economie	Bestuurs- kracht	Totaal
11	Salarissen en sociale lasten	-3.019	-109	-726	-32	-6.630	-10.516
21	Belastingen	-16	-18	-56	-	-221	-311
31	Grond	-	-2	-	-	-	-2
32	Duurzame goederen	-15	-438	-	-	-25	-478
38	Overige goederen en diensten	-331	-496	-2.561	-1.743	-2.211	-7.343
42	Subsidies	-135	-190	-	-30	-	-356
71	Mutatie reserves	-	-	-	-	-138	-138
72	Mutatie voorzieningen	-22	-37	-4.312	-	-82	-4.453
73	Afschrijvingen	-722	-353	-802	-	-422	-2.298
74	Toegerekende reële en bespaarde rente	-71	-8	-51	-14	-49	-194
341	Sociale uitkeringen in natura	-8.326	-	-	-	-	-8.326
351	Ingeleend personeel	-87	-2	-36	-0	-207	-332
411	Sociale uitkeringen in geld	-3.995	-	-	-	-	-3.995
431	Inkomensoverdrachten - Rijk	-	-	-	-	-111	-111
432	Inkomensoverdrachten - gemeenten	-0	-0	-0	-0	0	-0
433	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	-1.060	-	-40	-42	-2.939	-4.081
436	Inkomensoverdrachten - overige overheden	-3.262	-55	-	-3	-42	-3.361
438	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	-3.104	-178	-54	-556	-145	-4.038
448	Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	-125	-10	-	-	-	-135
Totaal Lasten		-24.290	-1.898	-8.638	-2.421	-13.222	-50.468
Saldo van Baten en Lasten		-15.880	210	-6.386	407	21.673	25

Geprognoseerde balans

Bedragen x € 1.000

VASTE ACTIVA	01-01-2019	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
A. IMMATERIELE VASTE ACTIVA					
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-	-	-
Totaal	0	0	0	0	0
B. MATERIELE VASTE ACTIVA					
Investerings met economisch nut	32.067	30.705	29.531	28.345	27.063
Investerings met maatschappelijk nut	7.137	6.625	6.054	5.493	4.934
Totaal	39.204	37.329	35.584	33.838	31.996
C. FINANCIELE VASTE ACTIVA					
	4.442	4.437	4.432	4.427	4.422
Totaal Vaste Activa	43.646	41.766	40.016	38.265	36.419

VLOTTENDE ACTIVA

Totaal Vlottende Activa	10.463	9.614	10.014	9.139	8.780
TOTAAL ACTIVA	54.109	51.380	50.031	47.404	45.199

VASTE PASSIVA	01-01-2019	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
H. EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserve	6.472	5.419	4.759	4.614	4.559
Bestemmingsreserves	16.062	13.348	12.914	12.461	12.051
Saldo van de begroting	103	25	60	175	120
Totaal	22.638	18.792	17.733	17.250	16.731
I. VOORZIENINGEN					
	11.782	13.212	12.694	12.582	12.753
J. VASTE SCHULD					
	3.607	6.359	5.719	5.073	4.423
Totaal Vaste Passiva	38.026	38.362	36.145	34.905	33.907

VLOTTENDE PASSIVA

K. VLOTTENDE SCHULD	14.873	11.858	12.776	11.439	10.282
L. OVERLOPENDE PASSIVA					
	1.210	1.160	1.110	1.060	1.010
Totaal Vlottende Passiva	16.083	13.018	13.886	12.499	11.292
TOTAAL PASSIVA	54.109	51.380	50.031	47.404	45.199

Algemene dekkingsmiddelen

Specificatie van de algemene dekkingsmiddelen

Product	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
1.3	Werk en Inkomen	Integratie uitk. Sociaal Domein Participatiewet	€ - € 2.171.082	€ 2.171.082
1.5	Zorg voor Jeugd	Integratie uitk. Sociaal Domein Jeugd	€ - € 1.737.586	€ 1.737.586
5.5	Financiën	Deelnemingen en beleggingen	€ 208 € 6.402	€ 6.194
5.5	Financiën	Renteresultaat / bespaarde rente	€ 15.511 € 1.116	€ 14.395-
5.5	Financiën	Algemene uitkering gemeentefonds	€ - € 25.456.575	€ 25.456.575
5.6	Belastingen en heffingen	Onroerende zaakbelastingen woningen	€ - € 2.571.594	€ 2.571.594
5.6	Belastingen en heffingen	Onroerende zaakbelastingen niet-woningen	€ - € 1.710.936	€ 1.710.936
5.6	Belastingen en heffingen	Forensenbelasting	€ - € 32.647	€ 32.647
5.6	Belastingen en heffingen	Toeristenbelasting	€ - € 390.000	€ 390.000
5.6	Belastingen en heffingen	Hondenbelasting	€ - € 105.000	€ 105.000
Totaal algemene dekkingsmiddelen		€ 15.719	€ 34.182.938	€ 34.167.219

In de Programmabegroting is een budget voor onvoorziene uitgaven opgenomen (Programma 5 'Bestuurskracht', product 5.5 'Financiën').

Budget voor onvoorziene uitgaven

Product	Omschrijving	Raming
5.5	Financiën	Onvoorziene uitgaven
Totaal onvoorziene uitgaven		€ 35.000

Bijlagen

A. Investeringsoverzicht 2019

Bedragen in x € 1.000

Programma 1 Sociaal Domein					
Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Dekking
Renovatie op Dreef Putte	1.600				Begrotingsresultaat
Verbetering De Boemerang	100				Begrotingsresultaat
Doorontwikkeling integrale toegang	50				Begrotingsresultaat
Nieuwbouw basisschool Woensdrecht				7.100	Begrotingsresultaat
Totaal	1.750	0	0	7.100	

Programma 2 Ruimte					
Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Dekking
Invoering Omgevingswet	225				Algemene reserve
Renovatie gemeentelijke sport- en tennisparken	124				Begrotingsresultaat
Algehele herziening omgevingsplan buitengebied	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	Algemene reserve
	349	0	0	0	

Programma 3 Leefomgeving					
Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Dekking
Uitvoering project Scheldeweg Noord	1.000				Begrotingsresultaat
Parkeerplaats Korteven	200				Begrotingsresultaat
Uitvoeringsprogramma onderhoud wegen	1.007	980	889	889	Voorziening onderhoud wegen
Uitvoeringsprogramma openbare verlichting	345	360	246	298	Voorziening onderhoud openbare verlichting
Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer	383	497	335		Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer	904	1.099	1.055	1.055	Voorziening rioolbeheer
Reconstructie Vijverstraat Huijbergen	75				Begrotingsresultaat
Verharding en fundering Demerstraat te Huijbergen		260			Begrotingsresultaat
	3.914	3.196	2.525	2.242	

Programma 4 Economie					
Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Dekking
Geen investeringen					
	0	0	0	0	

Programma 5 Bestuurskracht					
Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Dekking
Aanschaf werkmaterieel	2	176	108	54	Bestemmingsreserve materieel team Wijk- & Dorpsbeheer
Herinrichting gemeentehuis	p.m.				Algemene reserve
Uitvoering informatiebeleidsplan 2017-2019	p.m.				Algemene reserve
	2	176	108	54	

Totaal investeringen	6.015	3.372	2.633	9.396	
----------------------	-------	-------	-------	-------	--

B. Toelichting op grote investeringen

In deze bijlage wordt nadere informatie gegeven over de grotere investeringsuitgaven van de gemeente Woensdrecht, geselecteerd op de criteria investeringsomvang, infrastructuur en actualiteit. De rapportagewijze is afgestemd met de gemeenteraad. Over reguliere onderhouds- en beheerprojecten, zoals aan wegen, verlichting, gebouwen, e.d. wordt hier niet apart gerapporteerd. Ten opzichte van de voorgaande rapportage (Jaarstukken 2017) is het project Bedrijventerrein Putte -wegens afronding- niet meer opgenomen en zijn de projecten rehabilitatie Calfven en Noordrand Ossendrecht toegevoegd.

Per project wordt de voortgang gerapporteerd op de aspecten geld, kwaliteit en tijd met als classificatie:

Goed	Geen of nauwelijks problemen. Project blijft binnen toleranties.
Matig	Kleine problemen. Toleranties dreigen te worden overschreden.
Slecht	Grote problemen. Toleranties zijn reeds overschreden.

Pannenhoef

Werkzaamheden betreffen met name het realiseren van een nieuwe wegconstructie.

Pannenhoef

Projectgegevens			Bedrag excl. Btw
Opdrachtgever	gemeentebestuur	Projectbudget	€ 317.372
Datum goedkeuring raad	september 2015	Goedgekeurde wijzigingen	
Startdatum	18 juli 2016	Actueel budget	€ 59.000
Prognose opleverdatum	9 september 2016		
Werkelijke opleverdatum	9 september 2016	Prognose projectkosten	€ 304.599
Vennootschapsbelasting			

Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken
basis van opdracht	het realiseren van een nieuwe wegconstructie in de Pannenhoef en van een gedeelte van de Molenbosstraat (rehabilitatie)
bestemmingsplan	nvt
grondaankopen	nvt
natuurcompensatie	nvt

Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken
geld	Goed	binnen budget afgerond
kwaliteit	Goed	uitstekend
tijd	Goed	binnen planning

Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen
bestemmingsplan	-	
grondaankopen	-	
natuurcompensatie	-	
ondergrond	Matig	de grond, die in depot zat voor de keuring is afgekeurd en afgevoerd; kwaliteit van de achtergrondwaarde (schoon)

Rehabilitatie Calfven

Deze werkzaamheden zijn in het 2e kwartaal van 2018 gestart.

Projectgegevens			
Opdrachtgever:	gemeentebestuur	Projectbudget:	€ 713.680 excl btw
Datum goedkeuring raad:		Goedgekeurde wijzigingen:	€ 166.900
Startdatum:	mei 2018	Actueel budget:	€ 434.831
Prognose opleverdatum:	september 2018	Prognose projectkosten:	€ 650.000
Werkelijke opleverdatum:	eind 2018		
Vennootschapsbelasting:			

Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken
basis van opdracht:	rehabiliteren, herinrichten en uitbreiden 30 km zone
bestemmingsplan:	n.v.t.
grondaankopen:	n.v.t.
natuurcompensatie:	n.v.t.

Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken
geld	Goed	project loopt binnen raming, Voor een deel van Calfven noord heeft de aannemer een correcte aanbidding gedaan; deze is in overleg met de portefeuillehouder goedgekeurd.
kwaliteit	Goed	kwaliteit werk is goed; na gereedkomen rijbaan gedeelten komt er nog een extra opknapronde voor de natuursteen.
tijd	Goed	werk loopt iets buiten planning door externe factoren (nutspartijen). Deel noord start oktober.

Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen
bestemmingsplan:	Goed	
grondaankopen:	Goed	
natuurcompensatie:	Goed	

Tervoplein

Herontwikkeling Tervoplein Putte

Projectgegevens			Bedragen excl btw
Opdrachtgever:	gemeentebestuur	Projectbudget	€ 600.000
Datum goedkeuring raad:	november 2012	Goedgekeurde wijzigingen	€ 310.000
Startdatum:	mei 2016	prov. Subsidie regenwaterriool	€ 135.000
Prognose opleverdatum:	juni 2018	Actueel budget	€ 1.045.000
Werkelijke opleverdatum:		Prognose projectkosten	
Vennootschapsbelasting:			

Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken
basis van opdracht	het realiseren van een vernieuwplan voor het winkelgebied. Sloop van bestaande bebouwing, nieuwbouw van een winkelcomplex met bovenwoningen en de aanleg van een parkeerterrein met regenwatervoorziening.
bestemmingsplan	Gereed.
sloop / nieuwbouw	nieuwbouw gereed, sloop bestaande bebouwing in uitvoering.
parkeerterrein	geplande uitvoering mei - september 2018.
regenwatervoorziening	geplande uitvoering januari - mei 2018.

Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken
geld	Goed	De werken (regenwaterriool, Tervoplein en herstraten) zijn aangenomen binnen beschikbaar budget.
kwaliteit	Goed	
tijd	Goed	

Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen
sloop / nieuwbouw	Goed	bestaande bebouwing is gesloopt. Alleen de zijgevel Antwerpsestraat 59 moet nog worden afgewerkt. Planning september 2018.
parkeerterrein	Goed	Gereed.
regenwatervoorziening	Goed	Gereed.
herstraten deel Antwerpsestr.	Goed	Zal worden uitgevoerd in de periode van het jaar in overleg met ondernemersvereniging.

Noordrand Ossendrecht

Woningbouw ontwikkeling, grondexploitatie 'Noordrand Ossendrecht'

Projectgegevens			Bedragen excl btw
Opdrachtgever:	gemeentebestuur	Projectbudget 2018-2026	€ 3.272.106
Datum goedkeuring raad:	8 februari 2018	Goedgekeurde wijzigingen	€ -
Startdatum:	8 februari 2018	Actueel budget	
Prognose opleverdatum:	2026		
Werkelijke opleverdatum:		Prognose projectkosten 2018-2026	€ 3.272.106
Vennootschapsbelasting:		Prognose opbrengsten 2018-2026	€ 3.776.081

Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken
basis van opdracht	het realiseren van woningbouwontwikkeling in ossendrecht en de ontwikkeling van eigen gronden.
voorbereiding	Het bestemmingsplan wordt in november 2018 vastgesteld door de raad. Indien er geen beroepen worden ingesteld is het bestemmingsplan in december onherroepelijk. De kunstgrasvelden zijn vanwege de wens om snel tot ontwikkeling over te gaan reeds dit jaar aangelegd.
grondverkopen	De gronden worden pas verkocht bij onherroepelijk bestemmingsplan. Er is veel interesse voor zowel de huurwoningen als de vrije kavels.
bouw-/woningrijp maken	De kunstgrasvelden zijn deze zomer aangelegd zodat de locatie vrij is voor bouw- woonrijp maken. Het bestek bouw- woonrijpmaken wordt voorbereid zodat in maart 2019 bouwrijp gemaakt kan worden voor de start bouw van de huurwoningen.
opdracht bouw-/woningrijp	aanbesteding bouw- woonrijp maken is gepland voor maart 2019.

Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken
geld	Matig	Het was de wens van het college/raad om de kunstgrasvelden zo snel als mogelijk te verplaatsen om de woningbouw ontwikkeling zo snel mogelijk te laten plaatsvinden. Dit betekent dat er al grote investeringen gerealiseerd zijn nog voordat het bestemmingsplan onherroepelijk wordt.
kwaliteit	Goed	De sportvelden zijn aanbesteed conform KNVB normen. Het bestemmingsplan borgt een goede kwaliteit van de nieuwe woonwijk en rechtszekerheid voor de omgeving.
tijd	Goed	Het project loopt volgens planning.

Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen
voorbereiding	Matig	Uit de onderzoeken in kader van het bestemmingsplan zijn geen risico's gebleken. Er is echter nog geen onherroepelijk bestemmingsplan.
grondverkopen	Matig	Er is veel interesse in de wijk maar grondverkoop start pas bij onherroepelijk bestemmingsplan.
bouw-/woningrijp maken	Matig	Er zijn kostenstijgingen voor het bouw- en woonrijp maken. Uit de laatste ramingen blijken echter geen grote risico's voor de kosten.
opdracht bouw-/woningrijp	Matig	De kunstgrasvelden zijn aanbesteed en aangelegd binnen budget. De verwachting is dat bouw- en woonrijp maken van de wijk ook binnen budget mogelijk is.

Masterplan Kern Hoogerheide, grondexploitatie centrum Hoogerheide

Projectgegevens			Bedragen excl. btw
Opdrachtgever:	gemeentebestuur	Projectbudget 2016-2026	€ 4.948.134
Datum goedkeuring raad:	26 mei 2016	Goedgekeurde wijzigingen	€ -
Startdatum:	26 mei 2016	Actueel budget	
Prognose opleverdatum:	2026		
Werkelijke opleverdatum:		Prognose projectkosten 2016-2026	€ 4.948.134
Vennootschapsbelasting:		Prognose opbrengsten 2016-2026	€ 5.269.474

Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken
basis van opdracht voorbereiding	Ontwikkelen van eigen gronden binnen Masterplan centrum Hoogerheide. Het contract voor de realisatie van de brandweerpost/gemeentewerf is uitgewerkt. Dit jaar en volgend jaar start de planvoorbereiding voor de locatie Semmelweis.
grondverkopen	De meeste koopovereenkomsten met partijen zijn afgesloten. Alleen voor de locatie Semmelweisstraat is nog geen koopovereenkomst.
bouw-/woningrijp maken	Gebied deelplan Noord is bouwrijp en voor 80% woonrijp, locatie Semmelweisstraat wacht op planvorming.
opdracht bouw-/woningrijp	Opdracht aanleg bouw- woonrijp maken deelplan noord is uitgezet, voor locatie Semmelweisstraat nog niet.

Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken
geld	Goed	Uitgaven brandweerpost/gemeentewerf stijgen met circa 150.000. Dit wordt opgevangen door extra inkomsten in de toekomstige ontwikkeling aan de Semmelweisstraat waardoor per saldo meer winst.
kwaliteit	Goed	Kwaliteit is geborgd door middel van opdracht bouw- woonrijp maken, UAV-GC contract realisatie brandweerpost/gemeentewerf.
tijd	Goed	Ontwikkeling locatie Semmelweisstraat kan eerder plaatsvinden. Hierop is de grondexploitatie aangepast.

Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen
voorbereiding	Matig	wachten met ontwikkeling deelplan Semmelweis totdat deelplan Noord afgerond is en inzicht in kosten/baten is verkregen.
grondverkopen	Matig	op deelplan Semmelweis mogelijk meer grondopbrengsten realiseren bij tegenvallers.
bouw-/woningrijp maken	Matig	op deelplan Semmelweis mogelijk lagere niveau bouw/woonrijp maken bij tegenvallers.
opdracht bouw-/woningrijp	Matig	opdracht deels uitgezet en binnen budget, er zijn echter kostenstijgingen bouw- woonrijp maken te verwachten voor de locatie Semmelweisstraat.

Masterplan Kern Hoogerheide, realisatie brandweerpost en gemeentewerf Doelstraat

Projectgegevens		Bedragen excl. btw	
Opdrachtgever	gemeentebestuur	Projectbudget	€ 2.260.000
Datum goedkeuring raad	26 mei 2016	Goedgekeurde wijzigingen	€ 150.000
Startdatum	26 mei 2016	Actueel budget	€ 2.220.000
Prognose opleverdatum	2018	Prognose projectkosten	€ 2.410.000
Werkelijke opleverdatum		Prognose opbrengsten	nvt
Vennootschapsbelasting			

Projectdoelstellingen	Voortgang/stand van zaken
basis van opdracht	Realisatie van een nieuwe brandweerpost/gemeentewerf aan de Doelstraat te Hoogerheide.
bestemmingsplan	het bestemmingsplan is onherroepelijk geworden in 2017.
grondaankopen	koopovereenkomst locatie is ondertekend.
bestek en tekening	In 2018 is de bouwopdracht uitgewerkt, er blijkt o.a. opslag van verenigingen plaats te vinden en het terrein moet ook verbeterd worden. Aanvullend wordt extra krediet gevraagd voor een post onvoorzien. Het PVE wordt gewijzigd. Hiervoor is het noodzakelijk om € 150.000 extra krediet te vragen aan de raad.
bouwopdracht	in 2018 wordt de bouwopdracht definitief gegund.

Criterium	Oordeel	Toelichting stand van zaken
geld	Matig	Door het extra programma zijn de totale bouwkosten gaan stijgen. Deze worden echter gecompenseerd door extra opbrengsten in de grondexploitatie Centrum Hoogerheide.
kwaliteit	Goed	In het PVE en de bouwopdracht wordt de kwaliteit geborgd.
tijd	Goed	Planning voorbereiding en realisatie ligt nog steeds op schema

Belangrijkste risico's	Hoogte risico	Beheersmaatregelen
bestemmingsplan	Goed	geen maatregelen noodzakelijk.
grondaankopen	Goed	geen maatregelen noodzakelijk.
bestek en tekening	Matig	Door het extra PVE is de verwachting dat de bouwkosten stijgen. De projectleider informeert het college hieromtrent.
bouwopdracht	Goed	Het contract wordt getekend met ontbindende voorwaarde qua goedkeuring door raad.

C. Reserves en voorzieningen

Overzicht eigen financieringsmiddelen (reserves)

Bedragen in €					
Nr.	Omschrijving reserve	Saldo 01-01-2019	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2019
1	Algemene reserve	6.472.214	0	1.156.997	5.315.217
2	Reserve toekomstvisie	185.291	0	96.500	88.791
3	Reserve revitalisering dorpskern Hoogerheide	21.817	0	0	21.817
4	Reserve revitalisering dorpskern Huijbergen	250.661	0	0	250.661
5	Reserve revitalisering dorpskern Ossendrecht	84.315	0	0	84.315
6	Reserve revitalisering dorpskern Putte	28	0	0	28
7	Reserve revitalisering dorpskern Woensdrecht	36.969	0	0	36.969
8	Reserve Maintenance Valley	145.820	0	0	145.820
9	Reserve budget gemeenteraad	258.478	0	0	258.478
10	Reserve Hypotheekfonds Noord-Brabantse gemeenten	59.877	0	59.877	0
11	Reserve groenfonds	40.600	0	0	40.600
12	Best. res. materieel team Wijk- & Dorpsbeheer	62.829	103.250	0	166.079
13	Best. res. budget dorpsplatforms	27.392	0	0	27.392
14	Reserve omgevingswet	67.283	0	0	67.283
15	Reserve AED-apparaten	108.983	0	0	108.983
16	Reserve anterieure overeenkomsten	170.000	0	0	170.000
17	Reserve accommodatiebeleid	39.203	0	0	39.203
18	Bestemmingsreserve Sociaal domein	1.000.000	0	0	1.000.000
19	Bestemmingsreserve onderhoud wegen	1.727.775	0	1.727.775	0
20	Bestemmingsreserve onderhoud openbare verlichting	393.713	0	393.713	0
21	Bestemmingsreserve claims onderhoud scholen	50.000	0	0	50.000
22	Bestemmingsreserve Project Statushouders	145.292	0	0	145.292
23	Bestemmingsreserve grote incidentele wielerevenementen	5.000	25.000	0	30.000
24	Reserves ter dekking van kapitaallasten	11.180.590	10.101	574.199	10.616.492
Totaal		22.534.130	138.351	4.009.061	18.663.420

Overzicht eigen financieringsmiddelen (voorzieningen)

Bedragen in €					
Nr.	Omschrijving voorziening	Saldo 01-01-2019	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2019
<u>Voor verplichtingen, verliezen & risico's</u>					
1	Voorziening wethouderspensioenen (Wet APPA)	2.573.320	50.655	131.408	2.492.567
2	Voorziening wachtgeld oud wethouders	185.400	-	50.000	135.400
<u>Onderhoudsegalisatievoorzieningen</u>					
3	Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	304.391	158.700	383.471	79.620
4	Voorziening onderhoud openbare verlichting	-	608.713	345.335	263.378
5	Voorziening onderhoud wegen	-	2.457.775	1.007.000	1.450.775
<u>Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden</u>					
6	Voorziening rioolbeheer	8.516.558	1.177.484	904.032	8.790.010
7	Voorziening egalisatie afvalinzam. & -verwerking	202.050	-	202.050	-
Totaal		11.781.718	4.453.327	3.023.296	13.211.749

Overzicht stortingen in reserves meerjarig

Jaarlijkse stortingen in reserves in €

I / S (= incidenteel / structureel)

Nr.	Omschrijving reserve	Toelichting	2019	2020	2021	2022	I / S
12	Best. res. materieel team Wijk- & Dorpsbeheer	Jaarlijkse dotatie in de bestemmingsreserve materieel team Wijk- & Dorpsbeheer	103.250	103.250	103.250	103.250	S
23	Bestemmingsres. grote incidentele wielerevenementen	Jaarlijkse dotatie in reserve Grote wielerevenementen	25.000	25.000	-	-	S
24	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Jaarlijkse storting egalisereserves ter dekking van kapitaallasten	10.101	10.101	10.101	10.101	S
Sub-totaal structurele stortingen			138.351	138.351	113.351	113.351	S
24	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Jaarlijkse storting egalisereserves ter dekking van kapitaallasten	-	171.750	131.481	-	I
Sub-totaal incidentele stortingen			-	171.750	131.481	-	I
Totaal			138.351	310.101	244.832	113.351	I/S

Overzicht onttrekkingen aan reserves meerjarig

Jaarlijkse onttrekkingen aan reserves in €

I / S (= incidenteel / structureel)

Nr.	Omschrijving reserve	Toelichting	2019	2020	2021	2022	I / S
1	Algemene reserve	Formatieplan 2019	162.947	345.993	144.801	144.801	S
24	Reserve ter dekking van kapitaallasten	Jaarlijkse aanwending egalisereserves ter dekking van kapitaallasten	574.199	561.313	558.770	523.273	S
Subtotaal structurele onttrekkingen			737.146	907.306	703.571	668.074	S
1	Algemene reserve	Herwaardering naar gebruiksoppervlak WOZ	100.000	58.000	-	-	I
1	Algemene reserve	Invoering Omgevingswet	225.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Implementatie omgevingswet	90.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Investeringen dienstverlening en automatisering	63.000	10.000	10.000	-	I
1	Algemene reserve	Risico inventarisatie & evaluatie	15.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Jaarlijkse kosten renovatie groen (2018-2019)	149.500	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Verkiezingen (projectleider)	25.000	-	25.000	25.000	I
1	Algemene reserve	Bluswatervoorziening bij grenspark Kalmthoutse Heide	25.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Economische visie (onderzoek)	15.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Beleidsplan kabels en leidingen	5.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Onderzoek verkeerscirculatie Raadhuisstraat	10.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Speeltoestellen	60.000	60.000	-	-	I
1	Algemene reserve	Speeltoestellen vervanging De Stappen	20.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Volkshuisvesting: Woonvisie behoefte-onderzoeken	15.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Middelen streekorganisatie Brabantse Wal	25.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Aanpassing BP buitengebied	23.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Uitwerking plan van aanpak verwarde personen	20.000	5.000	-	-	I
1	Algemene reserve	Peuteropvang	15.000	-	-	-	I
1	Algemene reserve	Extra dotatie voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	-	55.000	-	-	I
1	Algemene reserve	Inhuur strategisch beleidsmedewerker Economische Zaken	70.550	23.875	-	-	I
1	Algemene reserve	Verwijderen grafmonumenten (2017-2020)	23.000	23.000	-	-	I
2	Reserve toekomstvisie	Initiatievenfonds (2018-2019)	20.000	-	-	-	I
2	Reserve toekomstvisie	Uitvoering woonvisie 2015 en prestatieafspraken 2016-2020	10.000	-	-	-	I
2	Reserve toekomstvisie	Medewerker dorpsplatforms / buurtpreventie (0,5 fte)	29.000	-	-	-	I
2	Reserve toekomstvisie	Uitvoering visie op samenwerking op de Brabantse Wal	37.500	-	-	-	I
10	Reserve hypotheekfonds Noord-Brabantse gemeenten	Reserve hypotheekfonds Noord-Brabantse gemeenten	59.877	-	-	-	I
12	Best. res. materieel team Wijk- & Dorpsbeheer	Vervanging machines & materieel team Wijk- & dorpsbeheer	-	183.222	138.644	-	I
20	Bestemmingsreserve onderhoud wegen	Uitvoeringprogramma Wegen	1.727.775	-	-	-	I
21	Bestemmingsreserve onderhoud openbare verlichting	Uitvoeringsplan openbare verlichting	393.713	-	-	-	I
Subtotaal incidentele onttrekkingen			3.271.915	418.097	173.644	25.000	I
Totaal			4.009.061	1.325.403	877.215	693.074	I/S

D. Ombuigingen

Vervallen beheersvergoeding MFC's

De nog te realiseren structurele bezuiniging van € 15.000 inzake de besparing op de beheersvergoeding van de MFC's zal in 2018 niet gerealiseerd worden. Of de besparing wel gerealiseerd zal worden vanaf 2019 e.v. is nog niet duidelijk. De onderhandelingen hierover lopen.

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Vervallen beheersvergoeding MFC's	15.000	15.000	15.000	15.000

E. overzicht lopende en voorgenomen investeringen

Omschrijving	Jaar van aanvang / uitvoering	Investerings- bedrag	Realisatie t/m 2017	Beginsaldo 1-1-2018	Realisatie 2018	Stand per 26-09-2018
Programma 1 Sociaal Domein						
Sociaal Domein verbouwing integrale toegang	2015	€ 116.000	€ 94.123	€ 21.877	€ 30.259	-€ 8.382
Vorbereidingskrediet nieuwbouw basisschool Woensdrecht	2017	€ 45.000	€ 225	€ 44.775	€ 832	€ 43.943
Aanpassingen Basisschool Putte	2016	€ 55.000	€ 0	€ 55.000	€ 0	€ 55.000
Projectplan Invoering begeleiding AWBZ naar Wmo	2014	€ 144.067	€ 137.606	€ 6.461	€ 0	€ 6.461
Basisschool Putte herhuisvesting PSZ en KOV	2016	€ 100.000	€ 92.058	€ 7.942	€ 8.461	-€ 519
Meubilair Centrum voor Jeugd en Gezin (Kromstraat 4)	2014	€ 125.000	€ 123.644	€ 1.356	€ 0	€ 1.356
Nieuwbouw basisschool Woensdrecht	2022	€ 7.100.000				
Renovatie op Dreef Putte	2019	€ 1.600.000				
Verbetering De Boemerang	2019	€ 100.000				
Doorontwikkeling integrale toegang	2019	€ 50.000				
Totaal programma 1 Sociaal Domein		€ 9.435.067	€ 447.656	€ 137.412	€ 39.552	€ 97.860
Programma 2 Ruimte						
Co-financiering locatiestudie MaintenanceValley	2014	€ 571.621	€ 550.232	€ 21.389	€ 8.744	€ 12.645
Invoering Omgevingswet	2019	€ 225.000				
Renovatie gemeentelijke sport - en tennisparken	2019	€ 124.000				
Totaal programma 2 Ruimte		€ 920.621	€ 550.232	€ 21.389	€ 8.744	€ 12.645
Programma 3 Leefomgeving						
Uitvoeren taxaties obv Vastgoednota					€ 1.050	-€ 1.050
Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2017	2017	€ 48.640	€ 79.596	-€ 30.956	€ 10.080	-€ 41.036
Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2018	2018	€ 207.267	€ 0	€ 207.267	€ 307.094	-€ 99.827
Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2019	2019	€ 383.000				
Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2020	2020	€ 497.000				
Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2021	2021	€ 335.000				
Heraanleg trottoirs en inritten na bouwactiviteiten De Hoef	2014	€ 25.048	€ 15.330	€ 9.718	€ 1.472	€ 8.246
Herstructureringsplan Tervopplein Putte	2014	€ 610.000	€ 115.784	€ 494.216	€ 495.269	-€ 1.053
Ontsluiting bedrijventerrein Putte (incl. haalbaarheids-onderzoek)	2013	€ 1.133.613	€ 1.072.162	€ 61.452	€ 19.082	€ 42.370
Herinrichting Duinstraat Hoogerheide	2017	€ 528.929	€ 69.820	€ 459.109	€ 442.683	€ 16.426
Reconstructie Vijverstraat Huijbergen	2019	€ 74.764				
Reconstructie Kooiweg Hoogerheide	2017	€ 72.990	€ 0	€ 72.990	€ 0	€ 72.990
Renovatie openbare verlichting 2016	2016	€ 160.500	€ 117.943	€ 42.557	€ 0	€ 42.557
Aanleg OV fietspaden Antwerpsestraatweg/OLV ter Duinenlaan	2017	€ 339.078	€ 163.823	€ 175.255	€ 210.456	-€ 35.201
Rehabilitatie Calfven	2017	€ 728.099	€ 14.419	€ 713.680	€ 210.219	€ 503.461
Aanleg OV fietspad Abdijlaan, Huijbergseweg, Weg naar Wouw	2018	€ 361.500	€ 0	€ 361.500	€ 208.538	€ 152.962
Renovatie openbare verlichting	2018	€ 65.000	€ 0	€ 65.000	€ 0	€ 65.000
Renovatie openbare verlichting 2018	2018	€ 89.500	€ 0	€ 89.500	€ 0	€ 89.500
Renovatie openbare verlichting 2019	2019	€ 345.335				
Renovatie openbare verlichting 2020	2020	€ 360.000				
Renovatie openbare verlichting 2021	2021	€ 246.000				
Renovatie openbare verlichting 2022	2022	€ 298.000				
Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2017	2017	€ 318.250	€ 210.930	€ 107.320	€ 86.393	€ 20.927
Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2018	2018	€ 473.250	€ 0	€ 473.250	€ 149.828	€ 323.422
Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2019	2019	€ 1.007.000				
Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2020	2020	€ 980.000				
Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2021	2021	€ 889.000				
Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2022	2022	€ 889.000				
Uitvoering projectenlijst iDOP Hoogerheide	2014	€ 400.000	€ 23.356	€ 376.644	€ 0	€ 376.644
Reconstructie wegen duurzaam veilig	2014	€ 32.188	€ 22.999	€ 9.189	€ 0	€ 9.189
Uitvoering maatregelen GVVP 2016-2020	2016	€ 40.000	€ 2.984	€ 37.016	€ 12.414	€ 24.602
Opstellen beleids- en beheerplan tennisparken	2017	€ 12.500	€ 1.920	€ 10.580	€ 8.960	€ 1.620
Opstellen beleids- en beheerplan sportparken	2017	€ 12.500	€ 1.920	€ 10.580	€ 0	€ 10.580
Verplaatsen afrastering sportpark J. van Hoek	2018	€ 20.000	€ 0	€ 20.000	€ 17.289	€ 2.711
Aanpassen nutsvoorzieningen gemeentelijk sportpark	2018	€ 27.500	€ 0	€ 27.500	€ 9.670	€ 17.830
Renovatie sportveld ODIO	2015	€ 67.950	€ 69.895	-€ 1.945	€ 0	-€ 1.945
Realisatie cultuurhistorische- en archeologische waardekaart	2014	€ 17.500	€ 8.351	€ 9.149	€ 0	€ 9.149
Aanleg MTB netwerk/paden 2017	2017	€ 25.000	€ 10.000	€ 15.000	€ 0	€ 15.000
Verbeterplan Integrale Toegang Sociaal Domein	2013	€ 292.000	€ 256.044	€ 35.956	€ 0	€ 35.956
Verbeterplan Integrale Toegang Sociaal Domein	2018	€ 19.984	€ 0	€ 19.984	€ 0	€ 19.984
Aanbrengen LED verlichting MFC De Drieschaar	2017	€ 37.334	€ 7.709	€ 29.625	€ 51.134	-€ 21.509
Aanbrengen LED verlichting MFC Kloosterhof	2017	€ 335.582	€ 158.948	€ 176.634	€ 99.742	€ 76.892
Aanbrengen LED verlichting MFC De Kloek	2017	€ 32.667	€ 5.799	€ 26.868	€ 57.183	-€ 30.315
Aanbrengen LED verlichting MFC De Biezen	2017	€ 18.667	€ 6.137	€ 12.530	€ 26.250	-€ 13.720

Omschrijving	Jaar van aanvang / uitvoering	Investerings- bedrag	Realisatie t/m 2017	Beginsaldo 1-1-2018	Realisatie 2018	Stand per 26-09-2018
Aanbrengen aircosysteem MFC Kloosterhof	2018	€ 60.298	€ 0	€ 60.298	€ 31.401	€ 28.897
Aanbrengen aircosysteem MFC De Kloek	2017	€ 0	€ 24.624	-€ 24.624	€ 0	-€ 24.624
Aanbrengen aircosysteem MFC De Kloek	2018	-€ 4.839	€ 0	-€ 4.839	€ 17.898	-€ 22.737
Aanpassen entree MFC De Drieschaar (Idop-budget)	2018	€ 48.085	€ 0	€ 48.085	€ 30.591	€ 17.494
Onroerend goed locatie Staartsestraat 31 Huijbergen	2018	€ 45.000	€ 0	€ 45.000	€ 1.119	€ 43.881
Plaatsen ondergrondse afvalinzamelingcontainers	2018	€ 60.280	€ 0	€ 60.280	€ 7.219	€ 53.061
Uitvoeringsprogramma Waterkring West 2014	2014	€ 22.000	€ 11.245	€ 10.755	€ 0	€ 10.755
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2016	2016	€ 730.990	€ 371.234	€ 359.756	€ 8.160	€ 351.596
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2017	2017	€ 450.343	€ 270.690	€ 179.653	€ 18.401	€ 161.252
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2018	2018	€ 1.143.000				
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2019	2019	€ 904.000				
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2020	2020	€ 1.099.000				
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2021	2021	€ 1.055.000				
Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2022	2022	€ 1.055.000				
Partiële (4e) herz. bestemmingsplan Buitengebied Woensdrecht	2015	€ 115.000	€ 108.464	€ 6.536	€ 0	€ 6.536
Opstellen Woonvisie 2015	2015	€ 16.529	€ 14.486	€ 2.043	€ 0	€ 2.043
Vorbereidingskrediet Scheldeweg Noord	2017	€ 100.000	€ 28.034	€ 71.966	€ 5.157	€ 66.809
Uitvoering project Scheldeweg Noord	2019	€ 1.000.000				
Parkeerplaats Korteven	2019	€ 200.000				
Demerstraat Huijbergen verharding en fundering	2020	€ 260.000				
Totaal programma 3 Leefomgeving		€ 21.216.822	€ 3.264.646	€ 4.932.077	€ 2.544.752	€ 2.387.325

Programma 5 Bestuurskracht						
Huisvestings- en accommodatiebeleid	2012	€ 564.362	€ 575.155	-€ 10.793	€ 1.626	-€ 12.419
Software digitale afwikkeling/bewerking tekeningen	2014	€ 17.500	€ 14.385	€ 3.115	€ 0	€ 3.115
Digitale bestuurlijke besluitvorming: bouwkundige aanpassingen	2014	€ 8.051	€ 2.009	€ 6.042	€ 1.020	€ 5.022
Implementatie Basisregistratie Grootchalige Topo	2014	€ 187.000	€ 177.370	€ 9.630	€ 5.769	€ 3.861
Nieuwbouw gemeentehuis (bouwkundig/installatietechnische deel)	2014	€ 1.073.233	€ 1.033.471	€ 39.763	€ 44.468	-€ 4.705
Project Basisregistratie authentieke gegevens (BAG)	2014	€ 530.257	€ 510.253	€ 20.004	€ 18.574	€ 1.430
Invoering Geografisch Informatie Systeem (1e tranche)	2014	€ 68.706	€ 58.745	€ 9.961	€ 0	€ 9.961
Implementatie Bedrijfsvoeringsafdeling Brabantse Wal	2015	€ 36.000	€ 15.697	€ 20.303	€ 0	€ 20.303
Implementatiekosten herpositionering buitendienst	2016	€ 32.709	€ 20.178	€ 12.531	€ 0	€ 12.531
Aanschaf Personeels Informatie Systeem	2016	€ 23.350	€ 10.162	€ 13.188	€ 0	€ 13.188
Aanschaf sjabloongenerator 2016	2016	€ 15.095	€ 13.444	€ 1.651	€ 1.006	€ 645
Vernieuwing website	2016	€ 50.000	€ 17.678	€ 32.322	€ 0	€ 32.322
Realisatie brandweerpost/gemeentewerf	2016	€ 60.000	€ 40.050	€ 19.950	€ 12.221	€ 7.729
Impl.kn. herposit.buitend. BCV pers.consequenties	2017	€ 44.100	€ 4.492	€ 39.608	€ 0	€ 39.608
Basis Registratie Ondergrond	2017	€ 10.063	€ 0	€ 10.063	€ 0	€ 10.063
Digi-machtiging	2017	€ 20.126	€ 0	€ 20.126	€ 0	€ 20.126
NHR aansluiting (software)	2017	€ 10.329	€ 0	€ 10.329	€ 0	€ 10.329
Modernisering GBA (software)	2017	€ 50.564	€ 0	€ 50.564	€ 932	€ 49.632
Oracle Migratie 11 naar 12 (software)	2017	€ 35.221	€ 0	€ 35.221	€ 636	€ 34.585
Doorontwikkeling rapportgenerator (software)	2017	€ 24.151	€ 7.221	€ 16.930	€ 6.843	€ 10.087
Aanschaf tractor 2018 team Wijk en dorpsbeheer	2018	€ 76.500	€ 0	€ 76.500	€ 0	€ 76.500
Aanschaf bladzuigmachine 2018 team WD	2018	€ 40.250	€ 0	€ 40.250	€ 0	€ 40.250
Aanschaf Iveco pick-ups	2018	€ 126.314	€ 0	€ 126.314	€ 0	€ 126.314
Aanschaf houtversnipperaar	2018	€ 35.683	€ 0	€ 35.683	€ 0	€ 35.683
Aanschaf kunstmeststrooier	2018	€ 3.659	€ 0	€ 3.659	€ 3.975	-€ 316
Aanschaf kipwagen	2018	€ 15.094				
Aanschaf schudfrees	2018	€ 25.157				
Aanschaf veegmachine	2018	€ 125.000				
Aanschaf wied-eg	2018	€ 7.044				
Aanschaf rolveger gladheidsbestrijding	2018	€ 5.000				
Aanschaf beregeningsinstallaties	2018	€ 12.724				
Aanschaf riooldoorspuitmachine	2018	€ 19.240				
Digi aansluitingen	2018	€ 25.000	€ 0	€ 25.000	€ 0	€ 25.000
Realisatie brandweerpost/gemeentewerf	2018	€ 2.200.000	€ 0	€ 2.200.000	€ 0	€ 2.200.000
Aanschaf hogedrukreiniger	2019	€ 2.008				
Aanschaf gladheidsbestrijdingsmaterieel	2020	€ 171.808				
Aanschaf trilplaat	2020	€ 1.414				
Aanschaf 2-wielige frees	2020	€ 3.019				
Aanschaf Peecon transporttank	2021	€ 10.063				
Aanschaf Ansems plateauwagen	2021	€ 2.013				
Aanschaf 3 containers	2021	€ 15.095				
Aanschaf New Holland tractor	2021	€ 67.156				
Aanschaf Citroen	2021	€ 13.722				
Aanschaf pick-up buitendienst	2022	€ 53.642				
Aanschaf Proline uitleendranghekken	2023	€ 5.156				
Aanschaf Irrifrance beregeningsinstallaties	2024	€ 25.448				
Aanschaf sportveldenwals	2025	€ 7.044				
Totaal Programma 5 Bestuurskracht		€ 5.955.071	€ 2.500.309	€ 2.867.914	€ 97.070	€ 2.770.844
Totaal		€ 37.527.581	€ 6.762.843	€ 7.958.792	€ 2.690.118	€ 5.268.674

F. Subsidieoverzicht

Op grond van de algemene subsidieverordening gemeente Woensdrecht 2016 stelt de raad jaarlijks het subsidieplafond vast. Voor de subsidieperiode 2018 en 2019 stellen wij u voor de subsidieplafonds per thema als volgt vast te stellen:

Bedragen in €

	Thema:	Subsidieplafond 2019	Subsidieplafond 2018
1	Sociale Samenhang	369.959	365.069
2	Maatschappelijke Participatie *	1.029.252	950.554
3	Sport	73.053	73.053
4	(Amateur) Kunst	99.291	99.291
5	Cultuur	37.285	37.285
6	Ontplooiing **	31.151	31.151
Totaal		1.639.991	1.556.403

** Gewijzigd ten opzichte van de programmabegroting 2018 vanwege verlate besluitvorming BWI, budget VVE coördinatie en een vermindering Actiekaarten (was niet juist).*

*** Gemuteerd vanwege vervallen subsidie stichting Peuterspeelzalen Woensdrecht.*

Bij thema 1 Sociale Samenhang is ten opzichte van voorgaand jaar een indexering aan de Bibliotheek Markiezaat meegenomen.

Het plafond voor Thema 2 Maatschappelijk Participatie is verruimd met name door:

- diverse indexaties voor de BWI, stichting Wijzijn (Traverse) en stichting Mee vanwege nieuwe cao afspraken;
- projectsubsidies BWI zijn overgegaan naar het reguliere deel (voorzieningenteam, huiskamerprojecten en budget vrijwilligers);
- nieuwe activiteit BWI budget VVE coördinatie (was voor 2018 deels Thema 6 Ontplooiing en onderdeel van de subsidie aan Stichting Peuterspeelzalen Woensdrecht).

Vanaf 2019 vallen bepaalde onderdelen niet meer onder Thema 2 Maatschappelijke Participatie, omdat na interne (juridische) afweging deze budgetten worden gezien als opdracht in plaats van een reguliere subsidie. Het gaat dan met name om de budgetten van actiekaarten en een beheersvergoeding.

Jaarlijks is er voor de subsidieregeling “Eenmalige subsidies Woensdrecht” € 7.500 beschikbaar. Dit bedrag is middels een motie van AKT/ABZ voor jaren 2018 en 2019 verruimd met € 5.000.

G. Afkortingenlijst

Afkorting	Omschrijving
Abva/Kabo	Algemene Bond Van Ambtenaren/Katholieke Bond van Overheidspersoneel
ABZ	Algemeen Belang Zuidwesthoek
AED	Automatische externe defibrillator
AKT	Alle Kernen Troef
AO/IC	administratieve organisatie en interne controle
AOW	Algemene ouderdomswet
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AWBZ	Algemene Wet op de Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BCV	Beheer Collectieve Voorzieningen
BENEGO	Belgisch-Nederlands Grensoverleg
BENG	Bijna Energie Neutrale Gebouwen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIBOB	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIG	Baseline Informatieveiligheid Nederlandse Gemeenten
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOR	Beheer Openbare Ruimte
BPA	Business Park Aviolanda
BRP	Basisregistratie Personen
BSO	Buitenschoolse Opvang
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	Besloten vennootschap
BWB	Belastingsamenwerking West-Brabant
BWI	Brede Welzijnsinstelling
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDA	Christen-Democratisch Appèl
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Planbureau
D66	Democraten 66
Diftar	Gedifferentieerde tarieven
DUO	Dienst uitvoering onderwijs
ECB	De Europese Centrale Bank
ED	Europese Dienstenrichtlijn
E-HRM	Electronic Human Resource Management
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EU	Europese Unie

FMI	Functiemengingsindex
Fte	Formatie-eenheden
GBA	Gemeentelijke basisadministratie
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GR	Gemeenschappelijke regeling
GVVP	Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan
(v)GRP	(Verbreed) Gemeentelijk rioleringsplan
HNG	Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten
HOF	Houdbare overheidsfinanciën
HR(M)	Human Resource (Management)
IBP	Interbetuurlijke programma
IBT	Interbestuurlijk toezicht
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
iDOP	Integraal dorpsontwikkelingsplan
IHP	Integrale Huisvestingsplan
IMF	Internationaal Monetair Fonds
ING	Internationale Nederlanden Groep
I-NUP	Implementatie Nationaal Uitvoerings Plan
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen
ISD	Intergemeentelijke sociale dienst
KCC	Klantcontactcentrum
KNVB	Koninklijke Nederlandse VoetbalBond
KOV	Kinderopvang
LED	Light Emitting Diode
LPS	Lowys porquinstichting
MBA	Master of business administration
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MFC's	Multi functionele centra
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MTB	Mountainbike
MWB	Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NV	Naamloze vennootschap
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OMWB	Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbare verlichting
OZB	Onroerende zaakbelasting
P&C	Planning & control-cyclus
P&O	Personeel en Organisatie

PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting
PSZ	Peuterspeelzaal
PvdA	Partij van de Arbeid
PZEM	Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
REWIN	Regionale ontwikkelings-NV voor de regio West-Brabant
Rfv	Raad voor de financiële verhoudingen
RWB	Gemeenschappelijke regeling Regio West Brabant
SAVER	Samenwerkingsverband Reinigingsdiensten
SIW	Stichting Inkoopbureau West-Brabant
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden
SMT	Strategisch managementteam
SOM	Samen onderwijs maken
SROI	Social Return on Investment
SW	Sociale Werkvoorziening
TMO	Teammanagersoverleg
UAV-GC	Uniforme Administratieve Voorwaarden Geïntegreerde Contracten
(v)GRP	(Verbreed) Gemeentelijk rioleringsplan
VMBO	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
WNRA	Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
VO	Voortgezet onderwijs
VRMWB	Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
VS	Verenigde Staten
VTa	Visual tree assessment
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVD	Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
VVE	Voor- en vroegschoolse Educatie
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WBA	West-Brabants Archief
Wbp	Wet bescherming persoonsgegevens
Wet FIDO	Wet financiering decentrale overheden
Wet HOF	Wet houdbare overheidsfinanciën
WGR	Wet Gemeenschappelijke regelingen
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
Woz	Wet waardering onroerende zaken
WSP	Werkgeversservicepunt
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WVS	Werkvoorzieningsschap
WW	Werkloosheidswet

Gemeente Woensdrecht

Postadres

Postbus 24

4630 AA Hoogerheide

Gemeentehuis

Huijbergseweg 3

Hoogerheide

Telefoon 14 0164

Website www.woensdrecht.nl